

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ: ΠΑ΄

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

ΟΙ ΑΝΤΙΑΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΣΟ ΣΤΑ
ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ Α΄ ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΡΕΘΥΜΝΟΥ.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ: ΠΕΡΑΚΑΚΗ ΑΙΜΗΛΙΑ
ΜΑΚΡΥΔΑΚΗ ΖΩΗ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Δρ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 20009

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην κριτική:

Μαθαίνει να κατακρίνει

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην έχθρα:

Μαθαίνει να καυγαδίζει

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην ειρωνεία:

Μαθαίνει να είναι ντροπαλό

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην ντροπή:

Μαθαίνει να είναι ένοχο

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην κατανόηση:

Μαθαίνει να είναι υπομονετικό

Αν ένα παιδί ζει μέσα στον έπαινο:

Μαθαίνει να εκτιμά

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην δικαιοσύνη:

Μαθαίνει να είναι δίκαιο

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην ασφάλεια:

Μαθαίνει να πιστεύει

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην επιδοκιμασία:

Μαθαίνει να έχει αυτοεκτίμηση

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην παραδοχή και φιλία:

Μαθαίνει να βρίσκει την αγάπη μέσα στον κόσμο.

R. RUSSEL.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Από το πρώτο εξάμηνο εισαγωγής μας, στο ΑΤΕΙ Κρήτης, στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ενημερωθήκαμε για την πτυχιακή εργασία την οποία έπρεπε να συγγράψουμε αλλά και να παρουσιάσουμε τελειώνοντας τις σπουδές μας. Στην αρχή αυτό μας τάραζε, μας φόβιζε και στα μάτια μας μπροστά φάνταζε ως κάτι ιδιαίτερα δύσκολο και χρονοβόρο. Τώρα που έχουν περάσει τα χρόνια, οι σπουδές τελειώνουν και έχει φτάσει η ώρα για να παρουσιάσουμε την πτυχιακή μας εργασία μπορούμε να πούμε με μεγάλη χαρά ότι αυτή αποτέλεσε μια πρωτόγνωρη και συνάμα δημιουργική εμπειρία για εμάς. Παράλληλα, μπορούμε να πούμε ότι αποτελεί το κομμάτι εκείνο του πάζλ που ενώνει τα θεωρητικά μαθήματα και τα εργαστήρια όλων των προηγούμενων ετών με την εφαρμογή και την πράξη. Για εμάς η πτυχιακή εργασία αποτελεί ένα σημείο σταθμό στις μέχρι σήμερα σπουδές μας.

Σε αυτό το σημείο θα θέλαμε να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη και τις θερμές μας ευχαριστίες για την συμπαράσταση, καθοδήγηση και ενθάρρυνσή του στο σημαντικό έργο μας, τον υπεύθυνο καθηγητή μας κύριο Γεώργιο Παπακωνσταντή. Ο οποίος αποτέλεσε σημαντικό αρωγό στην προσπάθειά μας και με έναν δικό του τρόπο κατάφερε να μας βοηθήσει ώστε να λάβουμε και να μοιραστούμε νέες γνώσεις και πολύτιμες εμπειρίες .

Επίσης θερμές ευχαριστίες απευθύνονται προς τους γονείς των παιδιών α'βάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι διέθεσαν λίγο από τον πολύτιμο χρόνο τους για να μας συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια μας και να μας βοηθήσουν στην διεξαγωγή της έρευνας μας, διότι χωρίς τη συμμετοχή τους η εργασία αυτή δεν θα υφίστατο.

Επιθυμούμε να αφιερώσουμε την εργασία μας αυτή στους γονείς μας, Μηνά- Ζαμπία Μακρυδάκη και Μανώλη- Χρυσούλα Περακάκη, που μας συμπαραστέκονται σε οτιδήποτε και να κάνουμε. Να τους ευχαριστήσουμε πολύ για τη σημαντική ψυχολογική και οικονομική τους υποστήριξη κατά τη διάρκεια των σπουδών μας.

Τέλος, θα θέλαμε ως σπουδάστριες να ευχαριστήσουμε η μία την άλλη που καταφέραμε να ολοκληρώσουμε την εργασία αυτή, έχοντας λάβει νέες γνώσεις, πολύτιμες εμπειρίες οι οποίες θα βοηθήσουν στο επαγγελματικό μας μέλλον. Αλλά και για την αφοσίωση, το συνεχές ενδιαφέρον, την προσπάθεια, την συγκέντρωση και πάνω απ' όλα για την καλή συνεργασία που μας ένωσε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	σελ.8
Εισαγωγή.....	σελ.10

A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Η βία

1.1.Ορισμοί βίας.....	σελ.17
1.2.Είδη και μορφές βίας.....	σελ.19
1.3. Μια γενική θεώρηση του φαινομένου της βίας.....	σελ.22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

Ιστορική αναδρομή του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας

2.1.Το χθες.....	σελ.24
2.2.Το σήμερα.....	σελ.25
2.3.Το αύριο.....	σελ.26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Φορείς κοινωνικοποίησης στην Ελλάδα

3.1. Ορισμός της κοινωνικοποίησης και φορείς (αυτής).....	σελ.27
3.2.Πρωτογενείς ομάδες κοινωνικοποίησης.....	σελ.29
3.3.Κοινωνικοποίηση και επιθετικότητα-βία.....	σελ.31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

Οι γονείς μέσα στην οικογένεια

4.1. Ο ρόλος του γονέα μέσα στην οικογένεια.....	σελ.33
4.2. Οι διάφοροι τύποι γονέων.....	σελ.37
4.3. Γονεϊκά λάθη και συνέπειες.....	σελ.40
4.4. Το προφίλ των ατόμων που ασκούν βία.....	σελ.42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Η Α΄βάθμια εκπαίδευση

- 5.1. Έννοια και σκοπός της εκπαίδευσης.....σελ.44
- 5.2. Έννοια και σκοπός του νηπιαγωγείου.....σελ.47
- 5.3. Έννοια και σκοπός του δημοτικού.....σελ.49
- 5.4. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην Α΄βάθμια εκπαίδευση.....σελ.50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

Περί βίας

- 6.1. Επιπτώσεις.....σελ.54
- 6.2. Τα δικαιώματα των παιδιών.....σελ.56

Β. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

- 1. Σκοπός της μελέτης.....σελ.58
- 1.1 Ερευνητικά ερωτήματα-υποθέσεις.....σελ.58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

- 2. Υλικό και μέθοδος.....σελ.59
- 2.1. Πιλοτική μελέτη.....σελ.59
- 2.2. Δειγματοληψία.....σελ.59
- 2.3. Διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων.....σελ.60
- 2.4. Ερευνητικό εργαλείο.....σελ.60
- 2.5. Άξονες ερωτηματολογίου.....σελ.60
- 2.6. Στατιστική Ανάλυση.....σελ.62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Αποτελέσματα

- 3.1. Κοινωνικοδημογραφικό προφίλ ερωτηθέντων.....σελ.63
- 3.2. Αντιλήψεις των γονέων ως προς τη βία και αν ποτέ έχουν συμπεριφερθεί με ανάλογο τρόπο.....σελ.65

3.3. Άσκηση βίας από τους εκπαιδευτικούς στα παιδιά- όρια αυτής.....σελ.69	
3.4. Χρήση βίας από τους γονείς των ερωτώμενων.....σελ.70	
3.5. Σύγκριση εποχών και πιθανή αντίδραση σε οποιαδήποτε συμπεριφορά του παιδιού.....σελ.71	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Συζήτηση – Συμπεράσματα

4.1. Εισαγωγή.....σελ.74	
4.2. Αδυναμίες μελέτης.....σελ.75	
4.3. Δυνατά σημεία μελέτης.....σελ.76	
4.4. Η συμβολή των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας στην Κοινωνική Εργασία.....σελ.76	
4.5. Παράθεση αποτελεσμάτων έρευνας.....σελ.78	
4.6 Αντιμετώπιση της βίας.....σελ.82	
Επίλογος.....σελ.86	
Βιβλιογραφία.....σελ.87	
Σχετική βιβλιογραφία.....σελ.89	
Παράρτημα.....σελ.93	

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρακάτω πτυχιακή εργασία, ερευνά της αντιλήψεις των γονέων για τη βία ως παιδαγωγικό μέσο στα παιδιά τη Α΄βάθμιας εκπαίδευσης στη πόλη του Ρεθύμνου.

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει το θεωρητικό υπόβαθρο το οποίο χωρίζεται σε έξι κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένου και των υποκεφαλαίων τους.

Αρχικά, αναλύουμε το θέμα της βίας, παραθέτοντας τον ορισμό, τα είδη και της μορφές της, ενώ παρουσιάζουμε το φαινόμενο σαν μια γενική θεώρηση. Παρακάτω, κάνουμε μια ιστορική αναδρομή του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας: το χθες, το σήμερα και το αύριο, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία αλλά και με τις αντιλήψεις που είχαν σαν πρότυπο και καθοδηγούνταν οι προγενέστεροι, στη συνέχεια η σημερινή γενιά και πως τείνει να εξελιχθεί στο μέλλον από τους νεότερους.

Στο επόμενο κεφάλαιο αναφέρουμε τους φορείς κοινωνικοποίησης στην Ελλάδα, αναλύοντας πρώτα τον ορισμό της. Ταυτόχρονα, παρουσιάζουμε τους πρωτογενείς φορείς κοινωνικοποίησης, οικογένεια και σχολείο, καθώς και το πώς συνδέεται η κοινωνικοποίηση με την επιθετικότητα- βία.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τους γονείς μέσα στην οικογένεια, αναλύοντας ξεχωριστά τον πατέρα και τη μητέρα. Αναφέρονται οι διάφοροι τύποι γονέων που υπάρχουν αλλά και στα λάθη που πολλές φορές προσφεύγουν οι γονείς, δημιουργώντας συνέπειες αρνητικές ή μη στα παιδιά. Πιο κάτω «εμφανίζουμε» το ψυχολογικό προφίλ των ατόμων που ασκούν βία.

Στη συνέχεια, αναλύουμε τη συμβολή της εκπαίδευσης στην ομαλή ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού (νηπιαγωγείο-δημοτικό), ενώ παράλληλα, επισημαίνουμε το ρόλο του εκπαιδευτικού στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Το τελευταίο κεφάλαιο, αναφέρει τις επιπτώσεις άσκησης οποιοσδήποτε μορφής βίας στο παιδί, αλλά και το πως αντιμετωπίζεται. Έπειτα παρουσιάζονται τα δικαιώματα του, δίνοντας τέλος στο πρώτο μέρος της εργασίας.

Το επόμενο μέρος, είναι εκείνο του ερευνητικού στο οποίο παρουσιάζονται και αναλύονται πίνακες σχετικά με τα στοιχεία και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε.

Κλείνοντας την πτυχιακή μας εργασία παραθέτουμε το παράρτημα, στο οποίο μπορούμε να διακρίνουμε κάποιες εικόνες σχετικές με τη βία καθώς και το

ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήσαμε στην έρευνα μας. Στη συνέχεια παρουσιάζουμε την βιβλιογραφία που συμβουλευτήκαμε για την πραγματοποίηση της πτυχιακής μας εργασίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΓΩΓΗ- ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Κάθε ανθρώπινο πλάσμα τη στιγμή που συλλαμβάνεται μέχρι και την ώρα που γεννιέται, αλλά και κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του κουβαλάει ένα κώδικα κληρονομικής καταβολής. Αυτός ο μοναδικός κώδικας, περιλαμβάνει όλα εκείνα τα μηνύματα που κατευθύνουν την αρχική εμφάνιση των σωματικών και ψυχολογικών χαρακτηριστικών του κάθε ατόμου.

Αρκετές φορές συνηθίζεται να λέγεται ότι το παιδί είναι ένα «άγραφο χαρτί», όπου οι ιδιότητες που θα αναπτύξει μελλοντικά το νεογέννητο, θα εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από τις επιδράσεις που θα ασκήσει σε αυτό το κοινωνικό του περιβάλλον και ιδιαίτερα οι γονείς του. Η τελικώς διαμορφωμένη συμπεριφορά του, είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης ατόμου- περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου και του κληρονομικού παράγοντα.

Κάθε άτομο είναι μοναδικό και δεν εμφανίζει την ίδια προσωπικότητα με κάποιο άλλο. Έτσι λοιπόν και τα νεογέννητα εμφανίζουν διαφορές στη προσωπικότητα τους, όπου αποδίδονται σε φυσικούς και κληρονομικούς παράγοντες που προέρχονται από το περιβάλλον τους (ενδομήτριους, εξωμήτριους).

Όσο η ηλικία του παιδιού προχωράει οι εμπειρίες που αποκτά, καθορίζουν τη διαμόρφωση του «σκελετού», για την ανάπτυξη της προσωπικότητας του καθενός. Ασφαλώς, το μεγαλύτερο ρόλο παίζουν οι οικογενειακοί παράγοντες, για τη δημιουργία της προσωπικότητας του παιδιού. Μιας υγιούς προσωπικότητας ως ενήλικα αργότερα. (Χασάπης, 1980)

Η γενιά που μεγαλώνει γίνεται δέκτης συσσωρευμένων επιστημονικών γνώσεων, στο επίπεδο ανάπτυξης της. Από την άλλη πλευρά, η πρόοδος που έχει σημειώσει σήμερα ο άνθρωπος οφείλεται σε όλους εκείνους τους τομείς που βρίσκεται η αγωγή. Δεν θα μπορούσε βέβαια να ξεπεράσει το στάδιο της απλής βιολογικής του ύπαρξης, χωρίς πρώτα να ωριμάσει ψυχολογικά και σωματικά.

Η αγωγή λοιπόν, της νέας γενιάς συνίσταται στην προετοιμασία των ατόμων σε παιδική ηλικία για τη μετέπειτα ζωή τους στην κοινωνία. (Ηλιόπουλος, 1987, σελ.147) Στην αγωγή απαραίτητη διεργασία αποτελεί η απόκτηση εργασιακών δεξιοτήτων και άλλων, προτύπων κοινωνικής συμπεριφοράς, ώστε να δημιουργηθεί ένα σύστημα αντίληψης για τη ζωή. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η καλλιέργεια προσόντων για

την αντιμετώπιση καινούργιων προβλημάτων, όπου σε παλαιότερες γενιές δεν τίθονταν σαν ζητήματα. (Νέστορος, 1992)

Η δημιουργία δεξιοτήτων και προσόντων είναι αναγκαία για τον παραπάνω σκοπό, ώστε να αποκτήσει η γενιά αυτή καινούργιες γνώσεις, όπου η διαδικασία προσαρμογής τους θα γίνεται πιο εύκολα, ως προς τις μεταβαλλόμενες συνθήκες που αφορούν στη ζωή, την εργασία και κάθε άλλη δημιουργική δραστηριότητα. Γενικά αγωγή είναι το σύνολο των επιδράσεων που δέχεται το άτομο από το φυσικό (το κλίμα του τόπου που ζει με όλα τα οργανικά και ανόργανα όντα που ζουν σε αυτό) και το ανθρώπινο περιβάλλον του (η οικογένεια, το σχολείο, η κοινωνία, το κράτος, η εκκλησία κ.α.). (Νέστορος, 1992)

Μπορούμε να πούμε λοιπόν ότι «αγωγή είναι η διαδικασία για τη μετάδοση της κοινωνικό-ιστορικής πείρας από τις μεγαλύτερες γενιές στις νεότερες, προετοιμάζοντας τους για τη ζωή και την εργασία, απαραίτητη προϋπόθεση για την παραπέρα ανάπτυξη της κοινωνίας». (Νέστορος, 1992, σελ.15)

Είναι «η σκόπιμη και συστηματική επίδραση του ώριμου ανθρώπου (αρχαιότερη γενιά) στο άτομο που βρίσκεται στη διαδικασία ανάπτυξης (νέα γενιά) , για να προσαρμοστεί ομαλά στα κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα που επικρατούν στην εκάστοτε εποχή που μεγαλώνει». (Ηλιοπούλου, 1987, σελ.11)

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι όλες οι επιδράσεις που προέρχονται από το περιβάλλον του ατόμου (φυσικό, κοινωνικό), δεν τις δέχεται παθητικά, αλλά ανάλογα με τη διαφορετικότητα και την ατομικότητα του καθενός. Κάποιες δέχεται, άλλες απορρίπτει και άλλες τροποποιεί. Η αγωγή πρέπει να βασίζεται στις ικανότητες του παιδιού, όπου καθορίζουν την κοινωνική του εξέλιξη και την προσωπική του δράση. Τόσο η οικογένεια όσο και το σχολείο είναι υποχρεωμένοι να αναπτύσσουν και να δημιουργούν τέτοιες ευκαιρίες στο παιδί, ώστε να δημιουργηθεί και να καλλιεργηθεί το αίσθημα της ομαδικότητας και της συνεργασίας. Να αισθανθεί ότι είναι χρήσιμο σε όλους και ότι ανήκει σε μία ομάδα, ακλουθώντας πάντα τα όρια και τους κανόνες που η ίδια έχει ορίσει. Έτσι, οι ενήλικες δεν θα πρέπει να καταναγκάζουν το παιδί να ακολουθήσει τη διαδικασία της αγωγής, αλλά να γίνεται μέσω αλληλεπίδρασης με άλλα άτομα.

Ο σκοπός της αγωγής έχει δυναμικό χαρακτήρα. Αλλάζει από χώρα σε χώρα, αλλά ακόμα και στην ίδια κοινωνία να αναφερόμαστε, διαφέρει ανάλογα με τις ιστορικές-χρονικές περιόδους. Να επισημάνουμε ότι ο σκοπός διαμορφώνεται κάθε φορά από

τις κοινωνικές, πολιτικές, φιλοσοφικές ιδέες, τάσεις και αντιλήψεις που κυριαρχούν στην εκάστοτε κοινωνία.

Η αγωγή κινείται προς δύο κατευθύνσεις:

Η πρώτη αποβλέπει στο σεβασμό της ανθρώπινης προσωπικότητας και αξιοπρέπειας, Ο δεύτερος εξασφαλίζει την ατομική ελευθερία, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των άλλων. Πιο συγκεκριμένα, σκοπός είναι η επιδίωξη για την διάπλαση μιας ελεύθερης προσωπικότητας που θα χαρακτηρίζεται από αγάπη και ενδιαφέρον για το συνάνθρωπο. (Ηλιόπουλος, 1996)

Για μας τους Έλληνες οι αρχές της αγωγής συμφωνούν απόλυτα με το ιδεώδες του πολιτισμού μας. Σκοπός της ελληνικής κοινωνίας είναι να συμβάλλει στην ανάπτυξη των προσωπικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων του κάθε ατόμου, για να δώσει τα απαραίτητα εφόδια που θα το βοηθήσουν και θα του επιτρέψουν να ζει έντιμα μέσα στο σύνολο της κοινωνίας. (Ηλιόπουλος, 1996)

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΙ Η ΑΓΩΓΗ

Αναρωτιόμαστε αν μπορούμε να διαπλάσουμε με την κατάλληλη αγωγή, τον άνθρωπο εκείνο που επιθυμούμε. Αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ερωτήματα που απασχολεί εδώ και χρόνια πολλούς τομείς. Αν ο άνθρωπος δηλαδή, μπορεί σύμφωνα με τις επιδιώξεις ή τους σκοπούς της αγωγής, να διαμορφώσει τον χαρακτήρα και τη προσωπικότητα του.

Έχουν διατυπωθεί πολλές απόψεις οι οποίες κατηγοριοποιούνται σε τρεις διαφορετικές θεωρίες. Η πρώτη δέχεται ότι ο άνθρωπος κουβαλάει μία κληρονομική καταβολή και ότι η διάπλαση της προσωπικότητας του εξαρτάται από την κληρονομικότητα του. Πιο συγκεκριμένα, οι κληρονομικές προδιαθέσεις και οι τάσεις καθορίζουν από τη γέννηση του ανθρώπου, την εξέλιξη του. Επομένως, η αγωγή δεν οφείλει σε τίποτε, εφόσον καμία άλλη δύναμη δεν είναι ικανή να αλλάξει τη πορεία της ανάπτυξης του. Η παραπάνω θεωρία ονομάζεται φυσιοκρατική. (Ηλιόπουλος, 1996)

Από την άλλη πλευρά η εμπειρική θεωρία στηρίζεται στην άποψη ότι το περιβάλλον του ανθρώπου, με όλες του τις επιδράσεις διαδραματίζει κυρίαρχο ρόλο. Δέχεται ότι η κληρονομικότητα, δεν έχει καμία δύναμη και δεν επηρεάζει τη πορεία και την εξέλιξη του ανθρώπου. Μόνο η αγωγή καθορίζει το μέλλον του και είναι η

δημιουργία του περιβάλλοντος του (οικογένεια, σχολείο, κοινωνία, εκκλησία κ.α.). (Ηλιόπουλος, 1996)

Η τρίτη θεωρία που είναι αποδεκτή και από την σύγχρονη παιδαγωγική επιστήμη, παραδέχεται τις δύο προηγούμενες, εφόσον ο άνθρωπος αποτελεί προϊόν δύο δυνάμεων:

Της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος. Συμφωνεί με τις επιστήμες της Κοινωνιολογίας, της Ψυχολογίας, της Βιολογίας καθώς και άλλων επιστημών. Πιο συγκεκριμένα η κληρονομικότητα είναι βασική, εφόσον ανοίγει το δρόμο για την εξέλιξη του ατόμου και εκπέμπει τη δράση της. Ο τρόπος αλλά και το πόσο θα δράσει κάθε κληρονομική προδιάθεση εξαρτάται από τις επιδράσεις του περιβάλλοντος, δηλαδή της αγωγής. Όμως, οι κληρονομικές προδιαθέσεις μπορούν να είναι είτε θετικές είτε αρνητικές. Οι πρώτες μπορούν να ενισχυθούν με τη κατάλληλη αγωγή και να εξελιχθούν σε κάτι το μόνιμο, το διαμορφωμένο, δηλαδή σε ιδιότητες. Αντίθετα οι αρνητικές μπορούν να περιοριστούν όσο γίνεται και τις πλέον ασθενείς να τις εξαφανίσουμε, ώστε να μη γίνουν ιδιότητες. (Ηλιόπουλος, 1996)

Βέβαια, η σύγχρονη Παιδαγωγική προσθέτει στις δύο δυνάμεις που προαναφέραμε: κληρονομικότητα και περιβάλλον, άλλη μία εκείνη της ατομικότητας που είναι μοναδική και βρίσκεται στο εσωτερικό του ανθρώπου. Η δύναμη αυτή είναι διαφορετική σε κάθε άνθρωπο και αποτελεί το βασικό πυρήνα της προσωπικότητας του. Από την άλλη επιδιώκει να συμβάλει στην εξέλιξη των δυνάμεων που προέρχονται από την κληρονομικότητα και να δεχτεί τις αντίστοιχες επιδράσεις της αγωγής.

«Κάθε άτομο παίρνει τις κληρονομικές προδιαθέσεις από τους γονείς του, δέχεται τις επιδράσεις από το περιβάλλον του, δηλαδή της αγωγής που τελικά σε όλα αυτά βάζει τη δική του σφραγίδα και χαράζει τη δική του πορεία, σύμφωνα με την ατομικότητα του.» (Ηλιόπουλος, 1996)

Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι η αγωγή είναι πολύ δυνατή. Όμως, η δράση της περιορίζεται στο βαθμό που το περιβάλλον και η ατομικότητα αρχίζουν να επιδρούν και να κάνουν εμφανή τα δικά τους χαρακτηριστικά στην ανθρώπινη εξέλιξη και στη διάπλαση της προσωπικότητας του κάθε ανθρώπου.

ΜΕΣΑ ΑΓΩΓΗΣ

Τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί για να στρέψουν το παιδί προς μία επιθυμητή κατεύθυνση, είναι αναγκαίο να χρησιμοποιήσουν διάφορα μέσα αγωγής, έτσι ώστε μέσα από μία ολοκληρωμένη σειρά ενεργειών να επιδιώκουν να δημιουργήσουν μόνιμες συνήθειες στο παιδί.

Τα σπουδαιότερα μέσα αγωγής είναι: το παράδειγμα, εφόσον οι αρετές και η καλή συμπεριφορά δε διδάσκονται με συμβουλές και υποδείξεις, αλλά με ζωντανό παράδειγμα. Η συνήθεια, όπου η παιδική ηλικία είναι η καταλληλότερη για την απόκτηση συνηθειών. Η δυνατή του μνήμη και η τάση να επαναλαμβάνει τυποποιημένες μορφές συμπεριφοράς διευκολύνουν στην απόκτηση συνηθειών. Η πειθαρχία, που είναι η υποταγή του ατόμου σ' ένα σύστημα κανόνων και αρχών. Η σωστή μέθοδος πειθαρχίας είναι εκείνη που βασίζεται στο διάλογο, την αμοιβαία κατανόηση και στο σεβασμό ανάμεσα στο γονέα ή παιδαγωγό και στο παιδί. Η άμιλλα, που είναι ο αγώνας ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα για την επικράτηση του καλύτερου και εμφανίζεται αρκετά νωρίς στο παιδί ιδιαίτερα μέσα από τη συμμετοχή του σε ομαδικά παιχνίδια. Η αμοιβή, που είναι το μέσο με το οποίο αναγνωρίζεται μία σωστή συμπεριφορά και μία καλή πνευματική επίδοση. Ο έπαινος γίνεται με λόγια ή με πράξεις. Βέβαια, οι ηθικές αμοιβές έχουν πολύ μεγαλύτερη αξία απ' ό,τι υλικές, διότι τονώνεται το αυτοσυναισθημα του παιδιού και το συνοδεύει σε κάθε επιτυχία του. Η ποινή, που είναι αναγκαστικό και πιεστικό μέτρο που επιβάλλεται στο παιδί, λόγω εκδήλωσης άσχημης συμπεριφοράς, με σκοπό πάντα τη βελτίωση του. Τέλος, το παιχνίδι, σαν μέσω αγωγής προετοιμάζει το παιδί για συστηματική εργασία. Προσφέρει χαρά και ψυχαγωγία ενώ, καλλιεργεί το σεβασμό, τη πειθαρχία, την ευγένεια, την άμιλλα και το ομαδικό πνεύμα, όταν πρόκειται για ομαδικό παιχνίδι. Αρετές που χρησιμεύουν στη μετέπειτα ζωή του. (Ηλιόπουλος, 1996)

Τα είδη αγωγής που μπορεί να προσφέρει τόσο η οικογένεια όσο και το σχολείο είναι:

1. Φυσική αγωγή,
2. Ηθικοπολιτιστική αγωγή,
3. Αισθητική αγωγή και παιχνίδι,
4. Νοητική αγωγή,
5. Εργασιακή αγωγή.

Το σχολείο είναι σημαντικό να ενσωματώνει προγράμματα Αγωγής Υγείας, σε συνεργασία με την οικογένεια. Μία προσπάθεια ενίσχυσης του παιδαγωγικού ρόλου του σχολείου που θα επικεντρώνεται στη βελτίωση της ικανότητας του παιδιού να φροντίζει τον εαυτό του. (Ηλιόπουλος, 1996)

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας πρόκειται για μία διαδικασία που στηρίζεται σε επιστημονικές αρχές και χρησιμοποιεί προγραμματισμένες ευκαιρίες μάθησης που δίνουν στους ανθρώπους τη δυνατότητα, όταν λειτουργούν ως άτομα ή ως σύνολο, να αποφασίζουν και να ενεργούν συνειδητά για θέματα που επηρεάζουν την υγεία τους. (Π.Ο.Υ.,1992)

Ο ορισμός αυτός χρησιμοποιείται ως κοινό σημείο αναφοράς όταν περιγράφεται η Αγωγή Υγείας στο σχολείο και έχει δύο βασικούς στόχους:

Απευθύνεται στα παιδιά όλων των κοινωνικών τάξεων,

Φτάνει στα παιδιά έγκαιρα πριν ακόμα αποκτήσουν κακές συνήθειες (Π.Ο.Υ., 1992).

Μπορούμε να πούμε λοιπόν ότι μέσα αγωγής είναι μία ολοκληρωμένη σειρά ενεργειών με τις οποίες επιδιώκει να δημιουργήσει μόνιμες ιδιότητες στο παιδί. Καθετί που χρησιμοποιείται για τη διαμόρφωση και την εξέλιξη του χαρακτήρα του παιδιού σε μία επιθυμητή κατεύθυνση. (Ηλιόπουλος, 1996)

Εξετάζοντας τις συνθήκες που επικρατούσαν παλαιότερα μέχρι και σήμερα, ως προς την ανατροφή και το μέγιστο των παιδιών, διαπιστώνεται ότι στο ευρύτερο οικογενειακό αλλά και σχολικό περιβάλλον, δεν γίνονταν όλες οι συμπεριφορές αποδεκτές.

Στα πλαίσια αυτά η χρήση ποινών, τιμωριών ακόμα και αμοιβών, αναφέρονται ως μέσα αγωγής για τον περιορισμό της άσχημης διαγωγής ή ακόμα και στον έπαινο, για μία κοινωνικά αποδεκτή συμπεριφορά που μπορεί να εκδηλωθεί.

Αν μελετήσει κανείς τη βιβλιογραφία, σχετικά με τα μέσα αγωγής που χρησιμοποιούσαν τόσο οι δάσκαλοι όσο και οι γονείς τον περασμένο αιώνα, παρατηρεί τα εξής:

τη μείωση τροφής,

την ορθοστασία («τιμωρία στη γωνία»),

το γονάτισμα,

τη χρήση ράβδου,

και τη δημόσια διαπόμπευση για εκείνα τα παιδιά- μαθητές που εκδήλωναν παραπτωματική συμπεριφορά.

Όλα τα παραπάνω αποτελούσαν κάποιες από τις δυνατότητες που παρέχει η αγωγή και που προβλεπόταν από το κανονιστικό πλαίσιο του σχολείου αλλά και από την ευρύτερη κοινωνία.

Πριν από 20-40 χρόνια πολλοί από τους γονείς των σημερινών παιδιών- μαθητών, υπέστησαν μία ανάλογη βιωματική εμπειρία κατά τη διάρκεια της σχολικής τους ζωής.

Γίνεται αντιληπτό ότι στη σημερινή εποχή που διανύουμε, η φιλοσοφία περί «χρήση της ράβδου», δεν έχει πλέον καμία παιδαγωγική σημασία. Υπάρχουν όμως και κάποιοι υποστηρικτές της, που όταν αναβιώσουν τη παραπάνω μέθοδο γίνονται καταδικαστέοι.

Όσον αφορά τους δασκάλους, σχετικά με έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί από τον Γεώργιο Αραβανή, συμπεραίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί στα σχολεία της α'βάθμιας εκπαίδευσης, χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερη συχνότητα τις αμοιβές απ' ότι τις ποινές. Επίσης, οι γυναίκες δασκάλες χρησιμοποιούν τις ποινές σε μικρότερη συχνότητα από τους άνδρες συναδέλφους. Τέλος, οι ποινές που εφαρμόζονται στα παιδιά αυξάνουν όσο προχωράμε σε μεγαλύτερες τάξεις. (<http://www.eleftheria.gr/viewarticle.asp>, 20/03/2009)

Τη σωματική τιμωρία και τη ποινή που θεωρούνται ως αντιπαιδαγωγικά μέσα αγωγής, διαδέχονται σήμερα η παρατήρηση- επίπληξη, η ωριαία απομάκρυνση από την αίθουσα διδασκαλίας, όταν ο μαθητής εκδηλώσει επιθετικότητα- βία, διαταραχή του μαθήματος και αγενή συμπεριφορά προς την ευρύτερη σχολική κοινότητα.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν περισσότερο εξωγλωσσικά σύμβολα, όπως μορφασμούς και γλωσσικές εκφράσεις (φωνές, αδιαφορία, προσβολές), που καλλιεργούν το φόβο, τη πειθαρχία και την επιβολή του «αποκλίνοντα» μαθητή, στο κανονισμό της κοινότητας του σχολείου μέσα στο οποίο περνάει ένα πολύ μεγάλο μέρος από τη ζωή του και ασκεί πάνω σημαντική επιρροή ως προς τη διαμόρφωση της προσωπικότητας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΒΙΑ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), βία είναι η εμπρόθετη χρήση φυσικής δύναμης ή εξουσίας, επαπειλούμενη ή πραγματική, εναντίον ενός άλλου προσώπου, η οποία έχει σαν αποτέλεσμα την επέλευση ή την αυξημένη πιθανότητα επέλευσης, τραυματισμού, θανάτου, ψυχολογικής βλάβης, στρεβλής ανάπτυξης ή αποστέρησης. (Π.Ο.Υ.,1992)

Μπορούμε επίσης, να πούμε ότι βία είναι κάθε συμπεριφορά ή συστηματική πολιτική συμπεριφοράς που χρησιμοποιείται από τον θύτη για να εξαναγκάσει, να κυριαρχήσει ή να απομονώσει το θύμα. Είναι κάθε σωματική ψυχολογική και λεκτική κακοποίηση του ανθρώπου που δημιουργεί σωματικό ή και ψυχικό πόνο ή ακόμα και πληγές. Συμπεριλαμβάνει χρήση κάθε μορφής εξουσίας που επιβάλλεται στο άλλο άτομο για τη διατήρηση του ελέγχου της σχέσης και της συμπεριφοράς του θύματος, ενώ πολύ συχνά εμπεριέχει παραβίαση των δικαιωμάτων του θύματος.

Η βία δεν είναι μικρό πράγμα, δεν είναι μόνο ψυχολογική, σωματική ή λεκτική, δεν είναι μόνο έλεγχος, καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οικονομική εκμετάλλευση, κοινωνική απομόνωση, δε βρίσκεται μόνο μέσα στην οικογένεια και στις σχέσεις των ανθρώπων.. δε βρίσκεται μόνο στη τηλεόραση ή δεν είναι μόνο προς καθετί που μας φοβίζει ή που νομίζουμε ότι μας απειλεί. Δεν είναι μόνο προς οποιονδήποτε «μας παίρνει» να καταπιέζουμε, σε αντιστάθμισμα των καταπιέσεων που δεχόμαστε από «πιο δυνατούς».. δεν είναι μόνο από ανασφάλειες και φόβους απώλειας κι αρρωστημένα πάθη, και τελικά από και προς καθετί που δεν ξέρουμε πώς να το αντιμετωπίσουμε πιο ισότιμα και πιο δημιουργικά

Τα τελευταία χρόνια οι επιστήμονες έχουν πραγματοποιήσει αξιόλογες έρευνες σχετικά με τη βία μέσα στην οικογένεια, δηλαδή με την κάθε μορφή βίας μεταξύ των συζύγων, συντρόφων ή πρώην ή και από γονείς ή από κάθε ενήλικο μέλος της οικογένειας.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ.) εκτιμά ότι 40.000.000 παιδιά σε ολόκληρο τον πλανήτη γίνονται θύματα βίας και 53.000 παιδιά δολοφονούνται ετησίως. Κάθε χρόνο περίπου 73.000.000 αγόρια και 150.000.000 κορίτσια υφίστανται σεξουαλική παραβίαση σε όλο τον κόσμο. Τέλος, υιοθετεί την εκτίμηση

ότι η διαπροσωπική βία το 2020 θα ανέλθει από την 19^η στην 12^η θέση στη λίστα των 30 πιο σημαντικών αιτιών θανάτου παγκοσμίως. (Π.Ο.Υ.,1992)

Πιο συγκεκριμένα, εκατομμύρια παιδιά ανά τον κόσμο στα πλαίσια μιας σχέσης εμπιστοσύνης και δύναμης, γίνονται καθημερινά θύματα κακοποίησης ή κακομεταχείρισης όλων των μορφών σωματικής ή συναισθηματικής κακής μεταχείρισης , σεξουαλικής παραβίασης , παραμέλησης ή παραμελημένης θεραπευτικής αντιμετώπισης ή εκμετάλλευσης για εμπορικούς σκοπούς, όπου καταλήγει πολλές φορές σε εν δυνάμει βλάβη που αφορά την τους ψυχοκινητική ανάπτυξη. (Π.Ο.Υ.,1992)

Σε όλες τις περιπτώσεις οποιαδήποτε μορφή βίας εκδηλώνεται και εκφράζεται με ποικίλους τρόπους, όμως οι πιο εύκολα αναγνωρίσιμοι και οι πιο διαφημισμένοι είναι:

Το ξύλο,

- Οι μικροτραυματισμοί,
- Οι ακρωτηριασμοί,
- Οι βιασμοί,
- Οι σκοτωμοί,
- Οικονομική και σεξουαλική εκμετάλλευση.

Αναφέρουμε και οτιδήποτε προκαλεί καταστροφικά αποτελέσματα, όπως εμφανή ψυχολογική βλάβη, εξαναγκασμός για συμμετοχή σε διάφορου τύπου πράξεις, εκβιασμοί, περιορισμός κίνησης , οποιαδήποτε μορφή εκμετάλλευσης, καταστροφή περιουσίας...

Παρουσιάζονται και μακροπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις στο άτομο που γίνεται θύμα ακόμα και σε περιπτώσεις όπου οι μορφές της βίας δεν είναι εύκολα αναγνωρίσιμες, όπως για παράδειγμα η λεκτική, η συναισθηματική και η ψυχολογική βία. Θα πούμε ότι δυστυχώς δεν είναι ευρέως διαδεδομένες και πάρα πολλές φορές δεν το συνειδητοποιεί ούτε ο θύτης αλλά και ούτε και το θύμα ότι εκείνη στιγμή το ένα πρόσωπο ασκεί βία στο άλλο. (<http://www.eduportal.gr>, 26/02/2009)

1.2.ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ

Αρκετές φορές θεωρούμε βία τις βασικές μορφές της που είναι ορατές και πολύ εύκολα αναγνωρίσιμες . Όμως περιλαμβάνει και εκείνες τις μορφές, όπου γίνονται εμφανείς και διαπιστώνονται μέσα από τα αποτελέσματα και τις αρνητικές συνέπειες των πράξεων αυτών.

Πιο συγκεκριμένα παρακάτω παρουσιάζουμε και κάνουμε μια μικρή ανάλυση σχετικά με τα είδη και τις μορφές βίας που υπάρχουν.

Σωματική βία: περιλαμβάνει από χαστούκι μέχρι βαριά σωματική βλάβη, προκαλώντας ταυτόχρονα σωματικό πόνο, τραυματισμό ή ακρωτηριασμό. Βίαη, καταπιεστική συμπεριφορά προς το σώμα του θύματος, χτύπημα, κάψιμο, σπρώξιμο, απειλή με όπλο, παρεμπόδιση για ικανοποίηση πρώτων αναγκών (τροφή, ύπνος κ.α.) (Δημητρίου, 2003)

Ψυχολογική βία: όπου ο θύτης προσπαθεί να εξευτελίσει το αδύναμο άτομο, το ταπεινώνει και του συμπεριφέρεται υποτιμητικά. Ασκεί διαρκή κριτική , το υποτιμάει και το κοροϊδεύει. (Δημητρίου, 2003)

Συναισθηματική βία: τα όρια της οποίας συγχέονται με την ψυχολογική βία. Περιλαμβάνει καταπίεση και εξαναγκασμό σε σημαντικό βαθμό, εκμεταλλευόμενοι τη συναισθηματική και ψυχολογική εξάρτηση. Εκφράζουν απειλές και εκβιασμούς. (Δημητρίου, 2003)

Λεκτική βία: φωνές, βρισιές, εξευτελισμοί, απειλές και τρομοκράτηση, όπου απευθύνονται στο ίδιο το θύμα και αποτελούν τμήμα ψυχολογικής και συναισθηματικής βίας. (Δημητρίου, 2003)

Εξαναγκασμός: του θύματος σε οποιαδήποτε πράξη παρά τη θέληση του και συχνά επιβάλλεται με απειλές και εκβιασμούς καθώς και με οποιαδήποτε άλλη μορφή βίας. (Δημητρίου, 2003)

Απειλές, εκφοβισμοί, εκβιασμοί: που περιλαμβάνει απειλές βίας ή γενικότερα απειλές για πρόκληση βλάβης-κακού στον απειλούμενο ή στον ίδιο τον απειλούντα ή ακόμα και σε τρίτους (παιδιά, σύζυγος, κατοικίδια κ.α.) . Απειλές για καταγγελία στις Αρχές που θα θέσουν σε κίνδυνο απώλειας ή απομάκρυνσης από το ίδιο το θύμα (επιμέλεια παιδιών κ.α.). (Δημητρίου, 2003)

Σεξουαλική βία & παρενόχληση: όπου έχουμε επιβολή του θύματος σε οποιαδήποτε σεξουαλική πράξη ή συμπεριφορά παρά τη θέληση του καθώς και πίεση για

συμμετοχή σε σεξουαλικές συμπεριφορές που κάνουν το ίδιο το θύμα να νοιώθει άσχημα. Ακόμα και μέσα στον έγγαμο βίο ή και στην απλή συντροφική σχέση κάθε σεξουαλικός καταναγκασμός που δεν δέχεται απόρριψη, ονομάζεται βία. (Δημητρίου, 2003)

Συμπεριφορές παρενόχλησης: όπου στη συγκεκριμένη περίπτωση ο θύτης εμφανίζεται ξαφνικά μπροστά μας, μας παρακολουθεί, τηλεφωνεί απροειδοποίητα στην οικογένεια, στους φίλους, τους συναδέλφους . Επικοινωνεί διαρκώς με οποιονδήποτε τρόπο και επιβάλλοντας την παρουσία του. (Δημητρίου, 2003)

Οικονομική βία και εκμετάλλευση: όπου στην προκειμένη περίπτωση πραγματοποιείται έλεγχος των εσόδων του θύματος ή κατάχρηση της περιουσίας. Ο έχων εξουσία, απαγορεύει την εργασία, αποκλείει χρηματοπιστωτικούς πόρους, εκμεταλλεύεται την προσφορά εργασίας, χωρίς να παρέχει τον απαραίτητο μισθό (άμισθη εργασία) ή ακόμα παρασύρει το θύμα σε καταναγκαστική εργασία με σκοπό το συμφέρον και το κέρδος του θύτη. Πολλές φορές ο θύτης αποφασίζει για τα οικονομικά στοιχεία χωρίς τη συναίνεση του συντρόφου. (Δημητρίου, 2003)

Παράδειγμα: «η δικιά μου η γυναίκα ή η κόρη δεν μπορεί να εργάζεται».

Καταστροφή περιουσίας: αντικειμένων που έχουν συναισθηματική ή όχι αξία για το θύμα (ημερολόγια, πέταγμα ρουχισμού ή άλλων αντικειμένων), καθώς έπιπλα και αντικείμενα αξίας. Επίσης, γυαλικά αντικείμενα όπου κατά την καταστροφή τους προκαλούν θόρυβο και τρομάζει πάντα το θύμα. Η θραύση των υλικών πραγματοποιείται με βίαιο τρόπο έτσι ώστε να τρομοκρατεί το αδύναμο άτομο όσο γίνεται περισσότερο. (Δημητρίου, 2003)

Απομόνωση: όπου περιορίζεται η ελευθερία του θύτη , ελέγχεται η επικοινωνία με τους φίλους, τους συγγενείς και γενικότερα περιορίζεται η κοινωνικότητα του. Το άτομο δέχεται περιορισμό και απαγόρευση για συμμετοχή σε οποιαδήποτε ομάδα, κλείδωμα σε περιορισμένο χώρο, παρακολούθηση τηλεφώνων. (Δημητρίου, 2003)

Παραμέληση-στέρηση: στέρηση βασικών δικαιωμάτων ιδιαίτερα της ελευθερίας, της επικοινωνίας, παραμέληση για ικανοποίηση βασικών αναγκών ψυχικής και σωματικής υγείας, συμπεριλαμβανομένου και των συναισθηματικών αναγκών. (Δημητρίου, 2003)

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι οι ο περιορισμός και οι απαγορεύσεις που εκδηλώνει ο θύτης ως προς το θύμα, επιβάλλονται με έμμεσο τρόπο, με συμπεριφορές που συνήθως τιμωρούν το θύμα. Θωρείται ότι ο τελευταίος παραβιάζει τους κανόνες του θύτη, τους οποίους υποτίθεται ότι πρέπει να γνωρίζει, με

αποτέλεσμα να μην αναγνωρίζεται κανένα βασικό ανθρώπινο δικαίωμα μη λαμβάνοντας υπόψη καμία βασική ανάγκη. Αρκετές φορές καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να γίνουν κατανοητοί οι κανόνες συμπεριφοράς που επιθυμεί ο θύτης να επιβάλλει στο θύμα είτε στα πλαίσια της οικογένειας του, είτε γενικεύοντας σε επίπεδο κοινωνίας.(<http://sapphogr.net/support/via/morfes.htm>, 26/02/09)

1.3. ΒΙΑ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Περιγράφοντας τη βία ως κοινωνικό φαινόμενο, θα λέγαμε ότι αποτελεί μια παράλογη και επικίνδυνη μορφή επιθετικότητας. Η βία δεν είναι σύγχρονο φαινόμενο, υπήρχε πάντα κατά την εξέλιξη της ανθρώπινης ιστορίας, με διαφορετικές μορφές, εντάσεις και αιτιολογίες. Αρκετές φορές εκδηλώνεται με μαζικά κινήματα σε συνδυασμό με την ατομική επιθετικότητα, προκαλώντας αρνητικές επιπτώσεις στο κοινωνικό σύνολο, όπως κοινωνικές αναταραχές, εγκλήματα και πολέμους.

Είναι μία «ασθένεια» από την οποία μαστίζεται η εποχή μας και το φαινόμενο αυτό έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις. Τα αίτια μπορεί να τα αναζητήσει κανείς στον τρόπο ζωής των ανθρώπων αλλά και στον πολιτισμό της εποχής μας.

Τα επιτεύγματα της τεχνολογίας του 20^{ου} αιώνα μπορούν από τη μία πλευρά να διευκόλυναν τη ποιότητα της ζωής μας, όμως ο άνθρωπος δεν διαχειρίστηκε με κατάλληλο τρόπο, ευγενικό προς το περιβάλλον . Δεν έδωσε σε αυτόν καινούργια συστήματα για να θεμελιώσει με κατάλληλο τρόπο τη ζωή του.

Ο πληθυσμός των μεγαλουπόλεων στην Ελλάδα έχει αυξηθεί κατά σημαντικό βαθμό, εξαιτίας των μετακινήσεων των ανθρώπων από την επαρχία στην πόλη, με αποτέλεσμα το άτομο να αδυνατεί να ενσωματωθεί στη κοινωνία εφόσον οι σχέσεις είναι πιο χαλαρές και διαταράσσεται ο ψυχικός του κόσμος.

Από την άλλη πλευρά τα παραδοσιακά πρότυπα εξαλείφονται με τη πάροδο των χρόνων και η βία υπεισέρχεται ολοένα και περισσότερο στη καθημερινή ζωή του ανθρώπου (εργασία, ανθρώπινες σχέσεις κ.α.).

Ταυτόχρονα, τα διάφορα κρούσματα διαφθοράς , τα ηθικά και οικονομικά σκάνδαλα, οι κοινωνικές ανισότητες και η απουσία μιας προγραμματισμένης πολιτικής, οδηγούν τους νέους στη χρήση βίας. Ωστόσο η ανθρωπότητα τροφοδοτείται κάθε λεπτό από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ραδιόφωνο, τηλεόραση, περιοδικά, τύπος) με άσχημα γεγονότα που πραγματοποιούνται υπό το κράτος της βίας . Έτσι, έχοντας μία τέτοια κοινωνία εικόνα οι νέοι καταπιέζονται και θεωρούν ότι για να αντιδράσουν το μόνο μέσο που μπορούν να χρησιμοποιήσουν είναι η βία.

Το πιο κρίσιμο σημείο είναι ότι τα κρούσματα βίαιων συμπεριφορών πολλαπλασιάζονται συνεχώς. Η εποχή μας χαρακτηρίζεται παράλληλα από μία επαναστατική αντίληψη και αναρχικότητα, που δεν έχει συγκεκριμένο σκοπό ή στόχο. Πολλοί άνθρωποι έχουν τη πεποίθηση ότι η ηθική και ιερή πλευρά του ατόμου, έχει εκλείψει, ενώ οποιαδήποτε μορφή βίας γίνεται πλέον ανεκτή.

Το φαινόμενο της βίας είναι γνωστό διαμέσου των αιώνων και συνδέεται άμεσα με κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες καθώς και στα πρότυπα που επιβάλλει η κοινωνία στους γονείς, ως προς τον τρόπο ανατροφής, στη πειθαρχία και στη συμπεριφορά των παιδιών. ([http:// www.eleftherotypia .gr/ viewarticle.asp](http://www.eleftherotypia.gr/viewarticle.asp), 20/03/2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

Το φαινόμενο της βίας μέσα στην οικογένεια είναι πλέον αρκετά συνηθισμένο αλλά και δυστυχώς πολλές φορές αποδεχτό από τα μέλη της οικογένειας. Όλοι ανεξαρτήτως έχουν βιώσει κάποια μορφή βίας είτε από προσωπική τους εμπειρία, είτε μέσα από το στενό οικογενειακό ή φιλικό τους περιβάλλον.

Οι λόγοι που εξωθούν τη βία γενικότερα μπορεί να οφείλονται σε ενδογενείς ή εξωγενείς παράγοντες. Όταν η βία είναι μέσα στην οικογένεια και κυρίως όταν ασκείται στα παιδιά προσπαθούμε να κατανοήσουμε τόσο τους λόγους όσο και τα όρια που μπορεί εν μέρει να δικαιολογηθεί η οποιαδήποτε μορφή βίας είτε αυτή είναι σωματική, ψυχολογική, ή ακόμη και σεξουαλική. (Βουϊδάσκης, 1987)

Έχοντας διαβάσει τόσα πολλά γύρω από την βία που ασκούν οι γονείς στα παιδιά τους και ειδικότερα όταν μέσα από αυτή την πράξη τους προσπαθούν να τα διαπαιδαγωγήσουν, μπορούμε να πούμε ότι επικρατεί ένας έντονος προβληματισμός ως προς την ταχεία ανάπτυξη του φαινομένου αυτού αλλά και ως προς την εξέλιξη της βίας τόσο στην ευρύτερη κοινωνία, όσο και στο οικογενειακό περιβάλλον.

Η βία στο παρελθόν υπήρχε μεν σε μεγάλο βαθμό, αλλά λόγω της υποβαθμισμένης θέσης της γυναίκας στην κοινωνία, πολλές φορές θεωρείτο «φυσιολογικό»φαινόμενο. Κάποιοι βέβαια θα υποστήριζαν ότι τότε ήταν καλύτερα και κάποιοι άλλοι ότι τώρα είναι καλύτερα, αυτό αφορά όμως την προσωπική άποψη του κάθε ενός μας και δεν μπορούμε ούτε να το αλλάξουμε αλλά και ούτε να το κρίνουμε.

2.1 ΤΟ ΧΘΕΣ

Παλαιότερα τα πράγματα μέσα στην οικογένεια ήταν αισθητά πιο διαφορετικά σε σχέση με σήμερα. Μέσα στην οικογένεια υπήρχαν πολλά άτομα που την απάρτιζαν, ο πατέρας, η μητέρα και τα παιδιά (περισσότερα από τρία σε κάθε οικογένεια).

Ο πατέρας ήταν ο "κύριος", ο άρχοντας του σπιτιού. Ο λόγος του συχνά ήταν αδιαμφισβήτητος, ότι έλεγε ήταν νόμος όπου όλοι η οικογένεια έπρεπε να το σεβαστεί και να το ακολουθήσει κατά γράμμα, ακόμα και αν δεν συμφωνούσαν δεν μπορούσαν να εκφράσουν καν την γνώμη τους. Τη βία ο πατέρας τη θεωρούσε ως τρόπο, μέσο συμμόρφωσης και υπακοής τόσο για τα παιδιά όσο και για τη σύζυγο. Και λέγοντας βία εννοούμε βρισιές, απειλές, σπρώξιμο-τράβηγμα, ξύλο με τη ζωστήρα, "ξύλιες στον πισινό" κ.α. Ακόμα και όταν το παιδί δεχόταν τη βία μέσα στο σχολείο, φαινόμενο πολύ συχνό για την εποχή εκείνη, ο πατέρας το κατανοούσε, το δεχότανε και θεωρούσε ότι αφού ο δάσκαλος το έκανε τότε αυτό ήταν και το σωστό. Ήταν το κατάλληλο μέσο που θα συμμόρφωνε το παιδί. (Michel, 1993)

Η γυναίκα την εποχή εκείνη ήταν πλήρως οικονομικά εξαρτώμενη από τον άντρα, δεν εργαζόταν εκτός σπιτιού. Έπρεπε να τηρεί τα <<καθήκοντα>> της απέναντι στον σύζυγο αλλά και να διατηρεί όλες τις ισορροπίες. Θεωρείτο αλλά και ένιωθε κατώτερη από τον άντρα, δεν είχε δικαίωμα έκφρασης γνώμης και αυτό γιατί ένιωθε φόβο, καταπίεση αλλά και αρκετές φορές ήταν εξαναγκασμένη από το σύζυγο της να μην μιλάει και να μην εκφράζεται. Παράλληλα, και εκείνη, όπως και το παιδί, αποτελούσε θύμα σεξουαλικής, ψυχολογικής και σωματικής βίας. (Michel, 1993)

Το παιδί, τώρα, θεωρούνταν ένα "ρομποτάκι", που έπρεπε να υπακούει στον πατέρα χωρίς να φέρνει αντιρρήσεις. Ήταν πιο ευάλωτο και σε περιπτώσεις βίας θεωρούταν ο εύκολος στόχος, το εύκολο θύμα. Οι σχέσεις που είχε το παιδί με τους γονείς ήταν σε κάποιες περιπτώσεις ψυχρές και απόμακρες. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των σχέσεων αυτών αποτελούσαν ο φόβος, η καταπίεση, η εξάρτηση και η υποταγή. (Michel, 1993)

2.2 ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Σήμερα τα πράγματα μέσα στην οικογένεια έχουν αλλάξει αρκετά.

Ο πατέρας έχει παραχωρήσει πάρα πολλές δραστηριότητες στα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας. Ακούει τις απόψεις τους, σέβεται τα δικαιώματα τους, αλλά και συζητάει μαζί τους σοβαρά ζητήματα που τον απασχολούν. Έχει περισσότερες γνώσεις γύρω από τα διάφορα θέματα διαπαιδαγώγησης των παιδιών και φροντίζει να ενημερώνεται διαρκώς. Η άσκηση βίας στα παιδιά ή στη γυναίκα δεν αποτελεί μέσο συμμόρφωσης και συνέτισης και γι' αυτό σήμερα διώκεται ποινικός και καταδικάζεται καταρχήν από το ίδιο το άτομο που την έχει υποστεί αλλά και από την κοινωνία. (Michel, 1993)

Ο ρόλος της μητέρας μέσα στην οικογένεια έχει σίγουρα αναβαθμιστεί πάρα πολύ. Η γυναίκα είναι πλέον οικονομικά ανεξάρτητη, καθώς ασχολείται όχι μόνο με το νοικοκυριό, το σύζυγο, τα παιδιά αλλά και με μια προσωπική εξωτερική εργασία. Επιπροσθέτως μια γυναίκα διαθέτει αρκετό χρόνο για τον εαυτό της, κάνοντας πράγματα που την ικανοποιούν και την ευχαριστούν. Οι γυναίκες σήμερα έχουν δικαίωμα μόρφωσης και εκπαίδευσης ανεξαρτήτου ηλικίας. Παράλληλα έχουν δικαίωμα λόγου και έκφρασης αυτού. Οι γυναίκες σήμερα ξέρουν να αντιδρούν στις πιέσεις που δέχονται, να υπερασπίζονται και να διεκδικούν τα δικαιώματα τους. (Michel, 1993)

Τα παιδιά μέσα στην οικογένεια τώρα έχουν μια μεγάλη και βασική διαφορά σε σχέση με το τότε, το ότι σήμερα μέσα σε μια οικογένεια ο μέσος όρος των παιδιών που υπάρχουν είναι δύο. Αυτό αμέσως μας φανερώνει ότι το παιδί μέσα στην οικογένεια έχει κερδίσει μια ευνοϊκότερη συμπεριφορά προς το πρόσωπο του μιας και οι γονείς δεν καλούνται να "μοιράσουν την αγάπη, τις απαιτήσεις και τα θέλω τους". Έχει μια τελείως διαφορετική αντιμετώπιση μιας και οι γονείς είναι πλέον πιο καλά ενημερωμένοι γύρω από τα διάφορα θέματα διαπαιδαγώγησης ενός παιδιού. Επιπροσθέτως έχει αναπτυχθεί ο διάλογος και η ελευθερία έκφρασης λόγου μέσα στην οικογένεια. (Michel, 1993)

Παρόλα αυτά η βία δεν παύει να είναι μέρος της καθημερινότητας των παιδιών και να παρατηρούνται συχνά κρούσματα βίας μέσα στην οικογένεια.

Υπάρχουν κάποιες μορφές βίας (σωματική, ψυχολογική, σεξουαλική) που δρουν μέσα στην οικογένεια και στη σημερινή εποχή. Και αυτό διότι αυξάνονται και οι απαιτήσεις των γονέων προς τα παιδιά, κυριαρχεί ένας μεγάλος ανταγωνισμός τόσο από την μεριά των παιδιών όσο και από την μεριά των γονιών. Το άγχος των μεγάλων

για επιτυχία, κοινωνική ανέλιξη, καριέρα και διασημότητα είναι ακόμα ένας παράγοντας που επηρεάζει. (Sorel, 1987)

2.3 ΤΟ ΑΥΡΙΟ

Το μέλλον της βίας είναι ανησυχητικό και αβέβαιο.

Μέσα από κάποια έρευνα που βρήκαμε (insights market research ltd, η βία στην οικογένεια μέσα από τα μάτια των νέων, εμπειρίες, αντιλήψεις και εισηγήσεις, 2008) προκύπτει ότι στο μέλλον τα κρούσματα βίας είναι πολύ πιθανόν να αυξηθούν και αυτό διότι οι κοινωνικοί και οι οικογενειακοί δεσμοί τείνουν να χαλαρώνουν με αποτέλεσμα τα άτομα να απομακρύνονται και να αλλοιώνονται οι δεσμοί. Επιπλέον τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας προβάλλουν όλο και περισσότερες σκηνές βίας βάζοντας τους ανθρώπους στην διαδικασία να σκέφτονται αν αυτός ο τρόπος αντίδρασης είναι ο σωστός. Οι επιρροές από διάφορες ουσίες έχουν αρχίσει να αυξάνονται και είναι γεγονός ότι αρκετοί άνθρωποι εθίζονται στις ουσίες αυτές και χάνουν τον έλεγχο μη ξέροντας πώς να αντιδράσουν. Συν το ότι οι γονείς λόγω της πολύωρης εργασίας τους θα απουσιάζουν αρκετά από το σπίτι, παραχωρώντας τη θέση τους σε κάποια άτομα που θα βοηθούν στην ανατροφή των παιδιών και με κύριο κριτήριο επιλογής τους την παροχή βοήθειας με όσο το δυνατόν λιγότερο κόστος. Γεγονός το οποίο συνεπάγει την έλλειψη σχετικών γνώσεων διαπαιδαγώγησης. (insights market research ltd, η βία στην οικογένεια μέσα από τα μάτια των νέων, εμπειρίες, αντιλήψεις και εισηγήσεις, 2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΥΤΗΣ

Με τον όρο κοινωνικοποίηση οι κοινωνιολόγοι αναφέρονται στη διαδικασία μέσα στην οποία τα άτομα μαθαίνουν κοινωνικές συμπεριφορές, κοινωνικούς κανόνες και αξίες, ενώ αποκτά μορφή η κοινωνική προσωπικότητα των ατόμων. Συμβάλλει στο να εξηγήσουν τα άτομα τους διάφορους ρόλους που καλούνται να διαδραματίσουν στις διαφορετικές κοινωνικές καταστάσεις.

Σύμφωνα με τον A.Goslin «κοινωνικοποίηση, είναι η διαδικασία κατά την οποία τα άτομα αποκτούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις διαθέσεις που τα καθιστούν ικανά να συμμετέχουν περισσότερο ή λιγότερο αποτελεσματικά σαν μέλη των ομάδων ή της κοινωνίας». (Νέστορος, 1992, σελ.77)

Επίσης, κατά τον E. Scheuch ο ορισμός της κοινωνικοποίησης αποδίδεται στη μεταβίβαση τρόπων συμπεριφοράς, κανόνων και αξιών σ' ένα πρόσωπο, έτσι ώστε οι γενικές προσδοκίες να γίνουν δικές τους προσδοκίες (Νέστορος, 1992, σελ.77).

Με τη διαδικασία της κοινωνικοποίησης τα ήθη και τα έθιμα, οι θεμελιακές παραδόσεις και όλα τα οικειοποιημένα πολιτιστικά πρότυπα γίνονται βασικά στοιχεία της προσωπικότητας και του κοινωνικού συστήματος κατά τον T.Parsons (Βουϊδάσκη, 1987).

Σύμφωνα με τον Τερλεξή Π., τόσο η διαδικασία της μεταδόσεως στις επερχόμενες γενεές των παραδεκτών προτύπων συμπεριφοράς, όσο και τη διαδικασία της διαδόσεως των προτύπων αυτών συμπεριφοράς, ονομάζεται κοινωνικοποίηση (Βουϊδάσκη, 1987).

Συμπερασματικά, κοινωνικοποίηση μπορούμε να πούμε ότι είναι η διαδικασία ένταξης και ενσωμάτωσης του ατόμου σε ένα κοινωνικό σύνολο. Το δύσκολο σημείο σε όλη τη παραπάνω διαδικασία είναι να αφομοιώσει το άτομο που υποβάλλεται στη διαδικασία κοινωνικοποίησης, τις αξίες και τους κανόνες, που διέπουν τη συγκεκριμένη ομάδα στην οποία ανήκει. Σαν αποτέλεσμα το άτομο αποκτά νέα θέση μέσα στο σύνολο (ένταξη), γίνεται πλέον μέρος αυτού, εφόσον ήδη έχει ενσωματωθεί.

Οι διάφοροι φορείς μέσα από στους οποίους το άτομο έχει τη δυνατότητα να κοινωνικοποιηθεί είναι:

1. Η οικογένεια, που αποτελεί βάση για την κοινωνικοποίηση του ανθρώπου. Η κοινωνική μάθηση που παρέχεται σε αυτήν είτε είναι καλή είτε όχι τα αποτελέσματα της, θετικά ή αρνητικά είναι εμφανή και επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό τη μελλοντική ζωή του ατόμου, καθώς και τη κοινωνικοποίηση του στα διάφορα κοινωνικά σύνολα.

2. Το σχολείο που συμβάλλει στη μεταβίβαση των ηθών, εθίμων, των θεμελιωδών παραδόσεων και στοιχείων της κουλτούρας και του πολιτισμού της εκάστοτε κοινωνίας. Αποτελεί το σημαντικότερο μετά την οικογένεια φορέα κοινωνικοποίησης. Κατά τη μετάβαση του ατόμου από την οικογένεια στο σχολείο, έχουμε την πρώτη επαφή και ένταξη του σε ένα κοινωνικό σύστημα.

3. Παρέα των Συνομηλίκων

Οι έφηβοι αλλά και τα μικρότερα σε ηλικία άτομα περνούν σημαντικό μέρος του χρόνου τους με τους συνομηλίκους, είτε μέσα στο σχολείο, είτε στη γειτονιά, είτε σε κάποια κοινών ενδιαφερόντων, που τυχόν ανήκουν αναπτύσσοντας φιλίες. Καλλιεργούν την επικοινωνία, τη συνεργασία, την ομαδικότητα και την ικανότητα τους να αποτελέσουν κομμάτι- μέρος της ομάδας- συνόλου. Ταυτόχρονα διασκεδάζουν, ψυχαγωγούνται, γίνονται δέκτες πληροφοριών όχι μόνο της ήδη σχηματισμένης ομάδας που ανήκουν, αλλά και ολόκληρου του κόσμου καθώς και για τον ίδιο τους τον εαυτό, δημιουργώντας πρότυπα στενών σχέσεων. Τα παιδιά που δέχονται μόνο απόρριψη από τους συνομηλίκους, νιώθουν μοναξιά και είναι απομονωμένα.

4. Φορείς ψυχαγωγίας και ελεύθερης ενασχόλησης

Τέτοιοι είναι: τα βιβλία, η τηλεόραση, το διαδίκτυο (internet), το ραδιόφωνο, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια κ.α. (Νέστορος, 1992)

Απ' όλα τα παραπάνω μακρόχρονη επίδραση ασκεί η τηλεόραση και τα τελευταία χρόνια το διαδίκτυο, εφόσον οι νέοι ξοδεύουν αρκετές ώρες απασχολούμενοι σε

αυτά, ενώ γίνονται δέκτες απεριόριστων πληροφοριών. Όλα τα παραπάνω δρουν έμμεσα στην ανάπτυξη των ενδιαφερόντων και των ικανοτήτων τους.

3.2. ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Αρχικά θα αναλύσουμε τον όρο «πρωτογενείς ομάδες κοινωνικοποίησης», σύμφωνα με της άποψη γνωστών επιστημόνων της Κοινωνιολογίας.

Ο Ch. Cooley, ορίζει «πρωτογενείς» εκείνες τις ομάδες οι οποίες χαρακτηρίζονται για την πολύ στενή, άμεση και προσωπική σχέση και συνεργασία. Είναι πρωτογενείς διότι συμμετέχουν βασικά στη διαμόρφωση της κοινωνικής φύσης και ιδεωδών των ατόμων.

Κατά το Γερμανό κοινωνιολόγο R.König, πρωτογενείς ονομάζονται εκείνες οι ομάδες που τόσο στο χρόνο όσο και στη σημασία προηγούνται απ' όλες τις άλλες. (Βουϊδάσκη, 1987,σελ.74)

Σύμφωνα τώρα με το B. Schafers, «πρωτογενείς» είναι εκείνες οι μικρές ομάδες, στις οποίες ανήκουν άνθρωποι, με σκοπό τη μεταβίβαση πρωτογενών κοινωνικών επαφών και τη διαμόρφωση του κοινωνικού τους Εγώ. (Βουϊδάσκη, 1987,σελ.74)

Γενικότερα πρωτογενείς είναι όλες εκείνες οι ομάδες, όπου τα μέλη τους συνδέονται με πολύ στενούς- ισχυρούς δεσμούς οικειότητας, φιλίας και συνεργασίας, όπως η οικογένεια, η γειτονιά, η παρέα συνομηλίκων, η ομάδα παιχνιδιού κ.α. Παρατηρείται η ανάπτυξη της ανθρώπινης αλληλεγγύης ανάμεσα στις διαπροσωπικές σχέσεις των μελών των κοινωνικών αυτών ομάδων που μπορεί κανείς να μιλά για τη διαμόρφωση μιας πραγματικά«Εμείς συνείδησης», ενώ το άτομο ταυτίζεται με τους άλλους «Εγώ και 'συ στο Εμείς». Η δημιουργία της παραπάνω ατμόσφαιρας βοηθάει το κάθε άτομο, μέσα από το κλίμα αγάπης και οικειότητας να νιώθει και να βιώνει, με πρωτότυπο πάντα τρόπο την παρουσία και την ύπαρξη των άλλων προσώπων, χωρίς να χρειάζεται να μεσολαβήσουν άλλοι παράγοντες. (Βουϊδάσκη, 1987)

Κάθε άτομο που είναι μέλος πρωτογενών ομάδων κοινωνικοποίησης, έχει τη δυνατότητα να «κινείται» μέσα στο χώρο της ομάδας του, σ' ένα πλατύτερο πλαίσιο αυθορμητισμού, χωρίς να υπάρχει ο φόβος ότι θα κριθεί είτε θα αξιολογηθεί ή θα

κατακριθεί αν παραλείψει τον ένα ή τον άλλο ρόλο του, εξαιτίας του γεγονότος ότι είναι φορέας διαφόρων κοινωνικών ρόλων.

Μέσα από αυτό το φιλικό χώρο των κοινωνικών σχηματισμών των πρωτογενών ομάδων, κάθε άτομο αναπτύσσει τις έμφυτες ατομικές του ικανότητες, τάσεις και κλίσεις. Εξοπλίζεται με το αίσθημα της ασφάλειας, της εμπιστοσύνης και της αυτοπεποίθησης. Η συμβολή και η προσφορά των ομάδων αυτών, παίζει καθοριστικό ρόλο στη σπουδαία διαδικασία της κοινωνικοποίησης. Αυτό είναι που αποδίδει τεράστια σημασία και αξία στη «λειτουργία» τους εν συγκρίσει με άλλες ομάδες. (Βουϊδάσκη, 1987)

Θα μπορούσαμε να κάνουμε λόγο για «πρωτογενή» και «δευτερογενή» κοινωνικοποίηση, εφόσον η σπουδαιότητα και η συμβολή τους στη διαδικασία της κοινωνικοποίησης είναι διαφορετική. Στις πρωτογενείς ομάδες (οικογένεια, σχολείο, γειτονιά, παρέα συνομηλίκων κ.α.), η κοινωνικοποίηση του ατόμου πραγματοποιείται μέσα σ' ένα περιβάλλον, συνεργασίας, φιλίας και οικειότητας. Ο νέος άνθρωπος υιοθετεί και αποκτά ανθρώπινα στοιχεία, ενώ αναπτύσσει τη συναισθηματική του ταυτότητα και ταυτόχρονα πραγματοποιείται η διαδικασία μεταβίβασης της κοινωνικό-πολιτιστικής κληρονομιάς από την παλιότερη γενιά, που συμβάλλει στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του καθενός. Η επίδραση των ομάδων αυτών, αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα στη κοινωνικοποίηση του ανθρώπου, αν λάβουμε σοβαρά υπόψη τις επαφές που δημιουργούνται ,σαν ουσιαστικό παράγοντα κοινωνικοποίησης. Κατανοείται πλέον σαν αγωγή και διαμορφώνεται καλύτερα η προσωπικότητα του. Σηματοδοτεί τη πορεία της ζωής του, από τη γέννηση του που ξεκινάει η διαδικασία της κοινωνικοποίησης μέχρι το θάνατο του, μέσα από τους διάφορους κοινωνικούς σχηματισμούς. (Βουϊδάσκη, 1987)

Πάνω σ' αυτή την υποδομή της κοινωνικοποίησης μέσα από τις πρωτογενείς ομάδες, οικοδομείται η διαδικασία για μία δευτερογενή κοινωνικοποίηση των δευτερογενών ομάδων. Η τελευταία προετοιμάζει το άτομο να εισαχθεί και να γίνει μέλος καινούργιων ομάδων μ' ένα ελάχιστο «Εμείς- συναισθημα». Δημιουργεί κοινωνικές επαφές με άλλους ανθρώπους, που έχει ένα κοινό χαρακτηριστικό γνώρισμα ή μερικές ιδιότητες, με σκοπό τη μάθηση και την ανάληψη καινούργιων ρόλων και λειτουργιών , ενός επαγγέλματος, μιας συνεργασίας κ.α. (Βουϊδάσκη, 1987,σελ.78).

Οι κοινωνικοί ρόλοι, όπως ο ρόλος του πατέρα, της μητέρας, του συζύγου, που χαρακτηρίζονται για τη μεγάλο δόση συναισθηματισμού δε διδάσκονται. Όπως αναφέρει ο R. Dreikurs, η ανατροφή των παιδιών ήταν πάντα θέμα παράδοσης. «Οι

γονείς δε χρειάζονταν διαλέξεις, βιβλία ή συμβουλευτική καθοδήγηση για να ξέρουν τι πρέπει να κάνουν για να αναθρέψουν τα παιδιά τους. Καθοδηγούνταν πάντα από την παράδοση, διδασκόμενοι από γενιά σε γενιά». (Βουϊδάσκης, 1987,σελ.79)

Από την άλλη πλευρά όσον αφορά τη δευτερογενή κοινωνικοποίηση, η μάθηση και εκτέλεση των κοινωνικών ρόλων, γίνεται από τους δευτερογενείς φορείς με περισσότερο ορθολογισμό και λιγότερο συναισθηματισμό, διότι το άτομο ανήκει στα σύνολα σαν κατηγορία και όχι σαν προσωπικότητα. Θα αξιολογηθεί, θα τιμωρηθεί ή επιβραβευθεί, με βάση τις απαιτήσεις του συνόλου της ομάδας με κριτήριο το ρόλο του. Ανάλογα δηλαδή, με την ανάληψη και την εκτέλεση των κοινωνικών ρόλων που η ίδια η ομάδα του έχει αναθέσει. Σε αντίθεση με τη πρωτογενή κοινωνικοποίηση που ο καθένας «κρίνεται» μέσα σε κλίμα εμπιστοσύνης, αγάπης και κατανόησης, σαν ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

3.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΒΙΑ)

Σε όλες αυτές τις ομάδες, που ο σχηματισμός τους αποβλέπει σε προσωπικά ενδιαφέροντα είναι εύλογο να δημιουργούνται παρεξηγήσεις, προσωπικές αντιθέσεις, συγκρούσεις και επιθετικές τάσεις. Η T. Mills, παρατηρεί ότι οι δευτερογενείς ομάδες πολλές φορές «μοιάζουν με αρένα, στην οποία βλέπει κανείς μία ατελείωτη σειρά από συγκρούσεις». (Βουϊδάσκης, 1987,σελ.80)

Βέβαια, δεν αποκλείεται ότι κάτι τέτοιο είναι αδύνατον να συμβεί και στις πρωτογενείς ομάδες κοινωνικοποίησης, όπου τα μέλη τους συνδέονται με δεσμούς αίματος, συγγένειας, φιλίας, συνεργασίας και οικειότητας. Κατά τη διάρκεια πρωτογενούς κοινωνικοποίησης αποδεικνύεται ότι τα μέλη της ομάδας αυτής μπορούν ακόμα και να θυσιάσουν το ένα για το άλλο ή για το σύνολο της ομάδας. Έτσι πολύ συχνά εμφανίζονται αντιθέσεις, επιθετικές συμπεριφορές και συγκρούσεις. Όλες αυτές οι συγκρουσιακές σχέσεις και οι επιθετικές τάσεις, καθορίζονται σε όλα τα επίπεδα από ένα συνδυασμό μεταβλητών, που αναπτύσσονται μέσα από τη διαδικασία αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών και των ομάδων. (Βουϊδάσκης, 1987). Είναι φυσικό ότι οπουδήποτε και αν συνεργάζονται άνθρωποι δημιουργούνται διαφορές, εντάσεις, ενώ γίνονται και έντονες προσπάθειες επιβολής του ενός προς τον άλλο, ιδιαίτερα όταν συγκρούονται το γυναικείο με το ανδρικό φύλο. Το μέγεθος της

σημασίας της κοινωνικοποίησης συμπεριλαμβάνει και το μέγεθος των δυσκολιών της.

Η μεταβίβαση των προτύπων συμπεριφοράς και η εξέλιξη του ανθρώπου σε κοινωνικο- πολιτιστική προσωπικότητα, δεν είναι καθόλου εύκολη διαδικασία, εφόσον το άτομο πρέπει να προσαρμόζεται σε όλες τις μορφές της κοινωνικής ζωής. Τα άτομα που κοινωνικοποιούν, συναντούν άρνηση και αντίδραση από το άτομο που κοινωνικοποιείται, εφόσον από τη στιγμή που θα γεννηθεί υποβάλλεται σε μία διαδικασία περιορισμών, σε μία δοκιμασία που αποσκοπεί στην υπέρβαση της ζώδους μορφής κοινωνικότητας, που περιλαμβάνει τη χωρίς περιορισμούς ικανοποίηση αναγκών και ενστίκτων. Απόρροια των παραπάνω είναι η εκγύμναση του ανθρώπινου πλάσματος που συνηθίζει σε ορισμένους κανονισμούς καθώς ελέγχεται η πορεία του.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι εκείνες οι συγκρούσεις που εμφανίζονται στις πρωτογενείς ομάδες κοινωνικοποίησης, δεν έχουν στόχο να προκαλέσουν βλάβη στα υπόλοιπα μέλη. Κάθε ομάδα είτε είναι πρωτογενής είτε όχι, αποτελείται από διαφορετικά, ξεχωριστά άτομα, που διακρίνονται για την προσωπική τους ταυτότητα και τη μοναδική τους προσωπικότητα. Αυτός είναι και ο λόγος που παρά την ύπαρξη της φιλικής ατμόσφαιρας και αγάπης δεν απουσιάζουν ο εγωισμός, η ζηλοτυπία κ.α. Στο χώρο δηλαδή που υπάρχει αγάπη κατανόηση δε λείπουν οι συγκρούσεις.

Ο Ch. Cooley, στηρίζει τη γνώμη πως ο καθένας θα είναι πάντα φιλόδοξος, όμως ο κύριος σκοπός της φιλοδοξίας του, στη πρωτογενή ομάδα είναι αποκτήσει μία ιδιαίτερη θέση στη συνείδηση των άλλων (Βουϊδάσκης, 1987,σελ.82).

Δε μπορούμε βέβαια, να παραβλέψουμε τις δυσάρεστες συνέπειες των μέσων που πολλές φορές χρησιμοποιούνται από τα μέλη για τον παραπάνω σκοπό. Πρέπει το άτομο να υπακούει στους κανόνες και σε ορισμένους νόμους, μέσα στην οικεία αυτή περιοχή να μην κάνει οτιδήποτε νομίζει, διότι η οικογενειακή ατμόσφαιρα δε δεσμεύεται στη μόνο στη συγγένεια, την αγάπη και τη συμπάθεια.

Η ίδια η διαδικασία της κοινωνικοποίησης δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στις σχέσεις μεταξύ των μελών που ανήκουν στην ομάδα. Αρκετές φορές δημιουργεί επιθετική συμπεριφορά και συγκρούσεις, εφόσον δεν παρέρχεται η παραπάνω διαδικασία χωρίς συγκρούσεις και δυσάρεστες εμπειρίες τόσο για το παιδί όσο και για τους γονείς, παρά τις ομοιότητες που χαρακτηρίζουν τα άτομα που τη συγκροτούν.

Σύμφωνα με τον R. Dreikurs «πίσω από την ποικιλία και την πολυπλοκότητα των δυσκολιών, συγκρούσεων, των προστριβών και των ανωμαλιών που παρουσιάζονται μέσα στην οικογένεια, κρύβεται ένα και μοναδικό πρότυπο: ο αυξανόμενος ανταγωνισμός ανάμεσα στα μέλη». Οι απόψεις του σχετίζονται με την ενδοοικογενειακή επιθετικότητα και σύγκρουση στηριζόμενος στο ότι διαφοροποιείται η δομή της οικογένειας από τα παλαιότερα χρόνια (απολυταρχική μέθοδος) μέχρι και σήμερα (δημοκρατική διαδικασία). Έχουμε μετάβαση από την παραδοσιακή στη σύγχρονη οικογένεια. (Βουϊδάσκη, 1987).

Ο Φίλιας Β., υποστηρίζει τη διαμόρφωση σύγκρουσης ρόλων στην αγωγή κοινωνικοποίησης ανάμεσα στη μητέρα και το πατέρα, που είναι μικρόκοσμος μιας ευρύτερης σύγκρουσης που βρίσκεται σε εξέλιξη στη συνολική κοινωνία. Το παραπάνω προκύπτει από το γεγονός ότι το πατριαρχικό πρότυπο δε λειτουργεί στη παραπάνω διαδικασία, αλλά ούτε και κάτι άλλο στη θέση του π.χ. μητριαρχικό (Βουϊδάσκη, 1987).

Για παράδειγμα ας αναφέρουμε δύο γεγονότα πολύ χαρακτηριστικά. Στη διαδικασία αυτή της κοινωνικοποίησης διαπιστώνεται η αδυναμία του αγοριού να αναπτυχθεί με θετική ταύτιση με τη μητέρα, το οδηγεί σε αντιδραστική και βίαιη συμπεριφορά ανδρικότητας. Η ανταρσία του παιδιού εναντίον της μητέρας όπου ο ρόλος της κατά τη μεταβίβαση κοινωνικών αξιών είναι καθοριστικός, αντικατοπτρίζει τους κοινωνικούς κανόνες που η ίδια μεταδίδει. Έτσι το παιδί συσσωρεύει επιθετικότητα εναντίον της κοινωνίας, που είναι έτοιμη να ξεσπάσει οποιαδήποτε στιγμή.

Το ίδιο παρατηρείται και στην είσοδο του παιδιού στη σχολική ζωή, όπου μέσα στον κοινωνικό χώρο του σχολείου, πραγματοποιείται η συνειδητή αγωγή καθώς επιδρά η γενιά των ενηλίκων σ' εκείνα τα άτομα που είναι λιγότερο ώριμα και έχει σαν στόχο την ανάπτυξη φυσικών, πνευματικών και ηθικών προϋποθέσεων, που είναι απαραίτητα για τη μετέπειτα ζωή τους στη κοινωνία. Η απομάκρυνση του παιδιού από το περιβάλλον της οικογένειας στη σχολική ατμόσφαιρα συνδυάζοντας το και με άλλους παράγοντες συχνά γίνονται αφορμή για σύγκρουση και επιθετικότητα. (<http://www.tharosnews.gr/index>, 04/03/2009)

Κάθε φορά λοιπόν πρέπει να λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη μας τις διαφορές ως προς το φύλο, την ηλικία, το ρόλο ή τους ρόλους του καθένα, καθώς και την ιδιαιτερότητα και τη μοναδικότητα που χαρακτηρίζει το κάθε άνθρωπο, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αναλύσει τις πράξεις, τις στάσεις, τις απόψεις και τις συγκρούσεις σε οποιοδήποτε είδος ομάδας και αν ανήκει (Βουϊδάσκη, 1987, σελ.74-79).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

4.1. Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΜΗΤΕΡΑ

Το σημαντικότερο πρόσωπο που ασκεί επίδραση στην ανατροφή του παιδιού, μέσω της ειδικής λειτουργίας που εκτελεί μέσα στην οικογένεια, είναι η μητέρα. Από τις πρώτες στιγμές της βρεφικής του ηλικίας, ανταποκρίνεται στη συμπεριφορά της. Είναι εκείνο το πρόσωπο που ασχολείται πιο άμεσα με το παιδί από την στιγμή που θα γεννηθεί, με αποτέλεσμα να είναι στενότερα συνδεδεμένο μαζί της. (Bernard,1992)

Οι εξωτερικές υποχρεώσεις ορισμένες φορές την κρατούν μακριά από το παιδί της, όμως η τιμητική θέση που έχει στη ζωή του, δεν χάνεται. Το παιδί συγχωρεί τα πάντα στη μητέρα του, εκτός από την έλλειψη αξιοπιστίας. Άρα το μόνο που έχει υποχρέωση μία μητέρα να κάνει, είναι να κερδίσει την εμπιστοσύνη του παιδιού της, τοποθετώντας στην άκρη οποιαδήποτε άλλα χαρακτηριστικά της μητρότητας τα οποία μπορούν να φανούν επιβλαβή για το ίδιο το παιδί (αγωνία, υπερπροστασία, γκρίνια, πολλά λόγια, παραχάϊδεμα, υπερβολική αφοσίωση, υπερβολική επίβλεψη, κ.α.). Το παιδί περιμένει να εισπράξει ένα είδος θερμότητας από τη μητέρα του. Επομένως, καμία από τις πράξεις της δεν πρέπει να στερεί αυτού του είδους τη θερμότητα και μπορεί πολύ εύκολα να την εκφράσει με ελάχιστες λέξεις ή πράξεις. Ακόμα και αν είναι εργαζόμενη γυναίκα, έχει τη δυνατότητα να του προσφέρει όσα εκείνο χρειάζεται, περιορίζοντας πάντα τις φροντίδες της, καθώς εκείνο μεγαλώνει . Τότε το παιδί είναι πρόθυμο να κατευθύνεται από την μητέρα του. (Bernard,1992)

Ο ρόλος της μητέρας είναι άμεσος και σημαντικός στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού. Είναι το πρώτο πρόσωπο που αντικρίζει και το ίδιο που συμβάλλει και ενεργεί σε μεγάλο βαθμό κατά τη διαδικασία της αγωγής και κοινωνικοποίησης του. Πιο συγκεκριμένα η μητέρα επιδρά στη συμπεριφορά του και εκείνο ανάλογα πράττει, μέσω της εικόνας που έχει δημιουργήσει από τη μητέρα του. (Bernard,1992)

Υποχρέωση της μητέρας είναι να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες, ώστε το παιδί να προσαρμοστεί ομαλά στο ήδη διαμορφωμένο κοινωνικό περιβάλλον. «Ο δεσμός που αναπτύσσεται ανάμεσα στη μητέρα και το παιδί είναι και οφείλει να είναι

άριστος γιατί από αυτόν εξαρτάται η συναισθηματική και ψυχολογική ανάπτυξη του παιδιού» (Bernard,1992,σελ.154)

Μία μητέρα θεωρείται ότι έχει πετύχει στο ρόλο της, μόνο όταν δεν περιμένει ανταπόκριση στα μητρικά της ένστικτα, στη απεριόριστη, ανιδιοτελή και αγνή αγάπη της προς το παιδί της. Όταν επιδιώκει και προσδοκά το καλύτερο για το παιδί της, χωρίς οποιαδήποτε ενέργεια της να έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. (Bernard,1992)

ΠΑΤΕΡΑΣ

Για το παιδί, η σημασία του πατέρα πηγάζει από τη θέση που παρέχεται από την κοινωνία στον άντρα. Αυτή η θέση υφίσταται μεταβολή σήμερα. Όμως, εκείνος εξακολουθεί να χειρίζεται την ανδρική εξουσία, να αναγνωρίζεται ως ο κύριος προμηθευτής της οικογένειας, αλλά και εκείνος που κερδίζει κυρίως τα χρήματα. Αυτό συμβαίνει ακόμα και όταν η γυναίκα προσπαθεί να καταλάβει τη τυπική θέση του άνδρα, για τον οποιονδήποτε λόγο.

Στα μάτια των παιδιών εκείνο που αντανακλά, είναι η ιδιότητα του πατέρα σαν εργαζομένου. Σαν κατόχου μιας τέχνης ή ενός επαγγέλματος, που χρησιμοποιεί κάποια ιδιαίτερη ικανότητα, με αποτέλεσμα να θεωρείται ως το πρακτικό και αποδοτικό μέλος της οικογένειας. Ασκεί σημαντική επιρροή στη στάση του παιδιού απέναντι στην εργασία. Τα παιδιά θεωρούν ότι ο πατέρας εκπροσωπεί την ισχύ και τη δύναμη, διότι είναι πιο ψηλός και δυνατός από τη μητέρα και η συμπεριφορά του αποδεικνύει ανδρισμό. Αντίθετα, μπορεί εύκολα να αποθαρρύνει, ώστε να συμβάλλει στο αν θα καταφέρει να γίνει σωστός άνδρας.

Αποτελεί τον πρώτο σύντροφο τόσο για το αγόρι όσο και για το κορίτσι. Είναι ο άνδρας μέσα στο σπίτι, γι' αυτό και οι χάρες του παιχνιδιού μαζί του αποκτούν μεγάλη σπουδαιότητα, που ξεπερνά την πραγματική σημασία. Αν όμως, η λειτουργία του αμφισβητηθεί, τότε ο ρόλος του μέσα στην οικογένεια και κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης του παιδιού, ίσως πληγεί. (Δρόσου, 1985)

Η θέση της μητέρας και του πατέρα αλλά και ο χαρακτήρας των σχέσεων τους, είναι εξίσου σημαντικά στη δημιουργία μιας αρμονικής ατμόσφαιρας, ολόκληρης της οικογένειας. Όμως κάποιες φορές μπορεί να συμβάλει και στη διάσπαση της, ενώ παρουσιάζεται στα παιδιά μία πρώτη, ζωντανή εντύπωση των σχέσεων ανάμεσα στα δύο φύλα. Αποστολή και των δύο γονιών είναι συνεισφορά τους στην δημιουργία

μιας στέρεης και αρμονικής προσωπικότητας, αλλά και με τη βοήθεια της κοινωνικής προσαρμογής να βοηθήσουν τη πνευματική, σωματική ανάπτυξη του παιδιού. (Δρόσου, 1985, σελ.25)

Ένας αρκετά μεγάλος αριθμός πατεράδων, δε γνωρίζει τη τεράστια σημασία που παίζει ο ενεργός ρόλος του στη διαπαιδαγώγηση του παιδιού. Πολλοί από αυτούς πιστεύουν ότι η αγωγή και εκπαίδευση αφορά μόνο τις μητέρες και τα δικά του καθήκοντα περιορίζονται. (Δρόσου, 1985)

Είναι εξίσου σημαντική η συμβολή και των δύο γονιών στην ανατροφή των παιδιών. Το διάστημα από τη νηπιακή ηλικία μέχρι την εφηβική, ο ρόλος του είναι προοδευτικά σημαντικός.

Όπως η μητέρα έτσι και ο πατέρας πρέπει να περιποιείται και να φροντίζει το παιδί, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι κατ' αυτό τον τρόπο μειώνεται ο ανδρισμός του, εφόσον η παιδαγωγική παρουσία του πατέρα παρέχει ασφάλεια. Το αγόρι «χρησιμοποιεί» το ανδρικό πρότυπο για να διαμορφώσει τη προσωπικότητα του σαν άνδρας. Από την άλλη πλευρά, επιδρά και στον ψυχικό κόσμο του κοριτσιού, όσον αφορά στη διαμόρφωση γνώμης για το ανδρικό φύλο. (Δρόσου, 1985)

Το παιδί έχει ανάγκη για δημιουργία στενών σχέσεων με το πατέρα του . Επομένως, είναι σημαντικό ο πατέρας να ρυθμίζει το πρόγραμμα του, ώστε να εξασφαλίζει αρκετό χρόνο για την ενασχόληση του με το παιδί. (Δρόσου, 1985)

4.2 ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΥΠΟΙ ΓΟΝΕΩΝ

Ο χαρακτήρας των γονέων επιδρά αποφασιστικά στην αγωγή του παιδιού. Όταν οι γονείς είναι ψυχολογικά και συναισθηματικά ώριμοι, έχουν την ικανότητα να ελέγχουν τις αντιδράσεις τους και να ικανοποιούν με σωστό τρόπο, τις διάφορες ανάγκες του παιδιού, με αποτέλεσμα να έχουμε θετικά αποτελέσματα ως προς την ανάπτυξη του παιδιού. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν γονείς που επιδρούν αρνητικά στην αγωγή του παιδιού, ενώ δημιουργούν ελαττώματα σε αυτό.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι γονέων, τους οποίους αναφέρουμε και αναλύουμε παρακάτω. Πιο συγκεκριμένα έχουμε: τους ευερέθιστους γονείς, οι οποίοι δεν έχουν υπομονή και εκνευρίζονται εύκολα. Αρκετές φορές ξεσπούν στο παιδί, κάνοντας του παρατηρήσεις, ενώ ταυτόχρονα το απειλούν ή το τιμωρούν για ασήμαντο λόγο. Αυτή η νευρικότητα τους δημιουργεί μία ατμόσφαιρα έντασης μέσα στην οικογένεια, όπου μεταδίδεται και στο ίδιο το παιδί, με αποτέλεσμα να γίνει δειλό, δύσπιστο, νευρικό και καμιά φορά φτάνει στο σημείο να νιώθει ασήμαντο. Η πηγή της νευρικότητας, οφείλεται σε πολλαπλούς παράγοντες όπως: σε οικονομικούς, επαγγελματικούς, σε ανικανοποίητες ανάγκες ή στο άγχος της καθημερινής ζωής κ.α. (Verdiglione, 1979)

Τους απαιτητικούς γονείς, οι οποίοι έχουν υπερβολικές απαιτήσεις από το παιδί και τις περισσότερες φορές είναι δυσανάλογες με τις ικανότητες του. Οι διαταγές και οι επιθυμίες τους θέλουν να εκπληρώνονται σε μικρό χρονικό διάστημα και το αποτέλεσμα να είναι τέλειο. Ρυθμίζουν τα πάντα στη ζωή του παιδιού και του επιβάλλουν ένα τρόπο ζωής που δεν ταιριάζει με τις ανάγκες, τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του. Τις περισσότερες φορές το παιδί, εξαιτίας του ότι οι ικανότητες του είναι περιορισμένες, δεν ανταποκρίνεται στις αξιώσεις του γονέα. Έτσι το παιδί γίνεται ανυπάκουο και νευρικό, απογοητεύεται και επαναστατεί. (Verdiglione, 1979)

Τους ανήσυχους γονείς, που ορισμένες φορές η νευρικότητα τους εκδηλώνεται με υπερβολική ανησυχία για το ίδιο το παιδί. Θεωρούν ως απειλή και κίνδυνο οτιδήποτε «περιστρέφεται» γύρω από αυτό (π.χ. ατυχήματα, αρρώστιες, παρέα συνομηλίκων, αποτυχίες στο σχολείο κ.α.). Ανησυχούν με το παραμικρό που συμβεί στη ζωή του παιδιού, όπως ένα χαμηλός βαθμός στο σχολείο, η μια μικρή αδιαθεσία και βρίσκονται συνέχεια κοντά του για να το παρακολουθούν. Έτσι μεταδίδεται όλη αυτή η ανησυχία που εκδηλώνουν οι γονείς προς το παιδί, με αποτέλεσμα εκείνο να απομονώνεται από τα συνομήλικα του, να κλείνεται στον εαυτό του, να φοβάται να

αναλάβει ευθύνες. Γίνεται ένα παιδί χωρίς πρωτοβουλία και χωρίς αυτοπεποίθηση, εφόσον βρίσκεται υπό στενή παρακολούθηση. (Verdiglione, 1979)

Εκτός από τους παραπάνω τύπους γονέων, όπως αναφέρει ο Γάλλος παιδίατρος Smirnoff, συναντάμε και άλλους τύπους γονέων στη σύγχρονη αγχώδη εποχή μας. Αυτοί οι τύποι των γονέων είναι οι εξής:

Οι φιλόδοξους γονείς. Είναι λογικό όλοι γονείς να έχουν φιλοδοξίες για τα παιδιά τους. Κάποιες φορές όμως οι φιλοδοξίες αυτές υπερβαίνουν τις ικανότητες του παιδιού, με αποτέλεσμα να δημιουργούν προβλήματα. Παρουσιάζουν διαφορές από τους απαιτητικούς, μιας και οι αξιώσεις των φιλόδοξων είναι πολύ ανώτερες. Οι γονείς που ανήκουν σ' αυτό το τύπο γονέων θέλουν το παιδί τους να έχει παντού τα πρωτεία, είτε αυτό αφορά τον αθλητισμό, το σχολείο, ή το επάγγελμα του αργότερα. Όσοι από αυτούς τους γονείς είναι επιτυχημένοι στη ζωή τους, έχουν την απαίτηση και το παιδί τους να τους μοιάσει. Αν πάλι δε κατάφεραν να φτάσουν μέχρι εκεί που είχαν ονειρευτεί, τότε απαιτούν από το παιδί να το κατορθώσει. Όπως προαναφέραμε, οι φιλοδοξίες των γονέων μπορεί να μην είναι ανάλογες με τις ικανότητες και τις επιθυμίες του παιδιού, έτσι κουράζεται και δεν ακολουθεί το δρόμο που του χάραξαν οι γονείς του, διότι διαπιστώνει τις αδυναμίες του και απογοητεύεται. Αν βέβαια το ταπεινώνουν και το ειρωνεύονται, τότε το παιδί γίνεται δυστυχημένο. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν και τα παιδιά που έχουν έμφυτες ικανότητες και είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις φιλοδοξίες των γονέων του. (Verdiglione, 1979)

Τους υπερβολικά προστατευτικούς γονείς, οι οποίοι απασχολούνται με τις πιο μικρές λεπτομέρειες της ζωής του παιδιού, όπως με τη τροφή, τον ύπνο του, την υγεία του κ.α. Βλέπουν το παιδί σαν ένα αδύναμο πλάσμα. Στην ουσία αδύναμοι είναι οι ίδιοι οι γονείς που φοβούνται μήπως ανεξαρτητοποιηθεί το παιδί και το χάσουν. Έτσι μεταδίδουν σ' αυτό, χωρίς να το θέλουν τους φόβους τους για τη ζωή, από τους οποίους πρώτοι είναι αυτοί που έχουν τυρανιστεί. Απόρροια των παραπάνω είναι η απομάκρυνση του παιδιού από τη πραγματικότητα της ζωής και γίνεται νωθρό, άβουλο και δειλό. Μεγαλώνει και δεν ωριμάζει, ενώ του στερούν τη συναναστροφή με τους συνομηλίκους του. (Verdiglione, 1979)

Τους αδιάφορους γονείς, στους οποίους ανήκουν εκείνοι που αδιαφορούν έμμεσα ή άμεσα για το παιδί τους. Επιθυμούν να το μεγαλώσουν γρήγορα και να φύγει από κοντά τους, εφόσον το θεωρούν εμπόδιο στο να απολαύσουν τις χαρές της ζωής. Δε θέλουν να χάσουν την ελευθερία τους για χάρη του παιδιού τους. Έτσι, εμπιστεύονται τη φροντίδα του παιδιού είτε στη γιαγιά είτε σε κοντινά συγγενικά πρόσωπα ή σε

κάποιο εσωτερικό σχολείο. Δε βάζουν όρια, μεγαλώνοντας το σε ένα ελεύθερο σύστημα αγωγής, χωρίς κανένα περιορισμό. Το παιδί ζει μέσα σε ένα κλίμα αυτονομίας, με έλλειψη αγάπης και στοργής και αργότερα δε θα νιώθει σίγουρο για τις πράξεις του. Διότι θα φοβάται την αποτυχία και την επίκριση. (Verdiglione, 1979)

Τους απορριπτικούς γονείς, που έμμεσα ή άμεσα μπορεί να απορρίπτουν το παιδί τους. Ένα παιδί, μπορεί να είναι ανεπιθύμητο από τον ένα ή και από τους δύο γονείς. Πάντα το ανεπιθύμητο παιδί είναι δυστυχισμένο. Άμεση απόρριψη είναι η ένδειξη αδιαφορίας σε όλη της διάσταση, ενώ η έμμεση απόρριψη είναι η προσφορά υλικών και όχι μόνο αγαθών. Όμως απουσιάζει το αίσθημα της αγάπης, της στοργής και της φροντίδας που έχει ανάγκη το άτομο από την ημέρα που θα γεννηθεί μέχρι και το θάνατο του. Αντιλαμβάνονται ότι είναι ανεπιθύμητα και διαμορφώνουν επιθετική συμπεριφορά, αναπτύσσοντας εχθρικά αισθήματα απέναντι στους γονείς τους. Υποφέρουν στο μέλλον από ψυχικές διαταραχές και γίνονται προβληματικά παιδιά. Και τέλος τους διαζευγμένους γονείς, που αποτελούν ένα ιδιαίτερο τύπο γονέων διότι έχει δραματικές συνέπειες για το παιδί, όταν οι ίδιοι δεν το χειριστούν με λεπτό και διακριτικό τρόπο δημιουργώντας ισορροπίες. Το διαζύγιο αποτελεί μία πικρή εμπειρία για όλους τους εμπλεκόμενους, διότι τα όνειρα και οι προσδοκίες τους γκρεμίζονται. Δεν είναι μία πράξη στιγμής, εφόσον οι συνέπειες έχουν τις ρίζες τους στο παρελθόν, συνεχίζονται στο παρόν και στο μέλλον του παιδιού, διότι το επηρεάζει σε ψυχολογικά σε όλη του τη ζωή. (Verdiglione, 1979)

Οι «ιδανικοί» γονείς είναι εκείνοι που συνδυάζουν τρία χαρακτηριστικά σχετικά με τη συμπεριφορά τους:

1. δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις, έτσι ώστε να υιοθετήσει το παιδί υπεύθυνη και ώριμη συμπεριφορά,
2. ενθαρρύνουν την αυτονομία και την αυτάρκεια του. Να μην είναι δηλαδή υπερπροστατευτικοί,
3. Και τέλος δεν είναι έκδηλα στοργικοί.

Όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στην εξασφάλιση ευνοϊκών προϋποθέσεων για μια σταθερή και συγκροτημένη ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. (Verdiglione, 1979)

Πρέπει να συνειδητοποιήσουν όχι μόνο οι γονείς αλλά και η κοινωνία ολόκληρη, πως είναι αναγκαίο να γίνει προσπάθεια, ώστε να υπάρξουν οι κατάλληλες συνθήκες για μια ευτυχισμένη οικογενειακή ζωή για όλα τα παιδιά. Η προσπάθεια αυτή δεν εξαρτάται μόνο από το είδος των ενηλίκων που θα γίνουν τα παιδιά τους, αλλά και

από το είδος των γονέων που θα έχει η επόμενη γενιά. Πολλοί γονείς είναι αυτοδίδακτοι, κακοδίδακτοι, εμπειρικοί, με αποτέλεσμα να αγνοούν τις θεμελιώδεις αρχές της ορθής διαπαιδαγώγησης. (Verdiglione, 1979)

Συμπερασματικά λοιπόν, μπορεί να λεχθεί ότι «να γίνει κανείς γονέας είναι εύκολο, να είναι όμως κάποιος γονέας είναι δύσκολο».

4.3 ΓΟΝΕΪΚΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Οι γονείς πάνω απ' όλα είναι άνθρωποι με αδυναμίες και ελαττώματα. Είναι σημαντικό να μην εμπιστεύονται μόνο τα ένστικτά τους, κατά την ανατροφή των παιδιών τους και μην παραβλέπουν τις αρχές της σωστής διαπαιδαγώγησης.

Οι περισσότεροι γονείς έχουν έλλειψη αυτοπεποίθησης και αγνοούν τις μεθόδους εκπαίδευσης. Ακόμα και στα πιο ισορροπημένα άτομα δημιουργείται ένα αίσθημα απογοήτευσης, λόγω άγνοιας, όπου σε συνδυασμό με βαθύ αίσθημα κατωτερότητας, δυσχεραίνουν οι σχέσεις γονέα και παιδιού. Αναγνωρίζεται το γεγονός ότι οι γονείς είναι απροετοίμαστοι όσον αφορά στη διαπαιδαγώγηση και ανατροφή των παιδιών τους. Κάθε εργασία ή τέχνη μαθαίνεται πριν ασκηθεί. Κι όμως μία από τις δυσκολότερες τέχνες είναι το μεγάλωμα των παιδιών.

Πρέπει λοιπόν, οι γονείς να αποκτούν συνεχώς γνώσεις και να ενημερώνονται γύρω από το θέμα της διαπαιδαγώγησης, ώστε να προετοιμάζονται για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων προβλημάτων που πιθανόν να προκύψουν στο μέλλον. Εξίσου σημαντικό είναι να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες και προϋποθέσεις για αρμονική συνύπαρξη των γονέων με τα παιδιά τους. Η συμπεριφορά των γονέων προς τα παιδιά είναι καθοριστική για την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη και τη διαμόρφωση μιας στέρεης προσωπικότητας.

Από την άλλη πλευρά, πρέπει να τονίσουμε ότι κανένας δεν είναι τέλειος, ενώ δεν υπάρχουν γονείς που μπορούν να αποφύγουν τα λάθη στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Γι' αυτό είναι σημαντικό να δέχονται τα παιδιά τους, όπως ακριβώς είναι παρόλες τις αδυναμίες και τα ελαττώματα τους, αρκεί βέβαια πρώτα οι ίδιοι οι γονείς να τα έχουν αναγνωρίσει στον εαυτό τους.

Πολλοί γονείς στη προσπάθεια τους να προστατέψουν τα παιδιά τους , να τα καθοδηγήσουν με σκοπό να τα κάνουν ευτυχισμένα, τα καταπιέζουν και τα πνίγουν με τις επιθυμίες τους, με αποτέλεσμα να περιορίζουν την αυτονομία τους και να δυσχεραίνουν την ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθυνών από το μέρος των παιδιών. Παράλληλα, οι γονείς που καταπιέζουν τα παιδιά τους και με την αποκλειστική αγάπη που τους έχουν, επιθυμούν να εισπράξουν το ίδιο και από την πλευρά των παιδιών. Όμως, η συμπεριφορά τους αυτή τα αποξενώνει από την παρέα των συνομηλίκων και τους φίλους και δημιουργεί προβλήματα αργότερα στη κοινωνική συμπεριφορά του παιδιού. Η απεριόριστη αγάπη των γονιών προς τα παιδιά δημιουργεί μία σχέση αμοιβαίας εξάρτησης.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν και οι γονείς που δείχνουν αδιαφορία προς τα παιδιά τους, δεν δείχνουν πρόθυμοι να καλύψουν τις ανάγκες τους και να αντιμετωπίσουν από κοινού τα προβλήματα τους. Έτσι, τα παιδιά νιώθουν απομονωμένα, αποξενωμένα, μόνα και εγκαταλελειμμένα, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ψυχολογικές διαταραχές και νοητική καθυστέρηση κατά τη διάρκεια της ψυχοκινητικής τους ανάπτυξης.

Ταυτόχρονα, υπάρχουν γονείς που δεν υποβάλλονται στη διαδικασία να «μπουν στη θέση του παιδιού τους» και να αναζητήσουν τα αίτια των πράξεων τους, αλλά έχουν την απαίτηση να συμπεριφέρονται όπως οι μεγάλοι και να είναι τέλεια. Έτσι τα παιδιά απογοητεύονται. Ο τρόπος αυτός εκφράζει αυταρχικότητα και βιαιότητα.

Άλλος ένας παράγοντας που συμβάλλει στην πραγματοποίηση λάθους από τους γονείς είναι ο αστερισμός των παιδιών. Πολλά λάθη γίνονται ανάλογα με τη σειρά γέννησης, που κυρίως στο πρωτότοκο φτάνουν στις υπερβολές κατά τη διάρκεια διαπαιδαγώγησης του, λόγω έλλειψης εμπειρίας και ίσως να αδιαφορήσουν με τον ερχομό ενός δεύτερου παιδιού. Το μεσαίο παιδί συγκεντρώνει τα λιγότερα προνόμια και ίσως να βιώσει ένα αίσθημα αδιαφορίας, εξαιτίας της αυξημένης φροντίδας που έχει ανάγκη το τελευταίο παιδί. Το μικρότερο σε ηλικία παιδί, δέχεται υπερβολική αγάπη και υπερπροστατεύεται από τους γονείς, ενώ στη περίπτωση αυτή τα μεγαλύτερα αδέρφια μπορεί και να κρατήσουν κακία μιας και συγκεντρώνει όλα τα προνόμια. Από την άλλη πλευρά το μοναχοπαιδί, έχει την αποκλειστική φροντίδα των γονιών του, ενώ το περιβάλλον που μεγαλώνει είναι υπερπροστατευτικό. Οι σχέσεις με τους συνομηλίκους του, είναι απαιτητικές, εφόσον έχει μάθει να τα έχει όλα δικά του. Οι γονείς είναι σημαντικό να αποφύγουν τη διαμόρφωση ενός δύστροπου

χαρακτήρα και να τον παροτρύνουν στο να δημιουργεί κοινωνικές επαφές, να κάνει παρέα με συνομήλικους και να μην δείχνουν υπερβολική αδυναμία.

Ο Draigors R. αναφέρει στο βιβλίο του «Η πρόκληση να είμαστε γονείς» τα πιο συνηθισμένα λάθη που κάνουν οι γονείς κατά την ανατροφή των παιδιών τους, που είναι τα εξής:

- ✓ Το παραχάϊδεμα του παιδιού,
- ✓ Η έλλειψη αγάπης,
- ✓ Η υπερβολική αφοσίωση,
- ✓ Η αφαίρεση τρυφερότητας,
- ✓ Η έκδηλη αγωνία προς το παιδί,
- ✓ Η τρομοκράτηση του,
- ✓ Η υπερβολική επίβλεψη,
- ✓ Τα πολλά λόγια,
- ✓ Η αδιαφορία,
- ✓ Η παρακίνηση,
- ✓ Η απόσπαση υποσχέσεων,
- ✓ Η αντεκδίκηση, η γκρίνια
- ✓ Η ανακάλυψη λαθών,
- ✓ Η υποτίμηση,
- ✓ Η σωματική τιμωρία και η τιμωρία.

Πολλοί γονείς δε σέβονται τη προσωπικότητα του παιδιού τους και με την υπερβολική επίβλεψη, καταπατούν τα δικαιώματά του. Η συνεχής γκρίνια, η τιμωρία και τα μαλώματα ταπεινώνουν τον εγωισμό του παιδιού, ενώ η αδιαφορία, η έλλειψη τρυφερότητας και αγάπης απομονώνουν το παιδί.

Τέλος, ο Draigors R. τονίζει ότι :«Το άτομο που καταπιέζεται σαν παιδί ποτέ δε θα γίνει ένα πραγματικό κοινωνικό πλάσμα, θα μείνει ένα μισοδαμασμένο ζώο».
(Draigors, 1976)

4.4.ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΒΙΑ

Πολλοί είναι οι μύθοι που αφορούν τη ψυχολογία και τη προσωπικότητα εκείνων που βιαιοπραγούν εις βάρος άλλων προσώπων.

Συνήθως τα άτομα που ασκούν βία, έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και πιστεύουν σχεδόν όλους τους μύθους περί βίας και οτιδήποτε έχει να κάνει με τις σχέσεις κακοποίησης. Αρκετοί από εκείνους έχουν υπάρξει μάρτυρες άσκησης βίας (ανάμεσα στους γονείς τους) ή είχαν κακοποιηθεί οι ίδιοι από τους γονείς τους. Από την άλλη πλευρά έχουν έντονες αντιδράσεις άγχους, στη διάρκεια των οποίων χρησιμοποιούν εξαρτησιογόνες ουσίες (π.χ. αλκοόλ) ή τη κακοποίηση προς το άλλο πρόσωπο, προκειμένου να εκτονωθούν.

Αν λάβουμε υπόψη μας μόνο το ανδρικό φύλο, διαπιστώνουμε ότι νιώθουν έντονη παθολογική ζήλεια και κατηγορούν τους άλλους για τις πράξεις τους. Παρουσιάζουν διπλή προσωπικότητα, ενώ συχνά χρησιμοποιούν την ερωτική επαφή σαν πράξη επιθετικότητας, για να ανεβάσουν την αυτοπεποίθησή τους και να αποδείξουν τον ανδρισμό τους.

Έρευνες έχουν δείξει ότι οι άνδρες που εκδηλώνουν βίαιη συμπεριφορά είναι περισσότερο ευέξαπτοι, νευρικοί και επιθετικοί. Δείχνουν μία άρνηση όταν καλούνται να συζητήσουν τα ενδεχόμενα προβλήματα που προκύπτουν από τις σχέσεις τους με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειάς τους. Αυτού του τύπου οι άνδρες δείχνουν ένα άλλο πρόσωπο προς τα έξω. Εκείνο του «σωστού» οικογενειάρχη και του κοινωνικού ατόμου, ενώ στις διαπροσωπικές τους σχέσεις είναι ιδιαίτερα επιθετικοί και νευρικοί. (insights market research ltd, 2008)

Εξαιτίας του ιδιαίτερου αυτού χαρακτηριστικού των ανδρών, που είναι η επιθετικότητα, στις περισσότερες από τις σημερινές κοινωνίες ανέχεται και δικαιολογεί πολλές πράξεις βίας και περιορίζεται η γυναικεία αντίδραση και η προστασία του εαυτού της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η Α' ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

5.1 ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η εκπαίδευση είναι μια μορφή οργανωμένης παιδείας, που προσφέρεται αποκλειστικά και μόνο από σχολικούς ή εκπαιδευτικούς οργανισμούς. Είναι η οργανωμένη και ελεγχόμενη παιδαγωγική διαδικασία από την πλευρά της πολιτείας ή άλλου φορέα. (Μιχόπουλος, 1994)

Βασικό της γνώρισμα θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι η οργανωμένη μορφή της διεξαγωγής της σε συγκεκριμένες οργανωτικές μονάδες και οι επίσημες και ελεγχόμενες προδιαγραφές της λειτουργικής ανάπτυξης. Την αντιλαμβανόμαστε σαν ένα πνευματικό αγαθό, που μια δημοκρατική πολιτεία έχει υποχρέωση να προσφέρει και συγχρόνως σαν μια βασική προϋπόθεση για την κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ανάπτυξη του κάθε κράτους. Η εκπαίδευση απευθύνεται στον άνθρωπο καθόσον αφορά ουσιαστικά στην αναμετάδοση των γνώσεων και αποβλέπει στην ανατροφή των νέων γενεών. Έχει ως κέντρο του ενδιαφέροντος της τον άνθρωπο και για το λόγο αυτό η ανθρωποκεντρική της λειτουργία θα πρέπει να αποτελεί βασικό γνώρισμα της οργανωτικής της μορφής. (Μιχόπουλος, 1994)

Ο σκοπός της εκπαίδευσης αποτυπώνεται σήμερα στο άρθρο 1 του νόμου 1566/ 1985 μέσα από μια ενιαία μορφή και για τις δύο σχολικές βαθμίδες. Ο νομοθέτης μέσα από μια γενική καταρχήν διατύπωση επιχειρεί να οριοθετήσει την ανάπτυξη της σχολικής διαδικασίας. Κατά τη διατύπωση του άρθρου αυτού ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι <<η ολόπλευρη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε ανεξάρτητα από φύλλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά>>. (Υπ. Παιδείας, 1994)

Μέσα από τη γενική αυτή διατύπωση βλέπουμε πως ο στόχος της εκπαίδευσης αποβλέπει στο να καλλιεργήσει την σωστή ανάπτυξη των ψυχοσωματικών και διανοητικών δυνάμεων των εκπαιδευόμενων, ώστε να μπορέσουν, χωρίς διακρίσεις, να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες που θα προσφέρουν δημιουργικά στο κοινωνικό σύνολο. Αποβλέπει δηλαδή στο να καλλιεργήσει την ορθή σχέση στα άτομα αλλά και ανάμεσα στα άτομα με την κοινωνία.

Ωστόσο ο νομοθέτης δεν αρκείται στη γενική αυτή διατύπωση του σκοπού της εκπαίδευσης, αλλά επιχειρεί με εμφαντικές εκφράσεις χωρίς κανονιστική αξία στην εξειδίκευση του σκοπού αυτού. Θέτει ειδικότερους στόχους που προδιαγράφουν την πορεία της εκπαιδευτικής πράξης ως ένα σύνολο αλληλοεπηρεαζόμενων και αλληλοεξαρτώμενων πνευματικών στοιχείων, ένα σύνολο που υποδηλώνει την κοινωνική λειτουργία της εκπαίδευσης. Η φιλελεύθερη και δημοκρατική αγωγή, η υπεράσπιση της εθνικής ανεξαρτησίας, εδαφικής ακεραιότητας της χώρας και της δημοκρατίας, η καλλιέργεια του πνεύματος και του σώματος, η ανάπτυξη δημιουργικής και κριτικής σκέψης, η κατανόηση της σημασίας της τέχνης, της επιστήμης και της τεχνολογίας, ο σεβασμός στις ανθρώπινες αξίες και η ανάπτυξη του πνεύματος φιλίας και συνεργασίας με όλους τους λαούς της γης, αποτελούν το σύνολο των πνευματικών και αξιολογικών αυτών στοιχείων, που συνιστούν τους ειδικότερους στόχους της εκπαίδευσης. (Μιχόπουλος, 1994)

Μέσα από τον ειδικότερο αυτό προσδιορισμό φαίνεται, πως η εκπαίδευση από τα πρώτα σχολικά έτη αποβλέπει στην πολύπλευρη ανάπτυξη και το σεβασμό της προσωπικότητας του αναπτυσσόμενου παιδιού. Αποβλέπει ακόμη στην πνευματική, ηθική και πολιτιστική πρόοδο της κοινωνίας καθώς και στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών.

Έχει ως σκοπό τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου ανθρώπου, σε σχέση με τον εαυτό του (προσωπικότητα, επάγγελμα, δεξιότητες, ιδανικά), σε σχέση με την κοινωνία (κοινωνική ταυτότητα και συνείδηση), σε σχέση με τη γνώση (επιστήμη, τέχνη, τεχνολογία), σε σχέση με τους συναθρώπους και τις συναναστροφές, σε σχέση με τον πολιτισμό και την παράδοση.

Ωστόσο, ο νομοθέτης δε σταματάει μόνο στους ειδικότερους στόχους, αλλά επιχειρεί μέσα από την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του νόμου 1566/1985 να ορίσει τους βασικούς συντελεστές για την πραγμάτωση των στόχων αυτών. Και αυτοί οι συντελεστές είναι η προσωπικότητα του διδάσκοντος, το περιεχόμενο των σπουδών, τα διδακτικά βιβλία και τα λοιπά διδακτικά μέσα, η υλικοτεχνική υποδομή και οι σωστές διαπροσωπικές σχέσεις στο σχολείο και στην τάξη για τη δημιουργία του απαραίτητου διαπαιδαγωγικού κλίματος. Για την πραγμάτωση των στόχων αυτών ο νομοθέτης δεν αρκείται μόνο στον προσδιορισμό των βασικών συντελεστών, αλλά μέσα από την παράγραφο 3 δίνει το περίγραμμα των αναλυτικών προγραμμάτων μέσα από τα οποία θα υλοποιούνται σε επίπεδο καθημερινής πρακτικής οι γενικοί και ειδικοί στόχοι. Έτσι κατά τη διατύπωση της σχετικής διάταξης τα προγράμματα αυτά

αποτελούν άρτιους οδηγούς του εκπαιδευτικού έργου και περιλαμβάνουν σαφώς διατυπωμένους σκοπούς. (Μιχόπουλος, 1994)

Βέβαια σε όλα αυτά θα πρέπει να προσθέσουμε και την επιβολή της δημοτικής γλώσσας, ως του βασικού γλωσσικού τύπου διδασκαλίας, όπως διαμορφώνεται από το λαό και τη δόκιμη λογοτεχνία χωρίς νόθευση ή αυτούσια χρήση ξένων λέξεων.

Πάντως από όλο το πλέγμα των διατάξεων του άρθρου 1 βλέπουμε ότι ο νομοθέτης παρεμβαίνει στη ρύθμιση ακόμη και στα πιο λεπτομερειακού χαρακτήρα θέματα. Τούτο σημαίνει, ότι δεν αφήνει περιθώρια δημιουργικής προσαρμογής και ελαστικότητας στην κανονιστική διοίκηση, ενώ θα μπορούσε να υποστηριχθεί η άποψη ότι προσβάλλει την ελευθερία της διδασκαλίας, που μια μορφή πρέπει να δικαιολογείται και για το διδακτικό προσωπικό της σχολικής εκπαίδευσης. Εδώ βέβαια θα πρέπει να σημειώσουμε, ότι η επιβολή ίδιου γλωσσικού τύπου και για το χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης θα συγκρούονταν με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας.

(Μιχόπουλος, 1994)

Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η παιδαγωγική και η μορφωτική αξία του σχολείου είναι πολύ μεγάλη και τούτο για τους εξής λόγους:

- ❖ Βοηθά το παιδί να αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες που είναι αναγκαίες στη ζωή και δεν είναι σε θέση να τις μεταδώσει η οικογένεια.
- ❖ Σχηματίζει ορθή και αντικειμενική κρίση για τις σωματικές, τις πνευματικές και τις ψυχικές ικανότητες του παιδιού και φροντίζει με επιστημονικό τρόπο για την καλλιέργεια και την εξέλιξη τους στο μέγιστο δυνατό βαθμό.
- ❖ Διορθώνει, συμπληρώνει και αυξάνει τα γνωστικά, τα θρησκευτικά και τα ηθικά εφόδια που φέρνει το παιδί από το σπίτι του.
- ❖ Συμβάλλει στην οριστική διάπλαση και τη διαμόρφωση του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του παιδιού.
- ❖ Επιδιώκει να αποκτήσει το παιδί καλές συνήθειες και ευγενικούς τρόπους συμπεριφοράς.
- ❖ Συνηθίζει στο παιδί τη συστηματική εργασία, η οποία αποτελεί σπουδαίο μέσο επιτυχίας στη ζωή.
- ❖ Ενισχύει το αίσθημα της ασφάλειας του παιδιού, γιατί στο σχολείο νιώθει ότι ανήκει σε μια ομάδα με κοινές επιδιώξεις.
- ❖ Και τελειώνοντας, συντελεί στην κοινωνικοποίηση του ατόμου. Το σχολείο είναι το καλύτερο περιβάλλον για τη σφυρηλάτηση της κοινωνικότητας του

ατόμου καθώς το παιδί φεύγει από το στενό οικογενειακό περιβάλλον και μπαίνει στη μεγάλη κοινωνία του σχολείου που τα μέλη της παρ' όλες τις διαφορές τους έχουν τα ίδια καθήκοντα και τις ίδιες υποχρεώσεις. (Γιαγκουνίδης, 1995)

5.2 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ

Η ανάγκη για αγωγή έχει απασχολήσει τις σκέψεις των φιλοσόφων και των παιδαγωγών από την αρχαία εποχή. Ο Πλάτων είναι ο πρώτος θεμελιωτής της ιδέας της προσχολικής αγωγής. Μάλιστα στα βιβλία του "Πολιτεία" και "Νόμοι" τονίζει ιδιαίτερα τη σημασία των πρώτων χρόνων της παιδικής ηλικίας και την υποχρέωση της πολιτείας για την αγωγή των παιδιών. (Μαγνήσαλης, 1987)

Η μεγάλη σημασία της προσχολικής αγωγής επισημαίνεται μετά την ανάπτυξη της ψυχολογίας του παιδιού και της παιδαγωγικής επιστήμης. Η παιδαγωγική επιστήμη δίνει ιδιαίτερη σημασία στην προσχολική αγωγή για τη μελλοντική διαμόρφωση του ατόμου.

Σήμερα η προσχολική αγωγή είναι περισσότερο απαραίτητη γιατί αναφέρεται σε μια περίοδο της ζωής του ατόμου, που είναι εύκολα δεκτική από εξωτερικές επιδράσεις. (Μαγνήσαλης, 1987)

Ένας σύντομος ορισμός της προσχολικής αγωγής αναφέρει ότι η προσχολική αγωγή περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα από επιδράσεις τυχαίες, απρογραμματίστες, μη συνειδητές, χωρίς άμεσο σκοπό και μεθόδευση, αλλά και επιδράσεις αποκλειστικά σκόπιμες και μεθοδευμένες. (Μιχόπουλος, 1994)

Το έργο της προσχολικής αγωγής προσφέρεται από δυο διαφορετικούς τύπους προσχολικών ιδρυμάτων, τον παιδικό σταθμό και το νηπιαγωγείο.

Όμως το μέρος, εκείνο του έργου, που αφορά τη συστηματική επίδραση πάνω στο παιδί προσφέρεται κατά κύριο λόγο από το νηπιαγωγείο. Που σημαίνει ότι το νηπιαγωγείο ως οργανωτική μονάδα της προσχολικής αγωγής έχει καθορισμένους στόχους, συγκεκριμένη μέθοδο και πρόγραμμα για να μπορέσει να αξιοποιήσει όλες τις εκπαιδευτικές επιδράσεις και να πετύχει την αφομοίωση τους από τα παιδιά. (Μιχόπουλος, 1994)

Κατά τη διατύπωση της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του νόμου 1566/1985, τα νηπιαγωγεία αποτελούν οργανωτικές μονάδες της προσχολικής αγωγής και μπορούν να λειτουργούν είτε ως ανεξάρτητα είτε μέσα σε παιδικά κέντρα. (Μιχόπουλος, 1994) Μέσα από τη διατύπωση αυτή φαίνεται, πως ο νομοθέτης αποφεύγει να προσδώσει στα νηπιαγωγεία ένα συγκεκριμένο χαρακτηρισμό, που θα προσδιόριζε τη βασική μορφή της αποστολής του. Και αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι γίνεται για να δικαιολογηθεί η παράλληλη λειτουργία του με τα παιδικά κέντρα.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 διαβάζουμε ότι τα νηπιαγωγεία παρέχουν πρωτοβάθμια εκπαίδευση ενώ στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 ότι ο σκοπός του νηπιαγωγείου είναι να βοηθήσει τα νήπια να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο ευρύτερος σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. (Μιχόπουλος, 1994)

Εδώ βλέπουμε ότι οι αντικειμενικοί στόχοι του νηπιαγωγείου συνδέονται πλέον με τους ευρύτερους σκοπούς της σχολικής εκπαίδευσης, βασικό γνώρισμα των οποίων είναι η διανοητική και ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών. Έτσι οι στόχοι αυτοί παίρνουν σύμφωνα με το νόμο τη μορφή του εκπαιδευτικού στόχου και το νηπιαγωγείο αποκτά μια εκπαιδευτική αποστολή.

Πάντως, μέσα από όλα όσα έχουμε διαβάσει συνειδητοποιούμε ότι δεν υπάρχουν σε διεθνές επίπεδο συγκεκριμένα κριτήρια, που να αποδίδουν το νηπιαγωγείο με συγκεκριμένο όρο. Παράλληλα, βλέπουμε ότι σήμερα δίνεται αρκετά μεγάλη βαρύτητα στο σχολικό σκοπό (εκπαίδευση), το γνωστικό και νοητικό και στον κοινωνικό- συναισθηματικό τομέα του νηπιαγωγείου. (Γιαγκουνίδης, 1995)

Πράγμα που θα μπορούσε να χαρακτηρίσει το νηπιαγωγείο ως προδημοτικό σχολείο και να δικαιολογήσει πιο εύκολα την θέσπιση της υποχρεωτικής φοίτησης σε αυτό, ακόμα και σε εκείνους που αντιστέκονται και δεν θέλουν να δουν το νηπιαγωγείο να “σχολειοποιείται”. (Γιαγκουνίδης, 1995)

Σύμφωνα με τον Taylor (1983) “όλοι οι εκπαιδευτικοί στόχοι είναι ισοδύναμοι και η μόνη λογική προτεραιότητα που μπορεί να δικαιολογηθεί είναι εκείνη που επιβάλλει η ατομικότητα του παιδιού και η ιδιαιτερότητα των περιστάσεων”.

Σε μια σύγκριση με τα προηγούμενα νομοθετήματα βλέπουμε πως οι αντικειμενικοί στόχοι του νηπιαγωγείου καταλαμβάνουν όλες τις πλευρές εξέλιξης του παιδιού. Μάλιστα, πέρα από το γενικό προσδιορισμό των πλευρών αυτών, ο νομοθέτης μέσα από την παράγραφο 1 του άρθρου 3 επιχειρεί ένα ειδικότερο προσδιορισμό των στόχων του νηπιαγωγείου. Η καλλιέργεια των αισθήσεων, η οργάνωση των κινητικών

και νοητικών πράξεων, ο εμπλουτισμός των εμπειριών από το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, η ανάπτυξη της ικανότητας κατανόησης και έκφρασης στους τομείς της γλώσσας, μαθηματικών και αισθητικής, η καλλιέργεια της κοινωνικής προσαρμογής και ένταξης και η απόκτηση δημιουργικότητας και αυτονομίας μέσα στο πλαίσιο οργανωμένου περιβάλλοντος, είναι μερικοί από τους εκπαιδευτικούς αυτούς στόχους. (Μιχόπουλος, 1994)

5.3 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Σε όλες τις χώρες δίνεται εξαιρετική σημασία στη δημοτική εκπαίδευση γιατί διακρίνεται για την καθολικότητα και για τη θεμελιώδη θέση της μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ανήκει στον πρώτο κύκλο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης η οποία αποτελεί τη βάση όλου του εκπαιδευτικού συστήματος μέσα στο ευρύτερο πεδίο της “ δια βίου παιδείας”. Η δημοτική εκπαίδευση έχει ως φορέα της το δημοτικό σχολείο, το οποίο αποτελεί το πρώτο υποχρεωτικό σχολείο γενικής παιδείας και είναι ενιαίο για όλο ανεξαιρέτως το μαθητικό πληθυσμό. (Χατζησάββας, 1996)

Τα δημοτικά σχολεία μπορούν να είναι μονοθέσια έως εξαθέσια ή δωδεκαθέσια και σε κάποιες εξαιρέσεις μπορούν να λειτουργήσουν ως επταθέσια και ενδεκαθέσια όταν το επιβάλλουν ο αριθμός των μαθητών και οι διατιθέμενοι χώροι διδασκαλίας. Ωστόσο η οργανωτικότητα του καθορίζεται ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών. Στα δημοτικά σχολεία φοιτούν οι μαθητές, που έχουν συμπληρώσει ηλικία 6 ετών, επί έξι χρόνια στις τάξεις από Α΄- ΣΤ΄. Στους μαθητές που αποφοιτούν χορηγείται τίτλος που χρησιμεύει για την εγγραφή στο γυμνάσιο. (Γιαγκουνίδης, 1995)

Ο σκοπός του δημοτικού σχολείου καθορίζεται στο άρθρο 4 του νόμου 1566/1986. Κατά τη διατύπωση του άρθρου το δημοτικό σχολείο αποβλέπει στην πολύπλευρη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών μέσα στα πλαίσια του ευρύτερου σκοπού της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ως ειδικότερους στόχους του σχολείου προσδίδει τη διερεύνηση των σχέσεων της δημιουργικής δραστηριότητας των μαθητών σε σχέση με τα πράγματα και τις καταστάσεις, τη θεμελίωση μηχανισμών αντίληψης, κατανόησης και αφομοίωσης της γνώσης, τη βελτίωση της σωματικής και ψυχικής υγείας και τη καλλιέργεια της ψυχοκινητικής

και αθλητικής τους αγωγής, την ανάπτυξη της στοχαστικής τους ικανότητας ώστε να ανάγονται από τα εμπειρικά δεδομένα των αισθήσεων στην περιοχή της αφηρημένης σκέψης, την απόκτηση της ικανότητας ορθής χρήσης μητρικής γλώσσας τόσο γραπτά όσο και προφορικά, την αισθητική καλλιέργεια και τη δημιουργία συστήματος αξιών με ηθικό, θρησκευτικό, εθνικό και ανθρωπιστικό περιεχόμενο. (Μιχόπουλος, 1994)

5.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗΝ Α΄ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πριν ξεκινήσουμε να αναφέρουμε ποιος είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην Α΄βάθμια εκπαίδευση θεωρήσαμε προτιμότερο να αναφέρουμε τι ακριβώς σημαίνει η λέξη ρόλος.

Έτσι λοιπόν με την λέξη “ ρόλος ” εννοούμε το σύνολο όλων εκείνων των προσδοκιών και της αναμενόμενης συμπεριφοράς ενός ατόμου, το οποίο κατέχει μια συγκεκριμένη θέση μέσα σε μια ομάδα. (Πορτελάνος, 2000)

Συνεχίζοντας, θα λέγαμε ότι ο ρόλος του σύγχρονου δασκάλου είναι πολλαπλός, πολυσύνθετος, πολυδιάστατος αλλά και με αρκετά μεγάλη σημασία μιας και παρεμβαίνει στη διαμόρφωση της συνείδησης του παιδιού όταν εκείνο ακόμα είναι σε πολύ μικρή ηλικία.

Πιο συγκεκριμένα έχουμε το ρόλο του:

1. Παιδαγωγού- Εκπαιδευτικού, όπου μέσα από αυτόν το ρόλο θα πρέπει να διδάξει, να κάνει κανονικά το μάθημα του αλλά και να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν βασικές ανάγκες της γλώσσας.
2. Αξιολογητής, όπου πρέπει να κρίνει και να αξιολογεί ένα προς ένα τα παιδιά της τάξης του και να τα βαθμολογεί ανάλογα με την επίδοση που είχαν. Σε αυτό το ρόλο ο εκπαιδευτικός καλείται και να αξιολογήσει αν το παιδί πάσχει από κάποια μορφή γλωσσικής διαταραχής ή δυσλεξίας, φαινόμενο που στις μέρες μας είναι αρκετά συχνό. Αξιολογητής όμως μπορεί να είναι και επειδή έχει τη δυνατότητα να καταλάβει αν κάτι μέσα στην οικογένεια δεν πάει καλά και τότε θα πρέπει να παραπέμψει την οικογένεια στις ανάλογες υπηρεσίες. Πρέπει να αναφέρουμε ότι η αξιολόγηση είναι μια συνεχής διαδικασία για τον

εκπαιδευτικό. Συγκεντρώνει πληροφορίες, αξιολογεί προβλήματα, συσχετίζει αντιδράσεις με ψυχοκοινωνικές δυσκολίες.

3. Υποστηρικτική- Συμπαραστάτη, όπου πρέπει να διατηρεί μια αμοιβαία σχέση εμπιστοσύνης και μια καλή συνεργασία με τους γονείς. Όταν το παιδί πάσχει από κάποια μαθησιακή δυσκολία ή από κάποιο άλλο πρόβλημα υγείας γενικότερα ο δάσκαλος πρέπει να συμπαραστέκεται και να υποστηρίζει τόσο τους γονείς όσο και το ίδιο το παιδί.
4. Ο εκπαιδευτικός έχει έναν συμβουλευτικό ρόλο, όπου πρέπει να συμβουλεύει τους γονείς για τα καλύτερα μέσα αγωγής και τους σωστούς τρόπους διαπαιδαγώγησης των παιδιών. Συμβουλευτικός ο ρόλος του απέναντι και στα παιδιά αφού πρέπει να συμβουλεύει τα παιδιά πως πρέπει να μελετάνε αλλά και πως πρέπει να φέρονται στις δύσκολες καταστάσεις της ζωής τους.
5. Εμπυχωτής. Παρακινεί, ενθαρρύνει και προτρέπει παιδιά και οικογένειες να δοκιμάσουν νέους ή εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης των κοινωνικών συνθηκών ή και να υιοθετήσουν νέους ρόλους προκειμένου να αποκτήσουν τη δύναμη και τα απαιτούμενα μέσα για τη κάλυψη των απαραίτητων αναγκών τους. Ο δάσκαλος πρέπει να ενθαρρύνει τα παιδιά και τους γονείς να παίρνουν πρωτοβουλίες και να συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες μέσα από τις οποίες θα έχουν την δυνατότητα να <<ξετυλίξουν >> τις ικανότητες τους.
6. Επίσης, ο δάσκαλος έχει έναν ρόλο, ο οποίος τον θέλει να αποτελεί πρότυπο για την τοπική κοινωνία. Ακόμη και σήμερα αν και φτάσαμε στον 21^ο αιώνα ο δάσκαλος αποτελεί ένα πρότυπο στην τοπική κοινωνία, ιδιαίτερα στα χωριά αυτό είναι πιο έντονο παρότι στην πόλη. Είναι το πρότυπο για τους μαθητές, αυτός που δίνει το πρότυπο συμπεριφοράς και δημοκρατικής διαπαιδαγώγησης, γιατί κακά τα ψέματα ένα από τα σημαντικότερα θέματα τα οποία θίγουμε στο σύγχρονο σχολείο είναι ο δημοκρατικός χαρακτήρας, ότι πρέπει να γίνουν δηλαδή τα παιδιά καλοί πολίτες.
7. Μεσολαβητής. Όταν χρειαστεί να μεσολαβήσει μεταξύ των αναγκών του παιδιού, των αναγκών του και των διαθέσιμων πόρων. Όταν συστήνει στους γονείς των παιδιών τις υπάρχουσες πηγές βοήθειας- υπηρεσίες ώστε να αξιοποιήσουν τις παροχές τους.
8. Συνήγορος- Διαμεσολαβητής. Ο εκπαιδευτικός συνηγορεί για την αναγνώριση και την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών όταν το κρίνει αναγκαίο.

Παράλληλα, διαμεσολαβεί σε διάφορες υπηρεσίες με σκοπό την προάσπιση των δικαιωμάτων τους.

9. Σύμβουλος. Ως σύμβουλος ο δάσκαλος συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες ή το προσωπικό μιας υπηρεσίας με στόχο να βοηθήσει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των παιδιών για την λύση των διαφόρων προβλημάτων που προκύπτουν. Επίσης, προτείνει και ενθαρρύνει τους γονείς να επιλέξουν τους προσφορότερους και αποδοτικότερους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που αναφέρονται στις διαπροσωπικές τους σχέσεις.
10. Αρχαιοθέτης. Συγκεντρώνει, ταξινομεί και αναλύει τα δεδομένα. Φυλάσσει με ασφάλεια τις απόρρητες πληροφορίες που έχει συγκεντρώσει και βρίσκονται στην διάθεση του υπό μορφή σημειώσεων ή σε ηλεκτρονική καταχώρηση. (Πορτελάνος, 2000)

Η παρουσία του δασκάλου σήμερα στο χώρο της εκπαίδευσης είναι πολύ πιο σημαντική από ότι τα προηγούμενα χρόνια. Και αυτό γιατί οι κίνδυνοι σήμερα έχουν πολλαπλασιαστεί, η επιθετική συμπεριφορά τόσο από την μεριά των γονιών όσο και από την πλευρά των παιδιών κάνει ολόένα και πιο εμφανή την παρουσία της. Επιπλέον, η μετανάστευση στην Ελλάδα αποτελεί έναν παράγοντα που θέλει τον δάσκαλο να είναι πιο καταρτισμένος για να μπορέσει να δώσει όσο το δυνατόν περισσότερες γνώσεις στα παιδιά αυτά που όπως είναι φυσικό δεν έχουν ως μητρική γλώσσα την Ελληνική.

Για να καταφέρει ένας εκπαιδευτικός να είναι όσο το δυνατόν καλύτερος γίνεται πάνω στους ρόλους του επαγγέλματος του πρέπει να είναι ικανός τόσο στην μετάδοση όσο και στην παραγωγή νέας γνώσεις προς τα παιδιά, αρετές που τις αποκτά μέσα από την εκπαίδευση του. Πρέπει να έχει καταφέρει ο ίδιος να διαμορφώσει πλήρως την δική του προσωπικότητα και να είναι συναισθηματικά πλήρης ώστε να μπορέσει να βοηθήσει τα παιδιά να ανακαλύψουν τα δικά τους συναισθήματα και αντιδράσεις ώστε να διαμορφώσουν την δική τους προσωπικότητα. Να αγαπάει τα παιδιά και την δουλειά που κάνει αλλά και να σέβεται τα δικαιώματα και τις ανάγκες του κάθε μαθητή. (Γιαγκουνίδης, 1995)

Παρακάτω ακολουθούν κάποια λόγια σχετικά με το επάγγελμα του δασκάλου:

- ο Χίλια χρόνια μετά από τώρα δε θα έχει σημασία πώς ήταν ο τραπεζικός μου λογαριασμός, το μέγεθος του σπιτιού που έμενα ή το είδος του αυτοκινήτου που οδηγούσα...αλλά ο κόσμος ίσως θα μου φαινόταν διαφορετικός επειδή υπήρξα σημαντικός στη ζωή ενός παιδιού.

Kathy Davis

- Οι δάσκαλοι, πιστεύω, είναι τα πιο υπεύθυνα και σημαντικά μέλη της κοινωνίας επειδή οι εκπαιδευτικές τους προσπάθειες επηρεάζουν τη μοίρα του πλανήτη.

Helen Caldicott

- Οι δάσκαλοι διδάσκουν επειδή νοιάζονται. Το να διδάσκουν νέους ανθρώπους είναι ό,τι καλύτερο κάνουν. Χρειάζονται πολλές ώρες, υπομονή και φροντίδα.

Horace Mann

- Οι συμπονετικοί δάσκαλοι γεμίζουν ένα κενό που άφησαν οι εργαζόμενοι γονείς που δεν είναι ικανοί να αφιερώσουν αρκετή ώρα και προσοχή στα παιδιά τους. Οι δάσκαλοι δε διδάσκουν μόνο. Μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας προσωπικότητες που βοηθούν νέους ανθρώπους να ωριμάσουν, να καταλάβουν τους εαυτούς τους. Η καλή εκπαίδευση συνίσταται σε πολύ περισσότερα πράγματα παρά σε χρήσιμα πράγματα και εμπορεύσιμες ικανότητες.

Charles Platt

- Η τέχνη της διδασκαλίας είναι η τέχνη του να βοηθάς κάποιον να ανακαλύψει.

Mark Van Doren

- Εάν σχεδιάζεις για ένα χρόνο, φύτεψε σπόρους.
Εάν σχεδιάζεις για δέκα χρόνια, φύτεψε δένδρο.
Εάν σχεδιάζεις για χίλια χρόνια, δίδαξε ανθρώπους.
Όταν διδάσκεις ανθρώπους θα θρέψεις χιλιάδες καρπούς.

Kuan Chung

- Η όλη τέχνη του διδάσκειν είναι μόνο η τέχνη του να ξυπνάμε τη φυσική περιέργεια των νέων μυαλών με σκοπό να την ικανοποιήσουν αργότερα.

Anatole France

- Ένας κοιτάζει πίσω με εκτίμηση για τους υπέροχους δασκάλους αλλά και με ευγνωμοσύνη σε εκείνους που άγγιξαν τα ανθρώπινα συναισθήματα μας. Η διδακτέα ύλη είναι πολύ περισσότερο απαραίτητη ακατέργαστη ύλη, αλλά η ζεστασιά είναι βασικό στοιχείο για το φυτό που αναπτύσσεται και για την ψυχή του παιδιού.

Carl Jung

ΚΕΦΑΛΙΑΙΟ 6^ο

ΠΕΡΙ ΒΙΑΣ

6.1 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Ανεξάρτητα από ποια μορφή βίας έχει υποστεί ένα παιδί, τη σωματική, τη ψυχολογική και τη σεξουαλική βία, οι επιπτώσεις που θα επιφέρει το φαινόμενο αυτό θα είναι αρκετά σπουδαίες για την εξέλιξη του της ζωής του ατόμου. Κάποιο παιδί που στο παρελθόν είχε υποστεί κάποια μορφή βίας ανεξάρτητα με την πορεία του φαινομένου αυτού στο παρόν σαφώς και θα επηρεαστεί τόσο ψυχολογικά όσο και σωματικά. Ένα τέτοιο συμβάν θα αποτελέσει σημείο σταθμό στην πορεία της ζωής του μπορεί να το επηρεάσει τόσο πολύ ώστε να το εμποδίσει να εξελιχθεί και να κοινωνικοποιηθεί σωστά. (Δρακουλίδης, 1983)

Αναλυτικότερα τώρα βλέπουμε ότι τα παιδιά θύματα φαινομένων βίας τείνουν να κλείνονται στον εαυτό τους, να είναι εσωστρεφείς, να δυσκολεύονται να εμπιστευτούν άτομα του φιλικού ή συγγενικού τους περιβάλλον. Να απομονώνονται, να μην δημιουργούν νέες φιλίες αλλά και ούτε να μπορούν να διατηρήσουν τις παλιές φιλίες που προϋπήρχαν. Να αποξενώνονται τόσο από την οικογένεια όσο και από το κοινωνικό σύνολο. Να μην νιώθουν σίγουροι για όσα θέλουν να πουν ή να κάνουν διότι τους κυριαρχεί ένας έντονος φόβος που τους επισημαίνει διαρκώς ότι θα παρεξηγηθούν, δεν θα είναι αγαπητοί, προσιτοί και αποδεκτοί. (Insights Market Research LTD, 2008)

Παράλληλα, νιώθουν χαμηλή αυτοεκτίμηση. Πολλές φορές μάλιστα νιώθουν υπαίτιοι για ότι τους συμβαίνει. Θεωρούν ότι εκείνοι προκαλούν με τη συμπεριφορά τους και επομένως αυτό που παθαίνουν είναι η λογική συνέπεια της πράξης που έχουν κάνει. (Insights Market Research LTD, 2008)

Δεν είναι βέβαια και λίγα εκείνα τα άτομα που άθελα τους μαθαίνουν να μιμούνται την βίαιη συμπεριφορά. Να την μιμούνται ανάμεσα σε κάθε σχέση που δημιουργούν, οικογενειακή, φιλική, προσωπική. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στον τρόπο στον οποίο προσπαθούν να επιβληθούν σε κάποια κατάσταση αλλά και στην χαοτική κατάσταση που επικρατεί στο μυαλό τους. Και λέμε χαοτική γιατί από τη μια μεριά ξέρουν ότι αυτό που γίνεται δεν είναι το σωστό και με κάποιο τρόπο πρέπει να το σταματήσουν αλλά από την άλλη νιώθουν ότι αυτό που συνέβαινε τότε σε εκείνους ίσως τους

έκανε καλό και τους έκανε ανθρώπους σωστούς. Το ότι δηλαδή αυτή η πράξη ήταν μια πράξη συμμόρφωσης και συνέτισης. (Insights Market Research LTD, 2008)

Κάποια άτομα που έχουν υποστεί κάποια μορφή βίας πολλές φορές νιώθουν πολύ έντονο το συναίσθημα της μοναξιάς και αναζητούν νέες διεξόδους στη ζωή τους. Κάνοντας έτσι μια μεγάλη στροφή προς την κατεύθυνση της εγκληματικότητας και την πορεία των ναρκωτικών και των ουσιών γενικότερα. Προκαλώντας με αυτό τον τρόπο μεγαλύτερο κακό στον εαυτό τους. Επιπλέον, από αυτή την “διέξοδο” δεν υπάρχει εύκολος και γρήγορος τρόπος γυρισμού. (Insights Market Research LTD, 2008)

Αυτό που αξίζει όμως να σημειωθεί είναι ότι ανεξάρτητα από ποια μορφή βίας θα υποστεί το κάθε παιδί- άτομο και ανεξάρτητα από την ηλικία στην οποία βρίσκετε διστάζει να το αναφέρει σε κάποιον τρίτο ή ακόμα και να το καταγγείλει. Γιατί πολλές φορές οι φοβίες τους είναι πολύ μεγάλες και πολύ σπάνια έως ποτέ αποχωρούν. Και αυτό γιατί δεν ξέρουν τον τρόπο με τον οποίο θα αντιδράσει ο θύτης και αυτό τους τρομάζει. Δεν φοβούνται όμως μόνο για την αντίδραση του θύτη αλλά και για τις επιπτώσεις που θα φέρουν τα λόγια αυτά που θα εξιστορήσουν τόσο σε προσωπικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, φοβούνται τις αντιδράσεις του οικογενειακού και φιλικού περιγύρου αλλά και για τον ίδιο τους τον εαυτό και την σωματική τους ακεραιότητα. (Insights Market Research LTD, 2008)

6.2 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Όλα τα παιδιά έχουν δικαιώματα που προβλέπονται από νόμους και διεθνής συμβάσεις. Το σημαντικότερο κείμενο για τα δικαιώματα των παιδιών είναι η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού στις 20 Νοεμβρίου του 1989. Που έχει επικυρωθεί από 193 χώρες. Η Ελλάδα την επικύρωσε στις 2 Δεκεμβρίου του 1992. Η σύμβαση αυτή χωρίζεται σε τρία μέρη τα δικαιώματα, την εφαρμογή και τον έλεγχο και τρίτον τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις. (www.unicef.gr/reports/symb.php) Αναγνωρίζοντας ότι το παιδί, για την αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, πρέπει να μεγαλώνει μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον σε ένα κλίμα ευτυχίας, αγάπης και κατανόησης. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το παιδί είναι σημαντικό να προετοιμαστεί πλήρως για να ζήσει μια ατομική ζωή στη κοινωνία και να ανατραφεί μέσα σε πνεύμα ειρήνης, αξιοπρέπειας, ανοχής, ελευθερίας, ισότητας και αλληλεγγύης. Αλλά και μη ξεχνώντας ότι σε όλες τις χώρες του κόσμου υπάρχουν παιδιά που ζουν κάτω από ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες και ότι είναι αναγκαίο να δοθεί στα παιδιά αυτά ιδιαίτερη προσοχή. Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη σημασία των πολιτιστικών παραδόσεων και αξιών κάθε λαού για την προστασία και την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού. Αναγνωρίζοντας τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των παιδιών σε όλες τις χώρες και ιδιαίτερα στις υπό ανάπτυξη χώρες οι χώρες που επικύρωσαν τη σύμβαση συμφώνησαν τα εξής:

(παρακάτω αναφέρουμε συνοπτικά τα τρία μέρη τα οποία αποτελούν τη σύμβαση αυτή, αναλυτικότερα τα άρθρα της παραθέτονται στο παράρτημα της εργασίας μας).

Στο πρώτο μέρος λοιπόν της Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού συναντάμε τα άρθρα 1 έως 41.

Σε αυτό στοιχειοθετούνται οι τέσσερις μεγάλες κατηγορίες των δικαιωμάτων των παιδιών. Οι κατηγορίες αυτές είναι:

1. Η επιβίωση, η ανάγκη του κάθε παιδιού να κρατηθεί στη ζωή.
2. Η ανάπτυξη, η σωστή ωρίμανση και εξέλιξη του παιδιού κατά την διάρκεια της ζωής του.
3. Η προστασία, το γεγονός να καταφέρει ένα παιδί να προστατέψει τον εαυτό του μη θέτοντας τη ζωή του σε κίνδυνο και

4. Η συμμετοχή, να μπορέσει ένα παιδί να έχει ενεργή συμμετοχή σε διάφορες δραστηριότητες που συμβαίνουν στο κοινωνικό σύνολο γύρω του.
(www.unicef.gr/reports/symb.php)

Για να επιτευχθούν οι παραπάνω κατηγορίες δεν αρκεί να προσπαθεί μονάχα το παιδί, αλλά και η οικογένεια του, το συγγενικό και φιλικό περιβάλλον του αλλά και το κράτος ολόκληρο.

Στο δεύτερο τώρα μέρος μπορούμε να διακρίνουμε την εφαρμογή και τον έλεγχο που αφορούν ολόκληρη τη σύμβαση. Εδώ περιγράφεται ο μηχανισμός ελέγχου της εφαρμογής της Σύμβασης και θεσμοθετείται το όργανο που θα ασκεί αυτό το ρόλο, την Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Περιέχει τα άρθρα 42 έως και 45. Και το τρίτο και τελευταίο μέρος της σύμβασης αναφέρεται σε ενδεχόμενες τροποποιήσεις. Περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν ενδεχόμενες τροποποιήσεις σε άρθρα της Σύμβασης. Και αποτελείται από τα άρθρα 46 έως και 54.
(www.unicef.gr/reports/symb.php)

Για να πιστοποιηθούν βέβαια όλα τα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Παιδιού απαιτήθηκε οι υπογράφωντες, ειδικά εξουσιοδοτημένοι από τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις τους, να υπογράψουν την παρούσα Σύμβαση.
(www.unicef.gr/reports/symb.php)

B. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να μελετήσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς ερμηνεύουν τη βία και κατά ποσό τη θεωρούν ως κατάλληλο παιδαγωγικό μέσο για τα παιδιά της α'βάθμιας εκπαίδευσης του νομού Ρεθύμνου. Μιας και η βία που ασκείται στα παιδιά από τους γονείς τους με στόχο την καλύτερη διαπαιδαγώγηση τους είναι ένα αρκετά συχνό φαινόμενο στις μέρες μας.

Επιπλέον, τα παιδιά που έχουν υποστεί κάποιου είδους βίας αντιμετωπίζουν στην εξέλιξη της ζωής τους δυσκολίες σε διάφορους τομείς, όπως είναι η προσπάθεια τους για εξεύρεση και διατήρηση εργασίας, οι διαπροσωπικές τους σχέσεις και οι σχέσεις με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Το γεγονός του φαινομένου της παιδικής βίας στην Ελλάδα αποτελεί μια οδυνηρή πραγματικότητα. Τα άτομα που έχουν υποστεί κάποιου είδους βίας στην παιδική τους ηλικία στιγματίζονται και μ' αυτό τον τρόπο οδηγούνται στο περιθώριο, έτσι ώστε να μην μπορούν να ανταπεξέλθουν ακόμα και στις βασικές τους ανάγκες, πράγμα το οποίο δυσχεραίνει την ψυχολογική, κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση.

1.1 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ – ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των γονέων για τη βία;

Θεωρούν τη βία ως κατάλληλο παιδαγωγικό μέσο για τα παιδιά τους;

Ποια θεωρούν ως τα «καταλληλότερα» μέσα αγωγής;

Κατά ποσό θεωρούν ότι η διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους έχει κοινά στοιχεία με την ανατροφή των ιδίων;

2. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

2.1 ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ.

Έχοντας μελετήσει τη σχετική με το θέμα μας, βιβλιογραφία δημιουργήσαμε πιθανές ερωτήσεις που θα αποτελούσαν το ερωτηματολόγιο μας. Στη συνέχεια επιλέξαμε τις 25 πιο αντιπροσωπευτικές από αυτές. Έτσι, καταφέραμε να δημιουργήσουμε τα πρώτα πιλοτικά ερωτηματολόγια της έρευνας μας, τα οποία δόθηκαν σε 10 γονείς, ανεξαρτήτου φύλου και ηλικίας, για τη συμπλήρωση τους.

Ύστερα από τις εύστοχες παρατηρήσεις των γονιών, αλλά και τον εντοπισμό των ερωτήσεων που δεν εξυπηρετούσαν το σκοπό της έρευνας τροποποιήσαμε το αρχικό ερωτηματολόγιο αφαιρώντας 4 ερωτήσεις που αφορούσαν την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και των δύο γονιών.

Έπειτα από αυτή τη μορφοποίηση το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε και σε άλλους 10 γονείς, για να διαπιστωθεί η εγκυρότητα του και ο βαθμός κατανόησης του από τους ερωτώμενους. Μετά τη δεύτερη πιλοτική μελέτη δεν χρειάστηκαν περαιτέρω αλλαγές και συνεχίσαμε να μοιράζουμε και τα υπόλοιπα ερωτηματολόγια.

2.2 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ.

Ο συνολικός αριθμός ερωτηματολογίων που συλλέχθηκαν ανήλθε στα 170. Ως πεδίο έρευνας καθορίστηκε η πόλη του Ρεθύμνου Κρήτης. Πιο συγκεκριμένα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν στο 2ο και 3ο Δημοτικό Σχολείο Ρεθύμνης, τα οποία βρίσκονται στο κέντρο της πόλης και φοιτούν παιδιά που κατοικούν στις γύρω περιοχές αλλά και

μια ημιαστική περιοχή, ο Δήμος Νικηφόρου Φωκά Ρεθύμνης, που αποτελούν τον τόπο καταγωγής των ερευνητών. Ο κάθε ερευνητής πραγματοποίησε την συλλογή 85 ερωτηματολογίων. Η λήψη των ερωτηματολογίων έγινε με τυχαίο τρόπο, σε σχολεία. Το δείγμα αποτέλεσαν οι γονείς μαθητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ηλικίας 5-11 ετών.

2.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ.

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, όπως προαναφέρθηκε, πραγματοποιήθηκε έξω από σχολεία. Πριν κληθεί ο ερωτώμενος να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο, η ερευνητική ομάδα παρείχε ενημέρωση για τους σκοπούς της έρευνας, την διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, η οποία ανερχόταν περίπου στα 10λεπτά, για την τήρηση του απορρήτου αλλά και την διασφάλιση της ανωνυμίας.

Κάθε Δευτέρα και Πέμπτη επισκεπτόμασταν τα παραπάνω δημοτικά σχολεία του νομού Ρέθυμνου από 13:00-14:00, οπού οι γονείς βρίσκονται στο χώρο για να παραλάβουν τα παιδιά τους. Επίσης, προσπαθήσαμε να μοιράσουμε ερωτηματολόγια στο τόπο κατοικίας τους, με σκοπό να αποκτήσουμε την άποψη και των δύο γονιών, εφόσον στα σχολεία είναι δύσκολη η επικοινωνία και επαφή με τους πατεράδες.

Ο ερευνητής ήταν παρόν κατά την διάρκεια συμπλήρωσης του, έτσι ώστε να μπορέσει να παρέχει διευκρινιστικές πληροφορίες στον ερωτώμενο. Η ολοκλήρωση της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε σε 2 μήνες.

2.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Το μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για την διεξαγωγή της ποσοτικής αυτής έρευνας, ήταν το ερωτηματολόγιο. Συγκεντρώσαμε συνολικά 170 ερωτηματολόγια τα οποία περιείχαν 19 ερωτήσεις κλειστού τύπου, ομαδοποιημένες σε 5 μέρη.

2.5 ΑΞΟΝΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ:

Κοινωνικοδημογραφικά Χαρακτηριστικά

- 1) Φύλο
- 2) Ηλικία
- 3) Εθνικότητα
- 4) Τόπος διαμονής
- 5) Μορφωτικό επίπεδο
- 6) Αριθμός παιδιών που υπάρχουν στην οικογένεια

7) Ηλικία απόκτησης πρώτου παιδιού

Αντιλήψεις των γονέων ως προς τη βία και αν ποτέ έχουν συμπεριφερθεί με ανάλογο τρόπο

Ο άξονας αυτός αποτελείται από 8 ερωτήσεις. Η πρώτη από αυτές περιλαμβάνει τις μορφές βίας που μπορεί να υποστεί ένα παιδί από το γονέα του (γκρίνια, ύψωση φωνής, ξύλο με ζωστήρα, τράβηγμα αυτιού, στέρηση φαγητού, εξαναγκασμός για ύπνο κ.α.), όπου ο ερωτώμενος απαντάει σημειώνοντας αριστερά της κάθε λέξης με ένα σημάδι.

Η δεύτερη ερώτηση κλειστού τύπου αφορά τη συμπεριφορά του γονέα προς το παιδί χρησιμοποιώντας κάποια μορφή βίας της προηγούμενης ερώτησης. Αν η απάντηση είναι «ΝΑΙ» ο ερωτώμενος καλείται να αναφέρει ποιες από αυτές. Στη συνέχεια ακολουθούν δύο ερωτήσεις σχετικές με τη συχνότητα μορφών βίας που μετρήθηκαν με τη χρήση κλίμακας τύπου Likert που περιλάμβανε την εξής διαβάθμιση: 1= Πολύ Συχνά, 2= Αρκετά, 3=Μέτρια, 4= Λίγο, 5= Πολύ Λίγο, 6= Καθόλου.

Ακολουθούν τρεις ερωτήσεις κλειστού τύπου με περιεχόμενο που σχετίζεται με τη συνέτιση του παιδιού μετά από πράξεις βίας αλλά και μετάνοιας του γονέα για τη συμπεριφορά του αυτή. Η επόμενη ερώτηση αναφέρει μία φράση (Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο) και κατά πόσο συμφωνούν με αυτή. Η τελευταία ερώτηση του άξονα αναφέρεται στην αποτελεσματικότητα που έχουν οι διάφορες μορφές βίας, που μετρήθηκαν με τη χρήση κλίμακας τύπου Likert που περιλάμβανε την εξής διαβάθμιση: 1=Πάρα Πολύ, 2= Πολύ, 3=Λίγο, 4=Καθόλου.

Βία- Εκπαιδευτικοί και όρια

Αποτελείται από δύο ερωτήσεις. Η πρώτη αναφέρεται στο πόσο σύμφωνοι είναι οι γονείς ως προς τη χρήση βίας από τον δάσκαλο στο παιδί. Μετρήθηκαν με τη χρήση κλίμακας τύπου Likert που περιλάμβανε την εξής διαβάθμιση: 1=Πάρα Πολύ, 2= Πολύ, 3=Λίγο, 4=Καθόλου.

Η επόμενη περιλαμβάνει μορφές βίας που μπορεί να ασκήσει ο δάσκαλος προς το παιδί (ύψωση φωνής, ξύλο με βέργα, τράβηγμα αυτιού, τιμωρία κ.α.) όπου ο ερωτώμενος απαντάει σημειώνοντας αριστερά της κάθε λέξης με ένα σημάδι.

Χρήση βίας από τους γονείς των ερωτώμενων

Στη πρώτη ερώτηση ζητάμε να απαντήσουν αν έχουν υποστεί κάποια μορφή βίας από τους δικούς τους γονείς κατά τη διάρκεια των παιδικών τους χρόνων (γκρίνια, ύψωση φωνής, ξύλο με ζωστήρα, τράβηγμα αυτιού, στέρηση φαγητού, εξαναγκασμός για ύπνο κ.α.), όπου ο ερωτώμενος απαντάει σημειώνοντας αριστερά της κάθε λέξης με ένα σημάδι.

Στη συνέχεια ερωτάται ο γονέας κατά πόσο πιστεύει ότι μετά από την παραπάνω πράξη των γονέων του συνετίστηκε. Μετρήθηκε με τη χρήση κλίμακας τύπου Likert που περιλάμβανε την εξής διαβάθμιση: 1=Πάρα Πολύ, 2= Πολύ, 3=Λίγο, 4=Καθόλου.

Σύγκριση εποχών και πιθανή αντίδραση σε οποιαδήποτε συμπεριφορά του παιδιού

Και οι δύο ερωτήσεις είναι ανοιχτού τύπου. Όπου στη πρώτη ζητάτε η γνώμη του γονέα ως προς την ανατροφή των παιδιών σε σχέση με τη σημερινή εποχή. Στην επόμενη ερώτηση ρωτάμε τον γονέα κατά πόσο πιστεύει ότι γνωρίζει πως θα αντιδράσει σε οποιαδήποτε συμπεριφορά του παιδιού του.

2.6 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.

Θέλοντας να κατηγοριοποιήσουμε και να αναλύσουμε τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε, μετά τη διεξαγωγή της έρευνας μας, χρησιμοποιήσαμε το ολοκληρωμένο στατιστικό πακέτο λογισμικού Statistical Package for Social Sciences (SPSS).

3.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.

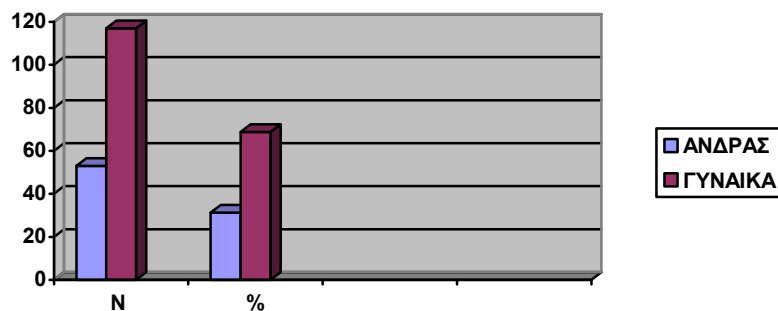
3.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ

Στο ΓΡΑΦΗΜΑ 1 παρουσιάζονται αναλυτικά τα κοινωνικό-δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονιών που ερωτήθηκαν. Έπειτα από τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι στο σύνολο των 170 ερωτηθέντων, το 31,2% είναι άντρες και το 68,8% είναι γυναίκες. Διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων της έρευνας μας, είναι γυναίκες με μια σημαντική απόκλιση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

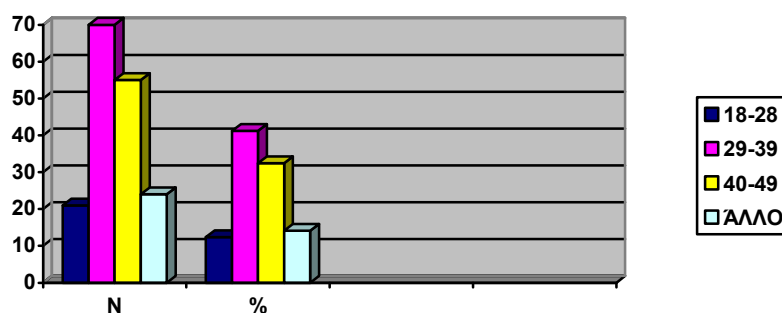
ΦΥΛΟ

Όσον αφορά την ηλικία το 12,4 % είναι από 18-28 ετών, το 41,2% μεταξύ 29-39 ετών, το 32,4% από 40-49 και το 14,1% άλλο. Το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικίας των ερωτηθέντων γονιών κυμαίνεται από 29-39 ετών. Τα παραπάνω ποσοστά απεικονίζονται στο ΓΡΑΦΗΜΑ 2.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

ΗΛΙΚΙΑ

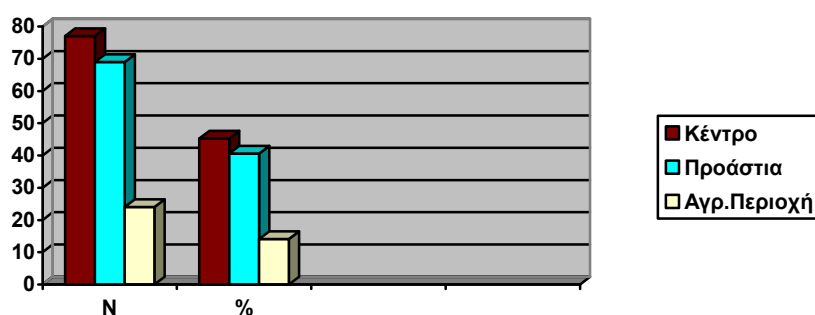

Από την εθνικότητα πήραμε τα εξής αποτελέσματα, γονείς που προέρχονται από χώρες εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό 82,4%, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης 15,9% και από Τρίτες χώρες 1,8%. Συμπεραίνουμε ότι οι περισσότεροι γονείς που ρωτήθηκαν προέρχονται από χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά το τόπο διαμονής, όπως φαίνεται και στο ΓΡΑΦΗΜΑ 3, το 45,3% των ερωτηθέντων κατοικεί στο κέντρο, το 40,6% στα προάστια και το 14,1% σε αγροτικές περιοχές. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος μας, κατοικεί στο κέντρο της πόλης που πραγματοποιήθηκε η έρευνα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

Θεωρούμε σημαντικό να αναφέρουμε ότι η μόρφωση που έχουν οι ερωτηθέντες ανέρχεται στο 10,6% του δημοτικού επιπέδου, 22,9% του γυμνασίου, 34,1% του λυκείου, 30,6% ανώτατης εκπαίδευσης και 1,8% μεταπτυχιακού επιπέδου. Άρα, οι περισσότεροι από τους γονείς έχουν δεχτεί εκπαίδευση λυκείου.

Παράλληλα, ο αριθμός των παιδιών που έχουν κυμαίνεται σε ποσοστό 18,2% για ένα παιδί, 48,8% για δύο παιδιά, 20,6% για τρία, 10,6% για τέσσερα, 1,2% για πέντε και 0,6% για οχτώ παιδιά. Η μεγαλύτερη τιμή που παρατηρούμε μέσα στη οικογένεια είναι για δύο παιδιά.

Τέλος, από την ερώτηση που περιλαμβάνεται στο ερωτηματολόγιο, σε ποια ηλικία αποκτήθηκε το πρώτο παιδί προέκυψε ότι το 4,7% ήταν ανήλικοι, 73,5% ήταν από 18-28 ετών, 21,2% 29-39 ετών, 0,6% από 40-49 ετών. Οι περισσότεροι από τους γονείς όταν απέκτησαν το πρώτο τους παιδί ήταν από 18-28 ετών.

3.2. ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΑΝ ΠΟΤΕ ΕΧΟΥΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΘΕΙ ΜΕ ΑΝΑΛΟΓΟ ΤΡΟΠΟ

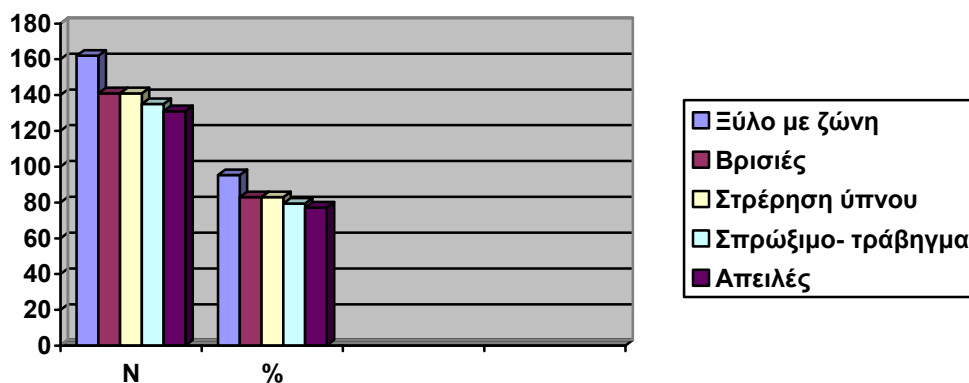
Στη συνέχεια ακολουθούν οι αντιλήψεις των ερωτηθέντων γονέων ως προς τη βία και κατά πόσο οι ίδιοι έχουν συμπεριφερθεί με ανάλογο τρόπο στα παιδιά τους.

Πιο συγκεκριμένα, στο ΓΡΑΦΗΜΑ 4 μετά από τη στατιστική ανάλυση προκύπτει ότι στο σύνολο των 170 ερωτηθέντων, το 28,8% πιστεύει ότι η γκρίνια αποτελεί μορφή βίας, ενώ το 71,2% το αντίθετο. Όσον αφορά την ύψωση της φωνής μόλις το 34,1% θεωρεί ότι αποτελεί μορφή βίας, ενώ 65,9 όχι. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις των γονέων, οι βρισιές (82,9%), οι απειλές (77,1%), το τράβηγμα του αυτιού (71,2%), οι «ξυλιές στο πισινό» (79,4%) και το ξύλο με τη ζωστήρα (95,3%) αποτελούν μορφές βίας, σύμφωνα με τα αποτελέσματα που προέκυψαν. Διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των γονιών που ρωτήθηκαν, απάντησε θετικά στο ότι τα παραπάνω αποτελούν μορφές βίας. Επιβεβαιώθηκε με τη θετική απάντηση που έδωσαν (Ναι), στο ερωτηματολόγιο και τα ποσοστά είναι μεγαλύτερα σε σύγκριση με τις δύο πρώτες ερωτήσεις (γκρίνια και ύψωση φωνής).

Το κλείδωμα στο δωμάτιο (74,7%), η στέρηση χαρτζιλικιού (64,7%), η στέρηση φαγητού (84,7%), ο εξαναγκασμός για φαγητό (75,3%), ο εξαναγκασμός για ύπνο (72,4%) και η στέρηση ύπνου (82,9%), σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν αποτελούν μορφές βίας, κατά τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων γονιών. Διαπιστώνουμε, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό από τους γονείς πιστεύει ότι η στέρηση φαγητού και ύπνου, αποτελεί μορφή βίας.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

ΠΟΙΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΘΕΩΡΟΥΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΩΣ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΝΤΟΝΗ ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ

Παρακάτω, δίνονται τα στοιχεία που αφορούν τη συμπεριφορά των γονιών προς τα παιδιά κατά πόσο οι ίδιοι έχουν πράξει ανάλογα, σύμφωνα με τις αντιλήψεις τους σχετικά με τη βία. Το 64,1% των ερωτηθέντων, απάντησαν θετικά, ενώ το 35,9% δήλωσε ότι δεν έχει συμπεριφερθεί με τρόπο ανάλογο. Στο σύνολο των ερωτηθέντων, κατά τη διάρκεια της ανατροφής των παιδιών τους, το 23,5% έχει γκρινιάξει, το 43,5% έχει υψώσει τη φωνή, το 6,5% έχει βρήσει, ενώ το 11,2% έχει απειλήσει το παιδί του. Παράλληλα, το 28,8% έχουν τραβήξει το αυτί, το 23,5% έχει συμπεριφερθεί με ξυλιές στο πισινό, το 4,7% έχει σπρώξει-τραβήξει το παιδί και το 0,6% έχει χτυπήσει με ζωστήρα.

Το 5,9% έχει κλειδώσει στο δωμάτιο το παιδί του, το 2,9% έχει στερήσει το χαρτζιλίκι, το 1,2% έχει στερήσει το φαγητό του, το 3,5% το έχει εξαναγκάσει να φάει, το 2,4% το έχει εξαναγκάσει να κοιμηθεί και το 1,2% του έχει στερήσει τον ύπνο.

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων γονιών, σύμφωνα πάντα με τα αποτελέσματα έχουν υψώσει τη φωνή στο παιδί, έχουν τραβήξει το αυτί, έχουν γκρινιάξει και έχουν ρίξει ξυλιές στο πισινό.

Επίσης, περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα της ερώτησης σχετίζεται με το αν οι ερωτώμενοι έχουν τραβήξει ποτέ το αυτί του παιδιού τους και έχει μετρηθεί με τη κλίμακα 1=Πάρα πολύ, 2=Αρκετά, 3=Μέτρια, 4=Λίγο, 5=Πολύ Λίγο, 6=Καθόλου.

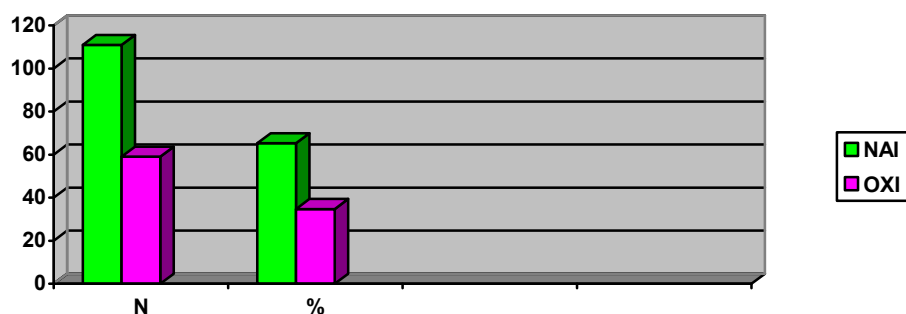
Το 51,2% των γονιών υποστηρίζει ότι δεν έχει τραβήξει ποτέ το αυτί του παιδιού του, το 22,9% πολύ λίγο, το 18,8% λίγο, το 4,7% μέτρια και το 2,4% αρκετά.

Όσον αφορά το αν έχουν στερήσει από το παιδί τους κάποια από τις δραστηριότητες που συνήθιζε να πραγματοποιεί, αξίζει να σημειωθεί ότι το 44,7% των ερωτηθέντων δεν περιορίζει καθόλου, σύμφωνα με τη κλίμακα που χρησιμοποιήθηκε στο ερωτηματολόγιο (1=Πολύ συχνά, 2=Αρκετά, 3=Μέτρια, 4=Λίγο, 5=Πολύ λίγο, 6=Καθόλου).

Παρακάτω στο ΓΡΑΦΗΜΑ 5 εμφανίζονται τα αποτελέσματα από την ερώτηση, αν έχουν μετανιώσει ποτέ για τον τρόπο που έχουν συμπεριφερθεί στο παιδί τους. Το 65,3% φαίνεται ότι κάποιες φορές μετανιώνουν για τον τρόπο συμπεριφοράς προς το παιδί, ενώ το 34,7% δεν δείχνει να μετανιώνει. Επίσης, το 59,4% δηλώνει ότι το παιδί συνετίστηκε εφαρμόζοντας οτιδήποτε από τις πράξεις που παρουσιάστηκαν παραπάνω, με τον ανάλογο τρόπο συμπεριφοράς, ενώ το 40,6% πιστεύει το αντίθετο, σύμφωνα με τα στοιχεία των αποτελεσμάτων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

ΜΕΤΑΝΟΙΑ

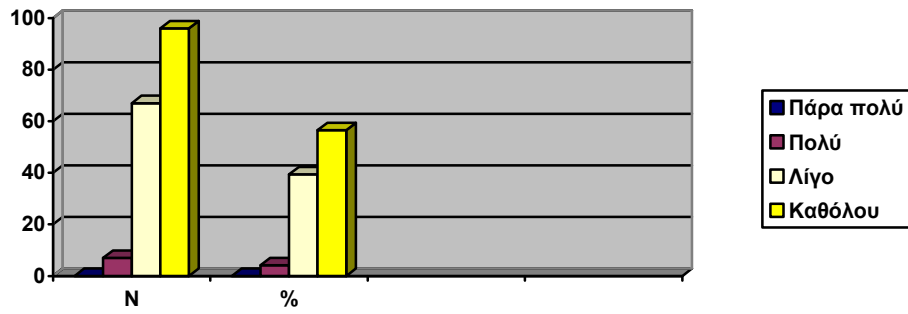

Πιο κάτω ζητήσαμε από τους ερωτώμενους γονείς να μας πουν κατά πόσο συμφωνούν ή όχι με τη φράση «το ξύλο βγήκε από το παράδεισο». Εμφανίζεται το 5,9% να έχει απάντησε ναι, το 72,4% είπε όχι και το 21,8% δεν είχε άποψη.

Παρακάτω αναφέρουμε τα ποσοστά των ερωτηθέντων όσον αφορά στο κατά πόσο θεωρούν αποτελεσματικές τις διάφορες μορφές βίας που ασκούν οι γονείς στα παιδιά, όπου έχει μετρηθεί με τη κλίμακα 1=Πάρα πολύ, 2=Πολύ, 3=Λίγο, 4=Καθόλου. Το 56,5% δηλώνει ότι καθόλου δεν είναι αποτελεσματικές οι μορφές βίας που ασκούν οι γονείς στα παιδιά τους, το 39,4% απαντά λίγο και το 4,1% λέει πολύ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΒΙΑΣ

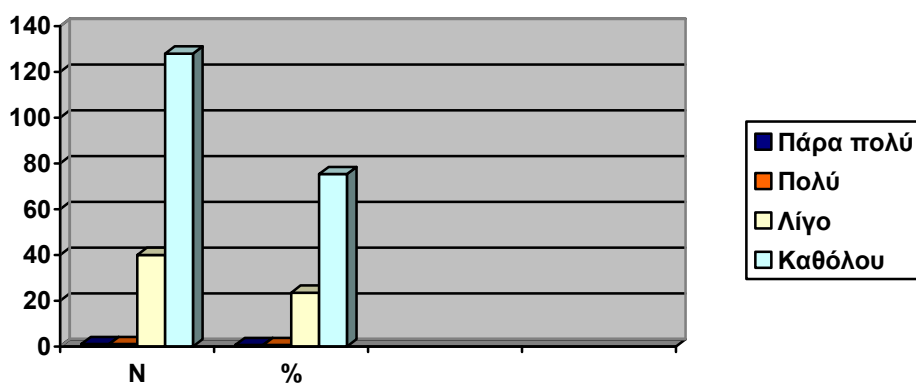
3.3. ΑΣΚΗΣΗ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΟΡΙΑ ΑΥΤΗΣ

Στο ΓΡΑΦΗΜΑ 7 παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία που αφορούν το κατά πόσο συμφωνούν οι γονείς, σχετικά με το βαθμό βίας που μπορούν να ασκούν οι δάσκαλοι στο παιδί τους. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το 75,3% των ερωτηθέντων γονιών, δεν συμφωνούν καθόλου στο να ασκεί βία ο δάσκαλος στο παιδί τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν, το 65,3% συμφωνεί στο να υψώσει τη φωνή ο δάσκαλος, στο παιδί τους προκειμένου να πειθαρχηθεί. Το μεγαλύτερο ποσοστό δεν συμφωνεί σχεδόν καθόλου ή και καθόλου στο να το βρίσει ο δάσκαλος, να το απειλήσει, να τραβήξει το αυτί, να το χαστουκίσει, να το σπρώξει –να το τραβήξει, να το χτυπήσει με τη «βέργα». Τα αποτελέσματα αποδεικνύουν το παραπάνω, εφόσον τα ποσοστά είναι πολύ μεγάλα (99,4%, 97,1%, 86,5%, 99,4% απάντησαν αντίστοιχα όχι).

Ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 28,2% συμφωνεί να το βάλει τιμωρία, να το κλειδώσει στη τάξη, ή να του απαγορεύσει να βγει έξω το διάλειμμα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΔΑΣΚΑΛΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΙΔΙ

3.4 ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΜΕΝΩΝ

Στο ΓΡΑΦΗΜΑ 8 περιγράφονται και αναλύονται τα αποτελέσματα σχετικά με το κατά πόσο έχουν υποστεί οι ίδιοι οι γονείς, κάποια μορφή βίας από τους δικούς τους γονείς. Επίσης, εμφανίζονται τα στοιχεία που αφορούν στο αν πιστεύουν οι γονείς ότι τους έκανε καλό η πράξη αυτή.

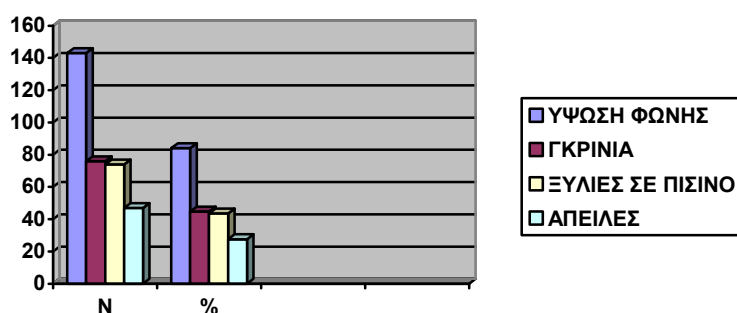
Το 84,1% αναφέρει ότι κατά τη διάρκεια των παιδικών τους χρόνων δέχτηκαν σε πολλές περιπτώσεις ύψωση της φωνής από τους γονείς τους, ενώ το 44,7% εισέπραξε πολύ γκρίνια. Αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό, 43,5% εκείνων που έχουν υποστεί ξυλιές στο πισινό. Το 27,6% δέχτηκε απειλές και τράβηγμα του αυτιού.

Στο σύνολο των ερωτηθέντων γονιών το 18,2% κλειδωνόταν στο δωμάτιο, ως ένδειξη τιμωρίας από τους δικούς τους γονείς. Από την άλλη πλευρά το 10% δέχτηκε σπρώξιμο ή τράβηγμα, αλλά και στέρηση χαρτζιλικιού. Μικρό είναι το ποσοστό εκείνων που εξαναγκάστηκαν από τους γονείς του να προσφύγουν σε πρόσληψη τροφής (7,1%), ενώ το 5,3% στερήθηκε το φαγητό. Επίσης, το 5,3% των ερωτηθέντων εξαναγκάστηκε να κοιμηθεί παρά τη θέληση του, αλλά και το 2,4% στερήθηκε τον ύπνο.

Έπειτα, το 47,6% υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά που δέχτηκαν από τους δικούς τους γονείς, τους έκανε λίγο καλό, ενώ το 35,9% πιστεύει ότι καθόλου δε θα έπρεπε να έχει συμβεί κάτι τέτοιο. Μόλις το 6,5%, συμφωνεί με το ότι η πράξη των γονιών τους έκανε πολύ καλό, στη μετέπειτα ζωή τους.

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΜΕΝΩΝ

3.5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΠΟΧΩΝ ΚΑΙ ΠΙΘΑΝΗ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΣΕ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ.

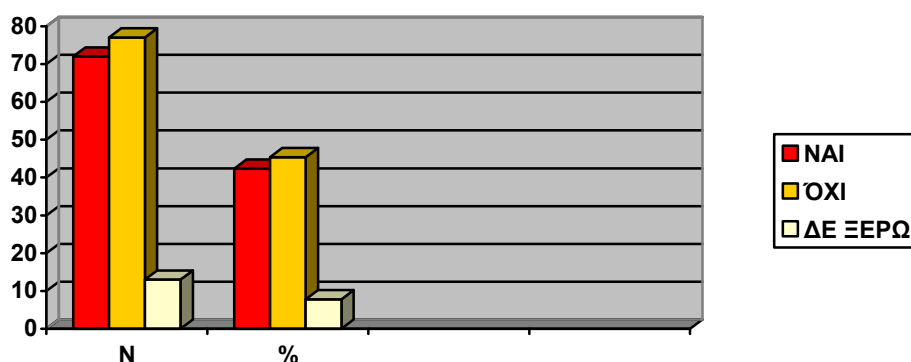
Στο ΓΡΑΦΗΜΑ 9 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανοιχτής ερώτησης που περιλαμβάνει το ερωτηματολόγιο, σχετικής με το αν παλαιότερα τα πράγματα ήταν πιο απλά ως προς την ανατροφή των παιδιών. Το 18,2% πιστεύει ότι οι συνθήκες όσον αφορά στην ανατροφή των παιδιών ήταν πιο εύκολες την παλιά εποχή. Θεωρούν ότι στη σύγχρονη-βιομηχανική κοινωνία που ζούμε υπάρχουν περισσότεροι κίνδυνοι (6,5%) και ότι οι γονείς ήταν πιο επιβλητικοί (1,2%). Παράλληλα, τα παιδιά ήταν λιγότερα πονηρά (2,9) και τα πρότυπα που υπήρχαν ήταν καλύτερα (3,5%). Επίσης, οι γονείς είχαν παραπάνω ελεύθερο χρόνο να ασχοληθούν με τα παιδιά τους (0,6%), ενώ τα ίδια τα παιδιά την τότε εποχή ήταν πιο πειθαρχημένα και υπάκουα (5,9%). Το 3,5% υποστηρίζει ότι οι οικογενειακοί δεσμοί ήταν πιο ισχυροί στην περασμένη εποχή.

Δεκατρείς από τους 170 ερωτηθέντες απάντησαν ότι δε γνωρίζουν και η αιτιολόγηση είναι ότι η σύγχρονη-βιομηχανική εποχή που ζούμε σε σύγκριση με την προγενέστερη έχουν εξίσου θετικά και αρνητικά (1,8%), ενώ το 2,4% πιστεύει ότι οι δύο αυτές εποχές δεν επιδέχονται σύγκριση. Μόλις, το 1,2% θεωρεί ότι η ανατροφή των παιδιών από την παλαιότερη εποχή μέχρι και τη σημερινή εξακολουθεί να είναι συνεχής και δύσκολη.

Από την άλλη πλευρά το 11,8% απαντά αρνητικά στην ερώτηση παραθέτοντας τη σύγκριση, ότι τα παιδιά σήμερα είναι πιο απαιτητικά (2,4%) και ότι την παλιά εποχή δεν υπήρχαν οι ευκολίες που υπάρχουν σήμερα (4,1%). Ταυτόχρονα, την περασμένη εποχή οι συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων ήταν πιο δύσκολες (84,7%) και ότι υπήρχε φτώχεια (14,1%). Τέλος, ένα ποσοστό της τάξης του 6,5% από το σύνολο των ερωτηθέντων, πιστεύει ότι οι γονείς ήταν λιγότερο μορφωμένοι (6,5%) και ότι η κοινωνία στην οποία ζούσαν ήταν πολύ κλειστή (1,8%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΠΟΧΩΝ

Στη συνέχεια παραθέτουμε τα στοιχεία των αποτελεσμάτων που αφορούν τη δεύτερη ανοιχτή ερώτηση, που σχετίζεται με το κατά πόσο γνωρίζουν οι ερωτώμενοι τι θα έκαναν σε κάθε συμπεριφορά του παιδιού τους, ως αντίδραση, σε κάθε περίπτωση. Το 15,3% απαντά με σιγουριά, ότι γνωρίζει πολύ καλά πως θα αντιδρούσε και το 4,7% πιστεύει ότι γνωρίζει πολύ καλά τον εαυτό του. Ένα αρκετά ικανοποιητικό ποσοστό των ερωτηθέντων δεν διστάζει να ζητήσει τη βοήθεια κάποιου ειδικού (11,8%), ενώ το 14,1% πιστεύει ότι γνωρίζει πολύ καλά το παιδί του. Επίσης, σύμφωνα με τα αποτελέσματα παρατηρούμε ότι οι γονείς απαντούν θετικά στην ερώτηση και πιστεύουν ότι υπάρχει σωστή επικοινωνία και σεβασμός ανάμεσα στο γονιό και το παιδί 4,7% . Ταυτόχρονα, προσπαθούν να κάνουν ότι καλύτερο μπορούν, διατηρώντας τη ψυχραιμία τους (4,7%).

Ορισμένοι από τους ερωτηθέντες γονείς δεν γνωρίζουν τι θα έκαναν σε κάθε πιθανή περίπτωση, εφόσον προσπαθούν να ενημερώνονται συνεχώς σχετικά με τη συμπεριφορά που πρέπει να έχουν οι γονείς απέναντι στα παιδιά τους (2,4%), ενώ το 1,8% χάνει τη ψυχραιμία του και δε γνωρίζει πώς να αντιδράσει σε κάθε περίπτωση. Συνάμα, το 4,1% δε νιώθει σιγουριά για το αν πράττει πάντα με τον σωστό τρόπο, ενώ κάθε παιδί έχει διαφορετική προσωπικότητα (1,8%). Επίσης, το 1,8% πιστεύει ότι επειδή κάθε παιδί έχει διαφορετική προσωπικότητα, δε γνωρίζει πως θα αντιδρούσε σε οποιαδήποτε πιθανή συμπεριφορά του παιδιού του.

Τέλος, παρατηρούμε ότι το 16,5% απαντά αρνητικά και επισημαίνει ότι δε γνωρίζει τι θα έκανε σε κάθε περίπτωση, την οποία θα καλούνταν να αντιμετωπίσει. Ως δικαιολογία παρουσιάζουν, τη δυσκολία που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή του

παιδιού (3,5%), ενώ το 2,4% προσπαθεί να κατανοήσει πρώτα το ίδιο το παιδί. Κάποιοι λειτουργούν συμβουλευοντας τη γνώμη ειδικού (1,2%). Αντιθέτως, 2 από τους ερωτηθέντες γονείς στο σύνολο των 170, θεωρούν ότι γονιός κάποιος δε γεννιέται, αλλά γίνεται (1,2%). Επίσης, υπάρχουν ασταθή ιδανικά και λάθος πρότυπα στη κοινωνία που ζούμε, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται ο τρόπος ανατροφής και μεγαλώματος των παιδιών (1,8%).

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βία μέσα στην οικογένεια, αποτελεί ένα πολυδιάστατο κοινωνικό πρόβλημα, που έχει απασχολήσει κατά καιρούς διάφορες επιστήμες, προσπαθώντας να κατανοήσουν τους παράγοντες, τα αίτια και θέλοντας να δώσουν παραδείγματα προς αποφυγή και λύσεις τόσο για την πρόληψη όσο και για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Για την έρευνα και τη μελέτη των αντιλήψεων των γονέων σχετικά με τη βία ως παιδαγωγικό μέσο, στα παιδιά της Α΄βάθμιας εκπαίδευσης, στη πόλη του Ρεθύμνου απαιτείται η διερεύνηση ποικίλων παραγόντων, όπως η οικογένεια και πιο συγκεκριμένα ο αριθμός των παιδιών μέσα στην οικογένεια, σε τι ηλικία αποκτήθηκε το πρώτο παιδί, ποιες θεωρούν μορφές βίας, καθώς και η καταγραφή των παιδικών τους χρόνων των γονέων και κατά πόσο έχουν επηρεαστεί από αυτή.

Αναζητήσαμε και βρήκαμε τις σχετικές με το θέμα μας έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στη Κρήτη και είναι οι παρακάτω:

Μέθοδοι διαπαιδαγώγησης που χρησιμοποιούν οι γονείς στα προσχολικής ηλικίας παιδιά τους.

Μελέτη βίαιων συμπεριφορών στο σχολικό χώρο από μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο δήμο Ηρακλείου και η σχέση της με την ενδογονεϊκή βία.

Ανίχνευση προβλημάτων επιθετικότητας - παραβατικότητας σε παιδιά ηλικίας 10-15 ετών.

Η επιθετικότητα παιδιών ηλικίας 10-15 ετών σε αγροτικές & αστικές περιοχές της Κρήτης.

Ενδοοικογενειακή βία: αντιμετώπιση των θυμάτων από τους αστυνομικούς.

Παρατηρούμε ότι έχουν γίνει οι παραπάνω πτυχιακές εργασίες με θέματα σχετικά με την βία αλλά καμιά δεν έχει αναφερθεί πιο συγκεκριμένα στη βία ως παιδαγωγικό μέσο στα παιδιά α΄βάθμιας εκπαίδευσης στο νομό Ρεθύμνου. Παράλληλα εμείς θέλουμε να εξετάσουμε τις αντιλήψεις των γονέων στο θέμα αυτό, τις βίας ως κατάλληλο παιδαγωγικό μέσο.

4.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας μας ήρθαμε αντιμέτωποι όπως είναι λογικό και με κάποιες μικρές αδυναμίες. Αδυναμίες όπως το ότι είχαμε να δώσουμε τα ερωτηματολόγια μας σε γονείς παιδιών Α΄βάθμιας εκπαίδευσης. Γεγονός το οποίο συνεπάγει ότι έπρεπε να βρισκόμαστε έξω από τα σχολεία (Α΄βάθμιας εκπαίδευσης) την ώρα που σχόλαγαν τα παιδιά και οι γονείς ήταν στον προαύλιο χώρο και περίμεναν για να τα πάρουν. Οι γονείς τις περισσότερες φορές δεν είχαν αρκετό χρόνο για να προλάβουν να μας απαντήσουν στα ερωτηματολόγια μας, αν και η επιθυμία τους για την συμμετοχή τους στην έρευνα μας ήταν μεγάλη.

Ακόμα μια από τις αδυναμίες της μελέτης είναι η έλλειψη σχετικών ερευνών στον Ελλαδικό αλλά και στο διεθνή χώρο, με σκοπό την τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων που ευρέθησαν στη παρούσα μελέτη. Λόγω λοιπόν της απουσίας ανάλογων ερευνών, αναζητήσαμε μελέτες με παρόμοια ερευνητικά θέματα, απομονώνοντας έτσι ευρήματα που εξυπηρετούσαν στην επικύρωση των αποτελεσμάτων μας διασφαλίζοντας παράλληλα την εγκυρότητα τους.

Θέλουμε επίσης σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε ότι κατανοούμε ότι το πλήθος των 170 ερωτηθέντων γονέων θεωρείται ένα μικρό δείγμα του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας αλλά και πιο συγκεκριμένα της πόλης του Ρεθύμνου. Γεγονός το οποίο μας καθιστά αρκετά προσεκτικούς στην διαμόρφωση των συμπερασμάτων της έρευνας μας.

4.3 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ξεκινώντας την έρευνα μας, το πρώτο πράγμα που κάναμε ήταν να θέσουμε κάποιο σκοπό. Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν να μελετήσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς ερμηνεύουν τη βία και κατά ποσό τη θεωρούν ως κατάλληλο παιδαγωγικό μέσο για τα παιδιά της Α'βάθμιας εκπαίδευσης του νομού Ρεθύμνου. Θεωρούμε λοιπόν ένα από τα πιο δυνατά σημεία της έρευνας μας το γεγονός ότι καταφέραμε να φέρουμε εις πέρας το σκοπό μας. Καταφέραμε να ελέγξουμε τι πραγματικά θεωρούν οι γονείς βία, πως την ερμηνεύουν αλλά και κατά πόσο τη θεωρούν κατάλληλο παιδαγωγικό μέσο για τα παιδιά τους.

Όπως αναφέρεται και παραπάνω στο κεφάλαιο 4.3 παρατηρήσαμε ότι υπάρχει έλλειψη συναφών ερευνών που να εξετάζουν_οι αντιλήψεις των γονέων για τη βία ως παιδαγωγικό μέσο στα παιδιά της Α'βάθμιας εκπαίδευσης στη πόλη του Ρεθύμνου. Έτσι η παρούσα

έρευνα αποτελεί σημαντική συμβολή στο σύνολο των βιβλιογραφικών αναφορών, παρέχοντας εξειδίκευση στο συγκεκριμένο θέμα. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμα στην αναγνώριση της έκτασης του φαινομένου από τους επαγγελματίες που εμπλέκονται με τη βία ως μέσο διαπαιδαγώγησης.

4.4 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το φαινόμενο της ένδο-οικογενειακής βίας και ιδιαίτερα η άσκηση βίας σε ανήλικα παιδιά, αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας. Με το πέρασμα των χρόνων το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης λαμβάνει διαστάσεις παγκόσμιας επιδημίας, καθώς αντιλαμβανόμαστε ότι καταπατώνται τα βασικά δικαιώματα του παιδιού. Συμβαίνει τα

περισσότερα θύματα ένδο-οικογενειακής βίας να είναι μικρά παιδιά, διότι είναι ανήμπορα στο να αντιδράσουν σε οποιαδήποτε βία συμπεριφορά.

Κάθε άλλο παρά θετικές μπορεί να είναι οι επιπτώσεις στα άτομα που έχουν υποστεί βία. Απόρροια των παραπάνω είναι η παρεμπόδιση της ομαλής βιοψυχοκοινωνικής ανάπτυξης των ατόμων, καθώς και η μετέπειτα πορεία τους ως ενήλικα άτομα, στη

προσπάθεια τους να αναλάβουν τους πολλαπλούς ρόλους της καθημερινής ζωής, όπως εκείνον του συζύγου, του συντρόφου, του γονέα, του επαγγελματία.

Τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήσαμε στη πόλη του Ρεθύμνου, σχετικά με τις αντιλήψεις που έχουν οι γονείς παιδιών Α' βάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη βία ως παιδαγωγικό μέσο, συμβάλλουν με αποτελεσματικό τρόπο στο χώρο της κοινωνικής εργασίας.

Στη σύγχρονη βιομηχανική κοινωνία που ζούμε, υπάρχουν στιγμές που οι γονείς όσο μεγάλο μορφωτικό επίπεδο και αν έχουν, όσο ενημερωμένοι και να είναι δυσκολεύονται στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Οι αυξημένες υποχρεώσεις και οι πολλαπλοί ρόλοι που καλούνται να αναλάβουν, σε συνδυασμό με το άγχος, τη κούραση και την έλλειψη χρόνου, οδηγούν τους γονείς σε παραλείψεις ή τους μπερδεύουν ως προς τη στάση να κρατήσουν απέναντι στο παιδί τους καθώς και στις διάφορες συμπεριφορές που εκδηλώνει. Αρκετές φορές αγανακτούν και οδηγούνται στην εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς απέναντι στο παιδί, νομίζοντας ότι αποτελεί μέσο πειθαρχίας.

Για την πρόληψη του φαινομένου της άσκησης βίας στα ανήλικα παιδιά είναι αναγκαία η παρέμβαση κοινωνικού λειτουργού στα σχολεία της Α' βάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο- δημοτικό), όπου κατά τη διάρκεια φοίτησης τους, τα παιδιά βρίσκονται ακόμα στη διαδικασία της αγωγής αλλά και της διάπλασης τους χαρακτήρα και ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί που παρεμβαίνουν στα σχολεία είναι σημαντικό να αναπτύξουν διάφορα προγράμματα σχετικά με την ανατροφή και τον τρόπο διαπαιδαγώγησης των παιδιών, εφαρμόζοντας τα και στις τρεις μεθόδους κοινωνικής εργασίας, είτε ξεχωριστά ή ακόμα και σε συνδυασμό, αποφεύγοντας την εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών. Μέσα από τη παραπάνω διαδικασία είναι αναγκαία η καλλιέργεια ζεστής συνεργατικής ατμόσφαιρας τόσο μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον, όσο και στο σχολικό χώρο. Και στα δύο περιβάλλοντα τα παιδιά περνούν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους, όπου συναναστρέφονται με τους γονείς και τους δασκάλους τους.

Είναι αναγκαία η εμπλοκή των μαθητών σε διάφορου τύπου προγράμματα που θα σχετίζονται με τη παιδική κακοποίηση. Πιο συγκεκριμένα, μέχρι ποιο σημείο μπορούν να ανεχτούν τη βίαιη συμπεριφορά τόσο του γονιού όσο και του δασκάλου, καθώς και σε ποιον πρέπει να απευθυνθούν όταν τους συμβεί κάτι από τα παραπάνω.

Από την άλλη πλευρά οι γονείς και οι δάσκαλοι είναι απαραίτητο να συμμετέχουν σε προγράμματα που θα σχετίζονται με τον επιθυμητό τρόπο που θα πρέπει να συμπεριφέρονται στα παιδιά, ώστε το ήθος, η αγωγή και η μόρφωση που θα δεχτούν να επηρεάσουν με θετικό τρόπο την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

4.5 ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται τα σημαντικότερα αποτελέσματα που προέκυψαν από τους πίνακες των συσχετίσεων που πραγματοποιήσαμε μεταξύ των διαφόρων μεταβλητών ως προς τις αντιλήψεις των γονέων για τη βία ως παιδαγωγικό μέσο στα παιδιά της Α΄βάθμιας εκπαίδευσης στην πόλη του Ρεθύμνου αλλά και την έρευνα μας γενικότερα.

Συσχέτιση μεταβλητών:

Φύλο – Ποια συμπεριφορά θεωρούν οι γονείς ότι αποτελεί την πιο έντονη μορφή βίας.

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας μας οι γονείς είχαν την δυνατότητα να συμπληρώσουν ποιες από τις παρακάτω μορφές βίας θεωρούσαν ότι αποτελεί τη πιο έντονη (γκρίνια, ύψωση φωνής, βρισιές, απειλές, ξύλο με ζωστήρα, κλείδωμα στο δωμάτιο, εξαναγκασμός για ύπνο, στέρηση φαγητού....). Σύμφωνα τώρα με τις απαντήσεις που δόθηκαν μέσα από τα ερωτηματολόγια μας προκύπτει ότι οι γονείς θεωρούν ως τη πιο έντονη μορφή βίας το ξύλο με τη ζωστήρα.

Παρατηρούμε όμως ότι οι δύο μεταβλητές (φύλο και ποια συμπεριφορά θεωρούν οι γονείς ότι αποτελεί την πιο έντονη μορφή βίας) παρουσιάζουν αρνητική συσχέτιση μεταξύ τους εφόσον $\text{significance} = 0,544 > 0,05$. Επομένως η υπόθεση ανεξαρτησίας γίνεται δεκτή.

Φύλο-Αποτελεσματικότητα βίας.

Στο σύνολο οι ερωτηθέντες γονείς ήταν 170. Από αυτούς οι 117 ήταν γυναίκες και οι 53 άντρες διαφόρων ηλικιών. Φαίνεται ότι οι γυναίκες ήταν περισσότερες από τους άντρες και αυτό γιατί κατά κύριο λόγο οι μητέρες είναι εκείνες που παραλαμβάνουν τα παιδιά τους από το σχολείο, λόγω των διαφόρων δραστηριοτήτων που πραγματοποιούν.

Οι γυναίκες που απάντησαν στα ερωτηματολόγια μας, σε σχέση με τους άντρες θεωρούν ότι η χρήση βίας και οι διάφορες μορφές της, δεν είναι καθόλου αποτελεσματικές στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

Συμπεραίνουμε ότι το φύλο δεν συσχετίζεται θετικά με την αποτελεσματικότητα των βίαιων συμπεριφορών σε παιδιά της Α΄βάθμιας εκπαίδευσης. Η υπόθεση ανεξαρτησίας γίνεται δεκτή ανάμεσα στις δύο μεταβλητές, διότι προκύπτει ότι $significance=0,246>0,05$.

Φύλο- Συμπεριφορά του δασκάλου απέναντι στο παιδί.

Γνωρίζουμε ότι ακόμα και στις μέρες ο δάσκαλος θεωρείται από πολλούς ως πρότυπο σωστής συμπεριφοράς αλλά και το άτομο εκείνο που γνωρίζει καλύτερα από τον καθένα πώς να διαπαιδαγωγήσει, εκπαιδεύσει και να κοινωνικοποιήσει σωστά το παιδί.

Θέλουμε να ερευνήσουμε κατά πόσο οι δάσκαλοι μπορούν να ασκούν βία στο παιδί. Στο σύνολο των ερωτηθέντων γονιών οι περισσότεροι απάντησαν ότι δεν εγκρίνουν καθόλου την άσκηση βίας από το δάσκαλο προς το παιδί. Είναι αντίθετοι στη χρήση βίας από το δάσκαλο ως παιδαγωγικό μέσο.

Συμπερασματικά θα πούμε ότι το φύλο εξαρτάται από την άποψη που έχουν οι γονείς γύρω από το θέμα της άσκησης βίας που μπορεί να ασκήσει ο δάσκαλος. Πιο συγκεκριμένα, η υπόθεση ανεξαρτησίας των δύο παραπάνω μεταβλητών απορρίπτεται, διότι $significance=0,00<0,05$, έτσι παρουσιάζεται θετική συσχέτιση.

Φύλο-Αποτελεσματικότητα των διαφόρων μορφών βίας που υπέστησαν από τους γονείς τους.

Στο σημείο αυτό θέλουμε να εξετάσουμε αν υπήρξε χρήση βίας από τους γονείς των ερωτώμενων κατά τη διάρκεια των παιδικών τους χρόνων ως μέσο αγωγής και κατά πόσο θεωρείται αποτελεσματική. Βρέθηκαν απαντήσεις που θεωρούσαν τη χρήση βίας πάρα πολύ, πολύ, λίγο και καθόλου αποτελεσματικές.

Όμως, οι περισσότερες απαντήσεις που δόθηκαν από τους γονείς θεωρούνται ότι ήταν λίγο αποτελεσματικές.

Η υπόθεση ανεξαρτησίας δεν απορρίπτεται, εφόσον $significance=0,287>0,05$, άρα υπάρχει αρνητική συσχέτιση μεταξύ των δύο παραπάνω μεταβλητών.

Φύλο-Σύγκριση εποχών ως προς την ανατροφή των παιδιών.

Θεωρήσαμε ότι στο σημείο αυτό έπρεπε να συγκρίνουμε τις εποχές. Δηλαδή, αν οι γονείς πιστεύουν ότι παλαιότερα η ανατροφή των παιδιών ήταν πιο απλή σε σχέση με τη σημερινή εποχή. Αυτό θέλαμε να το συσχετίσουμε με το φύλο των ερωτώμενων γονιών.

Προκύπτει ότι οι γονείς αναγνωρίζουν τους κινδύνους και τις δυσκολίες της σημερινής εποχής, πάραυτα συγκρίνουν τις ευκολίες και τις ανέσεις που υπάρχουν

με τα παραπάνω και καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η ανατροφή των παιδιών είναι πιο εύκολη υπόθεση στην εποχή που ζούμε.

Η υπόθεση ανεξαρτησίας στο σημείο αυτό γίνεται δεκτή και υπάρχει αρνητική συσχέτιση μεταξύ τους, εφόσον $significance=10,887>0,05$.

Ηλικία-Αποτελεσματικότητα των διαφόρων μορφών βίας.

Όσον αφορά τη συσχέτιση ανάμεσα στην ηλικία και στο κατά πόσο θεωρούν οι ερωτώμενοι αποτελεσματικές τις διάφορες μορφές βίας που ασκούν οι γονείς στα παιδιά, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει θετική συσχέτιση, μεταξύ των δύο παραπάνω μεταβλητών. Οι γονείς που έχουν ηλικία από 29-39, δε συμφωνούν καθόλου στο αν οι διάφορες συμπεριφορές βίας είναι αποτελεσματικές κατά την διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Έτσι λοιπόν, $significance=0,016<0,05$, δηλαδή η υπόθεση ανεξαρτησίας απορρίπτεται.

Ηλικία- Μετάνοια ως προς το τρόπο συμπεριφοράς απέναντι στο παιδί τους.

Πραγματοποιήσαμε έλεγχο μεταξύ της ηλικίας των ερωτηθέντων γονιών και κατά πόσο έχουν μετανιώσει για τον τρόπο συμπεριφοράς απέναντι στο παιδί τους. Με την ομαδοποίηση των δεδομένων τα άτομα ηλικίας μεταξύ 29-39 ετών, δίνουν θετική απάντηση. Υπάρχει δηλαδή, θετική συσχέτιση ανάμεσα στην ηλικία και τη συμπεριφορά που ίσως έχουν μετανιώσει απέναντι στο παιδί τους. Επομένως, η υπόθεση ανεξαρτησίας ανάμεσα στις δύο μεταβλητές απορρίπτεται, εφόσον $significance=0,014<0,05$.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διεξαγωγή της έρευνας μας προέκυψε το αποτέλεσμα ότι αρκετοί γονείς δεν έχουν συμπεριφερθεί στο παιδί τους με κάποια μορφή βίας, ενώ σε επόμενη ερώτηση για το αν έχουν μετανιώσει κάποιες φορές για τον τρόπο συμπεριφοράς τους απέναντι στο παιδί τους απαντούν καταφατικά. Γεγονός το οποίο μας κάνει να συμπεράνουμε ότι οι δύο παραπάνω απαντήσεις έρχονται σε αντίθεση. Δηλαδή, δεν είναι εφικτό να μετανιώνουν οι γονείς για τον τρόπο συμπεριφοράς τους απέναντι στο παιδί από τη στιγμή που απαντούν ότι δεν έχουν ασκήσει κάποια μορφή βίας πάνω του.

Τόπος διαμονής- Αποτελεσματικότητα των διαφόρων μορφών βίας.

Στο σημείο αυτό πραγματοποιήσαμε έλεγχο μεταξύ του τόπου διαμονής των συνεντευξιζόμενων (κέντρο, προάστια, αγροτική περιοχή) και στο κατά πόσο πιστεύουν ότι οι διάφορες πράξεις βίας αποβαίνουν αποτελεσματικές στην ανατροφή των παιδιών. Βρέθηκε ότι η υπόθεση ανεξαρτησίας γίνεται δεκτή, εφόσον

significance=0,878>0,05. Υπάρχει αρνητική συσχέτιση ανάμεσα στις δύο μεταβλητές.

Μορφωτικό επίπεδο- Αποτελεσματικότητα των διαφόρων μορφών βίας.

Μέσα από τις απαντήσεις των ερωτώμενων γονιών που δεχθήκαμε σχετικά με το μορφωτικό τους επίπεδο προέκυψαν άτομα με εκπαίδευση δημοτικού, γυμνασίου, λυκείου, ανώτατης εκπαίδευσης και μεταπτυχιακού. Θέλουμε να εξετάσουμε τη συσχέτιση μεταξύ του μορφωτικού επιπέδου και της αποτελεσματικότητας των βίαιων πράξεων της συμπεριφοράς των γονιών ως προς τα παιδιά.

Βρέθηκε ότι οι περισσότεροι γονείς είχαν ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο και απάντησαν ότι οι διάφορες μορφές βίας είναι λίγο αποτελεσματικές (οι απαντήσεις που δεχθήκαμε ήταν πάρα πολύ, πολύ, λίγο, καθόλου).

Υπάρχει θετική συσχέτιση και η υπόθεση ανεξαρτησίας απορρίπτεται, διότι significance=0,004<0,05.

4.6 ANTIMETΩΠΙΣΗ ΒΙΑΣ

Η βία είναι ένα αρκετά διαδεδομένο φαινόμενο σε όλο τον κόσμο. Η βία αποτελεί ένα μείζον θέμα, που απασχολεί ολόκληρο το

κοινωνικό σύνολο, καθώς αντανακλά την εικόνα της κοινωνίας. (Παπαδάτου, 1980)

Μπορούμε να μιλάμε ώρες ατελείωτες αναλύοντας το φαινόμενο αυτό και γιατί οι άνθρωποι αντιδρούν με αυτό τον βάνουσο τρόπο απέναντι σε άλλους ανθρώπους και πόσο μάλλον να λειτουργούν έτσι πάνω σε μικρά παιδιά. Αυτά όμως όλα τα λόγια δεν θα βοηθούσαν πουθενά αν δεν παραθέταμε και κάποιους βασικούς τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού.

Η αντιμετώπιση της βίας εξαρτάται από πολλούς και διάφορους παράγοντες. Αλληλένδετους παράγοντες, μιας και ο ένας συνδέει τον άλλον. Οι παράγοντες αυτοί είναι: η διαπαιδαγώγηση, οι σύμβουλοι – οι ψυχολόγοι, το κράτος και τα διάφορα προγράμματα και οργανώσεις που προκύπτουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Όσον αφορά τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών σε σχέση με τη βία πρέπει να επισημάνουμε ότι τα παιδιά από πολύ μικρή ηλικία πρέπει να ενημερώνονται γύρω από το θέμα αυτό. Να ενημερώνονται σωστά από το σχολείο και την οικογένεια, δύο αρκετά σημαντικοί φορείς κοινωνικοποίησης για το παιδί. Να ενημερώνονται για το τι είναι η βία, ποιος την ασκεί τις περισσότερες φορές, για ποιο λόγο, ποιες είναι οι μορφές της και πώς αντιμετωπίζεται, τι πρέπει να κάνουν δηλαδή τα παιδιά σε περίπτωση που κάποιος ασκήσει βία επάνω τους. Τώρα η οικογένεια πρέπει να φροντίσει ώστε το παιδί να είναι ενήμερο για τα παραπάνω θέματα που αφορούν τη βία, αλλά και να φροντίσει να του μεταδώσει τα σωστά πρότυπα που αναπτύσσονται μέσα στην οικογένεια. Δηλαδή να διεκδικήσει η γυναίκα την ισότιμη θέση της, τον σεβασμό από τα μέλη της οικογένειας αλλά και τα δικαιώματά της τόσο ως μητέρα-μέλος μιας οικογένειας όσο και σαν μια ξεχωριστή προσωπικότητα. Παράλληλα η οικογένεια πρέπει να μεταδώσει στο παιδί τους τρόπους με τους οποίους καταδικάζεται και τιμωρείται η βία ώστε τα παιδιά να αποθαρρυνθούν από το να την ασκήσουν. Αλλά και να ωθήσουν, να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να μιλήσουν σχετικά με τέτοια θέματα σε περίπτωση που κάτι συμβεί για να αλλάξουν την αντίληψη που επικρατεί για την σιωπή των θυμάτων.

Όμως μιας και σήμερα οι γονείς έχουν αρκετά ελάχιστο ελεύθερο χρόνο για να τον περάσουν με τα παιδιά τους και οι οικογενειακοί και κοινωνικοί δεσμοί έχουν αρχίσει να χαλαρώνουν πρέπει οι γονείς να είναι διαρκώς κοντά στα παιδιά τους με κάθε

δυνατό τρόπο. Να τους επισημαίνουν διαρκώς ότι τα αγαπάνε και ότι μπορούν να τους εμπιστευτούν και να τους μιλήσουν ελεύθερα. Να κάνουν τα παιδιά να νιώσουν ότι δεν είναι μόνα τους και πάνω από όλα ότι δεν είναι εκείνα υπαίτια για οτιδήποτε συμβαίνει. Όλα αυτά όμως μέσα στην οικογένεια δεν έχουν τη δύναμη να πραγματοποιηθούν αν πρώτα από όλα δεν το θελήσει η ίδια η οικογένεια, το ίδιο το άτομο, αλλά και αν δεν αλλάξουν οι αντιλήψεις και οι νοοτροπίες που πολύ άνθρωποι έχουν απέναντι στην ανοχή της βίας.

Στην Ελλάδα γενικότερα λειτουργούν αρκετές οργανώσεις, σύλλογοι και προγράμματα σχετικά με τα θέματα της βίας και της κακοποίησης. Δυστυχώς όμως είναι ελάχιστοι εκείνοι οι άνθρωποι που επικοινωνούν μαζί τους. Ο λόγος δεν είναι άλλος παρά ο φόβος τους, ο φόβος να μην μαθευτεί, να μην τους κρίνουν, ο φόβος που αντιμετωπίζουν μη ξέροντας τις συνέπειες που θα επέλθουν. Για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της βίας και από την πλευρά των οργανώσεων πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερη και συχνότερη προβολή και ενημέρωση για τις οργανώσεις αυτές. Να είναι ξεκάθαροι οι λόγοι για τους οποίους δημιουργήθηκαν οι οργανώσεις αυτές και με ποιόν τρόπο μπορούν να βοηθήσουν τα άτομα –θύματα. Επίσης, πρέπει να γίνει πιο ενεργή η δράση τους στο σύνολο της κοινωνίας αλλά και στα θύματα, ώστε να καταφέρουν να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των θυμάτων και να είναι πιο εύκολο για τα θύματα να τις πλησιάσουν. Να υπάρξει καλύτερη προβολή τους για να καταφέρουν να ευαισθητοποιήσουν το κοινό γύρω από τις δράσεις τους αλλά και για πιθανή εθελοντική εργασία. Πρέπει να οργανώνουν περισσότερα και πιο συχνά σεμινάρια και προγράμματα με στόχο την καταπολέμηση της βίας. Σεμινάρια που θα ήταν καλό να απευθύνονται όχι μόνο σε ενήλικες αλλά και στα παιδιά. Προγράμματα που θα γίνονται κατόπιν συνεργασίας με τους φορείς, τα σχολεία. Θα πρέπει όμως και να καταφέρουν εκτός από όλα τα –παραπάνω να δημιουργήσουν νέα προγράμματα επανένταξης όσων έχουν υποστεί κάποια μορφή βίας στην κοινωνία. Τα προγράμματα επανένταξης θα βοηθούν τα άτομα να ξεπεράσουν το πρόβλημα και να λειτουργήσουν ομαλά στην κοινωνία προσφέροντας.

Ο επόμενος συνδετικός κρίκος της αλυσίδας μας είναι η οι σύμβουλοι και οι ψυχολόγοι. Θεωρούμε ότι σε κάθε σχολείο θα έπρεπε να υπάρχει μια ομάδα την οποία θα αποτελούσαν κοινωνικοί λειτουργοί, σύμβουλοι και ψυχολόγοι. Αν αυτό δεν ήταν εφικτό να υπάρχει σε κάθε σχολείο τότε θα ήταν προτιμότερο να υπάρχει αυτή η ομάδα και να επισκέπτεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα τα σχολεία. Με στόχο να βρει ανάμεσα σε ποιες οικογένειες πιθανόν να υπάρχουν κρούσματα βίας,

να τα αντιμετωπίσει και να είναι ικανοί να στηρίξει τα παιδιά. Αλλά και να οργανώνουν μικρές ομάδες όπου θύματα και θύτες θα μπορούν να λαμβάνουν μέρος ώστε να βρίσκουν από κοινού μια λύση.

Το κράτος από τη μεριά του έχει πολύ μεγάλη ευθύνη απέναντι στα άτομα – μέλη της κοινωνίας του είτε αυτά αποτελούν το θύτη είτε το θύμα. Αν το κράτος αποφασίσει να δράσει ουσιαστικά ώστε να καταπολεμήσει τη βία θα έχει έναν αρκετά ουσιαστικό ρόλο. Θα πρέπει λοιπόν το κράτος από τη μεριά του να ενημερώσει το κοινό και ειδικότερα τα θύματα της βίας μέσα από διάφορα προγράμματα, οργανώσεις, συνέδρια, ημερίδες και με διάφορους άλλους τρόπους ότι στηρίζει τα άτομα αυτά, είναι κοντά τους και θα τους συμπαρασταθεί με κάθε δυνατό τρόπο. Παράλληλα θα πρέπει να τους ενημερώσει ότι δεν είναι υπέρ τέτοιων βίαιων περιστατικών, ότι τους στηρίζει σαν κράτος και ότι θα φροντίσει αυτές οι πράξεις να καταδικαστούν και να τιμωρηθούν αν βέβαια οι ίδιοι καταγγείλουν το περιστατικό. Θα πρέπει επίσης να τροποποιήσει τους νόμους περί βίας ως προς τις συνέπειες των πράξεων και να τις γνωστοποιήσει στα άτομα. Αλλά και από την πλευρά της αστυνομίας το κράτος θα πρέπει να μεσολαβήσει ώστε να υπάρχει μια μεγαλύτερη διακριτικότητα στον τρόπο με τον οποίο χειρίζονται τα διάφορα περιστατικά βίας, και ειδικότερα όταν αυτά αφορούν την οικογενειακή βία.

Ακόμα το κράτος θα πρέπει να μπορεί να ελέγχει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και με ποιόν τρόπο αυτά προβάλλουν την βία και επιθετική συμπεριφορά. Καθώς πολλά άτομα και ειδικότερα παιδιά νεαρής ηλικίας που δεν έχουν αναπτυχθεί πλήρως ακόμα και η κρίση τους είναι ασταθής επηρεάζονται σε ένα μεγάλο βαθμό από αυτά που προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Οι διαστάσεις που έχει πάρει το φαινόμενο της βίας τα τελευταία χρόνια είναι ανησυχητικές (Insights Market Research LTD, 2008),

γι' αυτό το λόγο θέλαμε να ερευνήσουμε τις αντιλήψεις που έχουν οι γονείς των παιδιών της α'βάθμιας εκπαίδευσης στη πόλη του Ρεθύμνου, ως προς τη βία σαν παιδαγωγικό μέσο.

Τελικά εξαρτάται το φύλο, η ηλικία, ο τόπος διαμονής με τη χρήση βίας των γονέων ως προς τα ανήλικα παιδιά κατά τη διάρκεια ανατροφής τους, στο διάστημα των παιδικών τους χρόνων.

Εξαιτίας των προσωπικών εμπειριών που είχαμε στη διάρκεια της πρακτικής μας άσκησης, σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία στις οικογένειες που ζουν στο Ρέθυμνο, υπάρχει από την πλευρά μας μεγάλη ευαισθητοποίηση σχετικά με το θέμα.

Η χρήση της επιφέρει σημαντική ρήξη στους δεσμούς ανάμεσα στα μέλη της, ενώ λαμβάνοντας υπόψη τη μοναδικότητα και διαφορετικότητα της κάθε προσωπικότητας, οι συνέπειες που έχει σαν παιδαγωγικό μέσο, είναι καταστροφικές.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η συγκεκριμένη εργασία με θέμα «Οι αντιλήψεις των γονέων για τη βία ως παιδαγωγικό μέσο στα παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη πόλη του Ρεθύμνου» στηρίχθηκε στη βιβλιογραφική και ερευνητική μελέτη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, όσον αφορά τις γενικές πληροφορίες που δίνονται σχετικά με αυτή. Επίσης, διεξάχθηκε ποσοτική έρευνα στην οποία βασίστηκε ο ειδικότερος στόχος της μελέτης. Αυτός συνίστατο στη διερεύνηση και κατανόηση των αντιλήψεων των γονέων παιδιών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ως προς τη χρήση βίας σαν παιδαγωγικό μέσο.

Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας παρατέθηκε ο ορισμός της βίας και στη συνέχεια καταγράφηκαν τα είδη, οι μορφές της βίας αλλά και μια γενική θεώρηση του φαινομένου. Συνεχίσαμε κάνοντας μια ιστορική αναδρομή του φαινομένου της βίας. Αναφέραμε τους φορείς κοινωνικοποίησης που επιδρούν στο άτομο από την πρώτη κιόλα ημέρα της γέννησης του και που καθορίζουν την εξέλιξη της μετέπειτα ζωής του.

Παράλληλα, αναλύσαμε το ρόλο του γονέα μέσα στην οικογένεια και τη σημασία της εκπαίδευσης του ατόμου, μιας και τα παραπάνω αποτελούν κάποιους από τους σημαντικότερους φορείς κοινωνικοποίησης.

Στο ερευνητικό μέρος της εργασίας αναλύουμε τα στοιχεία των αποτελεσμάτων της έρευνας που πραγματοποιήσαμε. Προκύπτουν από αυτή σημαντικά συμπεράσματα όπως το ότι οι γονείς δεν θεωρούν τη βία ως κατάλληλο παιδαγωγικό μέσο για τα παιδιά τους, ως η πιο έντονη μορφή βίας θεωρείται το ξύλο με τη ζωστήρα. Αρκετοί είναι εκείνοι οι γονείς που δηλώνουν ότι δεν έχουν ασκήσει βία προς το παιδί, ενώ παράλληλα εμφανίζονται να μετανιώνουν για τον τρόπο συμπεριφοράς απέναντι στο παιδί τους. Στη συνέχεια ερευνήσαμε τις δυνατότητες που έχει ο δάσκαλος απέναντι στο παιδί και κατά πόσο μπορεί να ασκήσει βία πάνω σε αυτό.

Τελειώνοντας την έρευνα μας, ρωτήσαμε τους γονείς αν είχαν υποστεί κάποια μορφή βίας από τους δικούς τους γονείς κατά τη διάρκεια των παιδικών τους χρόνων και ποια εποχή θεωρούν πιο εύκολη ως προς την ανατροφή των παιδιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Μαγνήσαλης, Γ. Κ., (1987), Δημιουργική στην Α΄βάθμια εκπαίδευση. Αθήνα: Interbooks
- Γιαγκουνίδης, Π., (1995), Εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αθήνα: Art of text
- Δημητρίου, Σ., (2003), Μορφές βίας, Εκδ.: XX.
- Πορτελάνος, Σ., (2000), Πολιτισμικές διαφορές, κοινωνικο –οικονομικές ανισότητες, Αθήνα: Αφοί Σταματίου
- Χασάπης, Ι., (1980), Ψυχολογία της προσωπικότητας, Εκδ.: XX.
- Παπαδάτου, Π. Α., (1980), Η βία, η επιθετικότητα και η καταστροφικότητα στην κοινωνική διαβίωση. Θεσσαλονίκη: Α. Ν. Σακκούλα
- Ηλιόπουλος, Ι., (1996), Για να γνωρίσουμε και να διαπαιδαγωγήσουμε σωστά το παιδί. Πάτρα. Εκδ.: X
- Μιχόπουλος, Α., (1994), Νομικό πλαίσιο και θεσμοί της εκπαίδευσης. Εκδ.: X
- Χατζησάββας, Γ., (1996), Το δίκαιο της Α΄βάθμιας και της Β΄βάθμιας εκπαίδευσης. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής
- Δρακουλίδης, Ν., (1983), Τα σωστά και τα λάθη για γονείς και παιδιά. Αθήνα: Δίπτυχο
- INSIGHTS MARKET RESEARCH LTD, (2008), η βία στην οικογένεια μέσα από τα μάτια των νέων εμπειρίες, αντιλήψεις και εισηγήσεις, Υπό δημοσίευση σοσιαλιστική γυναίκεια κίνηση
- Δρόσου, Ζ. Π., (1985), Παιδαγωγικά προβλήματα και γονείς. Εκδ. X
- Βουιδάσκης, Β., (1987), Η επιθετικότητα σαν κοινωνικό πρόβλημα. Β΄ έκδοση, Αθηνά: Γρηγόρης

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andree, Michel, Βασικά Στοιχεία για την Ελληνική Οικογένεια, μεταφ. Μουσούρου Λ., Αθήνα: Gutenberg, 1993
- Sorel, G., (1987), Σκέψεις πάνω στη βία. Αθήνα: Τερ. Αναγνωστίδης
- Bernard, R., (1992), Η ανατροφή και η εκπαίδευση των παιδιών, Αθήνα: Αρσενίδης
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Γενεύη, 1992, ICD-10, Ταξινόμηση Ψυχικών Διαταραχών και Διαταραχών της Συμπεριφοράς, απόδοση στα ελληνικά και επιμέλεια Κ. Στεφανής, Κ. Σολδάτος, Β. Μαυρέας (1993), Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής, εκδ. ΒΗΤΑ, επανέκδοση 1997
- Draigors, R., (1976), Η πρόκληση να είμαστε γονείς. Αθήνα: Γλάρος

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- www.unicef.gr
- www.eleftherotypia.gr
- www.e-paideia.net

ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Φάρος , Φ., – Κόφινας, Σ., (1993), Γονείς και παιδιά. Αθήνα: Ακρίτας
- Ηλιοπούλου, Ι. Δ., (1987), Για να αναγνωρίσουμε και να διαπαιδαγωγήσουμε σωστά το παιδί. Πάτρα: Αδελφοί Καλαϊτζή
- Πισάρεβα, Λ.Β., (1957), Η αγωγή των παιδιών. Αθήνα: Κέρδος
- Φλουρής, Γ.Σ., (1989), Αυτοαντίληψη, σχολική επίδοση και επίδραση γονέων. Θεσσαλονίκη: Γρηγόρη
- Κασσωτάκης, Μ., – Καζαμίας, Α. Μ., (1995), Ελληνική εκπαίδευση προοπτικές για ανασυγκρότηση και εκσυγχρονισμό. Αθήνα: Σείριος
- Υπουργείο Παιδείας, (1994), Εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση.
- Φραγκουδάκη, Α., (1986), Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και φιλελεύθεροι διανοούμενοι. Αθήνα: Κέρδος
- Γέρου, Θ., (1975), Εκπαιδευτικό πρόβλημα. Αθήνα: Κέρδος
- Φράγκος, Χ. Π., (1986), Επίκαιρα θέματα παιδείας. Αθήνα: Gutenberg
- Παπαδόπουλος, Ν., (1974), Συμπεριφορά γονέων- δασκάλων και ανατροφή παιδιών. Εκδ. Χ
- Παπαμαύρου, Μ., (1969), Οι γονείς και τα παιδιά τους. Αθήνα: Δίφρος

- Βασιλειάδου, Μ.,- Μάρκου, Γ., (1996)Στερεότυπα και Προκαταλήψεις, Αθήνα:Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης
- Κατάκη, Χ., (1984), Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας. Αθήνα: Κέδρος
- Μουσούρου, Λ., (1984), Η ελληνική οικογένεια. Αθήνα: Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν
- -Μπέκας,(2002), Εγκλήματα κατά της Ζωής και της Υγείας, Αθήνα: Κέδρος
- -Νέστορος, Ι. Ν.,(1992), Η επιθετικότητα στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινωνία. Αθήνα: εκδόσεις Ελληνικά γράμματα
- -Παναγόπουλος, (1998), Οικογενειακό Δίκαιο, Αθήνα: Σάκκουλα
- Χρυσογόνος , (2002), Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, β' έκδοση, Αθήνα: Σάκκουλα
- Βουϊδάσκη, Β., (1987), Η επιθετικότητα σαν κοινωνικό πρόβλημα στην οικογένεια και στο σχολείο, Αθήνα: Γρηγόρη
- Μιχόπουλος, Α., (1994), Η εκπαίδευση στο πλαίσιο της οργανωτικής θεωρίας, Αθήνα: Κέρδος

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Hazey, Barbara, Shook, Bracken, Caralyn, ill, Είναι δύσκολο να μεγαλώνεις: Ένα Βιβλίο για την Ανεξαρτησία και την Υπευθυνότητα, μεταφρ. Κλάδου Μ.(1990) Αθήνα:Δωρικός
- Javeau, Claude, Η Έρευνα με Ερωτηματολόγιο, Το Εγχειρίδιο του Καλού Ερευνητή, μεταφρ. Τζαννόνε Κ.- Τζώρτζη, Αθήνα: Τυπωθήτω
- -Sauvy, Alfred, Η Κοινή Γνώμη, μεταφρ. Βασιλείου Βάσος (1966), Αθήνα:Ζαχαρόπουλος Ι. Ν.
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Γενεύη,1996, ICD-10, Οι ψυχικές διαταραχές στη πρωτοβάθμια φροντίδα, οδηγίες για τη διάγνωση και αντιμετώπιση, απόδοση στα ελληνικά και επιμέλεια Γ.Ν. Χριστοδούλου, Β. Αλεβίζος, Β. Μαυρέας, Ψυχιατρική Κλινική Παν/μιου Αθηνών, εκδ. ΒΗΤΑ, 1999
- Dr. Jan- Uwe, (2003), Τα παιδιά χρειάζονται όρια. Αθήνα: Θυμάρι
- Girrard , G., (1991), Το εξίλαστήριο θύμα. Αθήνα: Εξάντας
- Verdiglione, A., (1979), Η βία. Πάτρα: Χατζηνικολή
- Rassel, B., (1990), Ανατροφή και εκπαίδευση των παιδιών. Αθήνα: Αρσενίδης Ι. Δ.
- Gatti, G., (1990), Γονείς και παιδιά. Αθήνα: Έκαρος

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- www.kethi.gr
- www.mopo.gr
- www.amnesty.gr
- www.world.gr
- www.isotita.gr
- www.tovima.gr
- www.speech.di.uoa.gr/hestia/press
- www.news.kathimerini.gr
- www.health.in.gr/news
- www.familyviolence.gov

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. **Φύλο :** Άνδρας Γυναίκα

2. **Ηλικία:** 18-28 29-39 40-49 Άλλο...

3. **Εθνικότητα** (προαιρετικά):

4. **Τόπος Διαμονής:** Κέντρο Προάστια Αγροτική Περιοχή

5. **Μορφωτικό Επίπεδο:** Δημοτικό Γυμνάσιο Λύκειο
 Ανώτατη Εκπαίδευση Μεταπτυχιακά

6. Αριθμός παιδιών που έχετε;

7. Σε τι ηλικία αποκτήσατε το πρώτο σας παιδί;.....

8. Ποιο/Ποιες από τις παρακάτω θεωρείτε ότι αποτελούν μορφές βίας;
 - Γκρίνια
 - Ύψωση της φωνής
 - Βρισιές
 - Απειλές

 - Τράβηγμα αυτιού

 - "Έυλιές στον πισινό"

 - Σπρώξιμο-τράβηγμα

Εύλο με τη ζωστήρα

Κλείδωμα στο δωμάτιο

Στέρηση χαρτζηλικιού

Στέρηση φαγητού

Εξαναγκασμός για φαγητό

Εξαναγκασμός για ύπνο

Στέρηση ύπνου

9. Έχετε συμπεριφερθεί στο παιδί σας με κάποια από τις παραπάνω πράξεις;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, Ποια/Ποιες είναι αυτές: α).....

β).....

γ).....

δ).....

10. Έχετε τραβήξει ποτέ το αυτί του παιδιού σας;

Πολύ συχνά Αρκετά Μέτρια Λίγο
 Πολύ λίγο Καθόλου

11. Έχετε στερήσει από το παιδί σας ως τιμωρία κάποια/ες δραστηριότητες που συνήθιζε να πραγματοποιεί;

- Πολύ συχνά Αρκετά Μέτρια Λίγο
 Πολύ λίγο Καθόλου

12. Πιστεύετε ότι το παιδί σας συνετίστηκε από τις παραπάνω πράξεις;

- ΝΑΙ ΟΧΙ

13. Έχετε κάποιες φορές μετανιώσει για τον τρόπο συμπεριφοράς σας στο παιδί σας;

- ΝΑΙ ΟΧΙ

14. Συμφωνείτε με τη φράση: "Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο" ;

- ΝΑΙ ΟΧΙ Δεν έχω άποψη

15. Κατά την γνώμη σας είναι αποτελεσματικές οι διάφορες μορφές βίας που ασκούν οι γονείς στα παιδιά;

- Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Καθόλου

16. Συμφωνείτε ότι οι δάσκαλοι μπορούν να ασκούν βία στο παιδί σας;

- Πάρα πολύ* *Πολύ* *Λίγο* *Καθόλου*

17. Ο δάσκαλός μπορεί:

- Να υψώσει τη φωνή
- Να βρίσει
- Να απειλήσει

- Να τραβήξει το αυτί

- Να το χαστουκίσει

- Να το σπρώξει-να το τραβήξει

- Να το χτυπήσει με "βέργα"

- Να το βάλει τιμωρία (κλείδωμα στην τάξη, τιμωρία στη γωνία, στέρηση του να βγει έξω το διάλειμμα)

- Να κάνει κάτι άλλο
(Προσδιορίστε τι άλλο)
.....

18. Έχετε υποστεί από τους δικούς σας γονείς κατά τη διάρκεια των παιδικών σας χρόνων, κάτι από τα παρακάτω;

- Γκρίνια
- Ύψωση της φωνής

- Βρισιές
- Απειλές

- Τράβηγμα αυτιού
- Ξυλιές στο πισινό
- σπρώξιμο-τράβηγμα
- ξύλο με τη ζωστήρα

- κλείδωμα στο δωμάτιο

- στέρηση χαρτζιλικιού

- στέρηση φαγητού

- εξαναγκασμός για φαγητό

- εξαναγκασμός για ύπνο

- στέρηση ύπνου

- Να κάνει κάτι άλλο
(Προσδιορίστε τι άλλο)
.....
.....
.....

19. Πιστεύετε ότι σας έκανε καλό η πράξη αυτή;

- Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Καθόλου

20. Πιστεύετε ότι παλαιότερα τα πράγματα ήταν πιο απλά (εύκολα) ως προς την ανατροφή των παιδιών;

.....
.....
.....
.....

21. Ως γονιός πιστεύετε ότι γνωρίζετε τι θα κάνατε σε κάθε περίπτωση;

.....
.....
.....
.....

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, θεωρείται παιδί κάθε ανθρώπινο ον μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία.

Άρθρο 2

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα, που αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση και να τα εγγυώνται σε κάθε παιδί που υπάγεται στη δικαιοδοσία τους, χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων του παιδιού ή των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή της εθνικής, εθνικιστικής ή κοινωνικής καταγωγής τους, της περιουσιακής τους κατάστασης, της ανικανότητάς τους, της γέννησής τους ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης.

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το παιδί έναντι κάθε μορφής διάκρισης ή κύρωσης, βασισμένης στη νομική κατάσταση, στις δραστηριότητες, στις εκφρασμένες απόψεις ή στις πεποιθήσεις των γονέων του, των νόμιμων εκπροσώπων του ή των μελών της οικογένειάς του.

Άρθρο 3

1. Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν στα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημοσίους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στο παιδί την αναγκαία για την ευημερία του προστασία και φροντίδα, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των γονέων του, των επιτρόπων του ή των άλλων προσώπων που είναι νόμιμα υπεύθυνοι γι' αυτό, και παίρνουν για το σκοπό αυτό όλα τα κατάλληλα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν ώστε η λειτουργία των οργανισμών, των υπηρεσιών και των ιδρυμάτων που αναλαμβάνουν παιδιά και που είναι υπεύθυνα για την προστασία τους να είναι σύμφωνη με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τις αρμόδιες αρχές, ιδιαίτερα στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας και σε ό,τι αφορά τον αριθμό και την αρμοδιότητα του προσωπικού τους, καθώς και την ύπαρξη μιας κατάλληλης εποπτείας.

Άρθρο 4

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να παίρνουν όλα τα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των αναγνωρισμένων στην παρούσα Σύμβαση δικαιωμάτων. Στην περίπτωση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, παίρνουν τα μέτρα αυτά μέσα στα όρια των πόρων που διαθέτουν και, όπου είναι αναγκαίο, μέσα στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας.

Άρθρο 5

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται την ευθύνη, το δικαίωμα και το καθήκον που έχουν οι γονείς ή, κατά περίπτωση, τα μέλη της διευρυμένης οικογένειας ή της κοινότητας, όπως προβλέπεται από τα τοπικά έθιμα, οι επίτροποι ή άλλα πρόσωπα που έχουν νόμιμα την ευθύνη για το παιδί, να του παράσχουν, κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του, τον προσανατολισμό και τις κατάλληλες συμβουλές για την άσκηση των δικαιωμάτων που του αναγνωρίζει η παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 6

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι κάθε παιδί έχει εγγενές δικαίωμα στη ζωή.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μέρη εξασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού.

Άρθρο 7

1. Το παιδί εγγράφεται στο ληξιαρχείο αμέσως μετά τη γέννησή του και έχει από εκείνη τη στιγμή το δικαίωμα ονόματος, το δικαίωμα να αποκτήσει ιθαγένεια, και,

στο μέτρο του δυνατού, το δικαίωμα να γνωρίζει τους γονείς του και να ανατραφεί από αυτούς.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν για τη θέση σε εφαρμογή αυτών των δικαιωμάτων, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους και με τις υποχρεώσεις που τους επιβάλουν οι ισχύουσες σ' αυτό το πεδίο διεθνείς συνθήκες, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, ελλείψει αυτών, το παιδί θα ήταν άπατρις.

Άρθρο 8

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για διατήρηση της ταυτότητας του, συμπεριλαμβανομένων της ιθαγένειας του, του ονόματός του και των οικογενειακών σχέσεων του, όπως αυτά αναγνωρίζονται από το νόμο, χωρίς παράνομη ανάμιξη.

2. Εάν ένα παιδί στερείται παράνομα ορισμένα ή όλα τα στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητά του, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να του παράσχουν κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, ώστε η ταυτότητά του να αποκατασταθεί το συντομότερο δυνατόν.

Άρθρο 9

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν ώστε το παιδί να μην αποχωρίζεται από τους γονείς του, παρά τη θέλησή τους, εκτός εάν οι αρμόδιες αρχές αποφασίσουν, με την επιφύλαξη δικαστικής αναθεώρησης και σύμφωνα με τους εφαρμοζόμενους νόμους και διαδικασίες, ότι ο χωρισμός αυτός είναι αναγκαίος για το συμφέρον του παιδιού. Μια τέτοια απόφαση μπορεί να είναι αναγκαία σε ειδικές περιπτώσεις, για παράδειγμα όταν οι γονείς κακομεταχειρίζονται ή παραμελούν το παιδί, ή όταν ζουν χωριστά και πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με τον τόπο διαμονής του παιδιού.

2. Σε όλες τις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις διαδικασίες και να γνωστοποιούν τις απόψεις τους.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα του παιδιού που ζει χωριστά από τους δυο γονείς του ή από τον έναν από αυτούς να διατηρεί κανονικά προσωπικές σχέσεις και να έχει άμεση επαφή με τους δυο γονείς του, εκτός εάν αυτό είναι αντίθετο με το συμφέρον του παιδιού.

4. Όταν ο χωρισμός είναι αποτέλεσμα μέτρων που έχει πάρει ένα Συμβαλλόμενο Κράτος, όπως η κράτηση, η φυλάκιση, η εξορία, η απέλαση ή ο θάνατος

(συμπεριλαμβανομένου του θανάτου από οποιαδήποτε αιτία, ο οποίος επήλθε κατά το χρόνο κράτησης) των δύο γονέων ή του ενός από αυτούς ή του παιδιού το Συμβαλλόμενο Κράτος δίνει, μετά από αίτηση, στους γονείς, στο παιδί ή, εάν χρειαστεί, σε ένα άλλο μέλος της οικογένειας, τις ουσιώδες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο όπου βρίσκονται το απόν μέλος ή τα απόντα μέλη της οικογένειας, εκτός εάν η αποκάλυψη των πληροφοριών αυτών θα είναι επιζήμια για την ευημερία του παιδιού. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη φροντίζουν εξάλλου ώστε η υποβολή ενός τέτοιου αιτήματος να μην επισύρει δυσμενείς συνέπειες για το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα.

Άρθρο

10

1. Σύμφωνα με την υποχρέωση των Συμβαλλόμενων Κρατών δυνάμει της παραγράφου 1 του άρθρου 9, κάθε αίτηση από ένα παιδί ή από τους γονείς του για την είσοδο σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος ή την έξοδο από αυτό με σκοπό την οικογενειακή επανένωση αντιμετωπίζεται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη με θετικό πνεύμα, ανθρωπισμό και ταχύτητα. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη φροντίζουν επιπλέον ώστε η υποβολή μιας τέτοιας αίτησης να μην επισύρει δυσμενείς συνέπειες για τον αιτούντα ή για τα μέλη της οικογένειάς του.

2. Το παιδί του οποίου οι γονείς διαμένουν σε διαφορετικά Κράτη έχει το δικαίωμα να διατηρεί, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, προσωπικές σχέσεις και τακτική άμεση επαφή με τους δύο γονείς του. Για το σκοπό αυτόν και σύμφωνα με την υποχρέωση που βαρύνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 9, τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα που έχουν το παιδί και οι γονείς του να εγκαταλείψουν οποιαδήποτε χώρα, συμπεριλαμβανομένης της χώρας αυτού του ίδιου του Συμβαλλόμενου Κράτους και να επιστρέψουν στη δική τους χώρα. Το δικαίωμα εγκατάλειψης οποιασδήποτε χώρας μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζει ο νόμος και που είναι αναγκαίοι για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών, ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων, και που είναι συμβατοί με τα υπόλοιπα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στην παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο

11

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν μέτρα εναντίον των αθέμιτων μετακινήσεων παιδιών στο εξωτερικό και εναντίον της μη επανόδου τους.

2. Για το σκοπό αυτόν, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ευνοούν τη σύναψη διμερών ή πολυμερών συμφωνιών ή την προσχώρηση στις ήδη υπάρχουσες συμφωνίες.

Άρθρο

12

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη εγγυώνται στο παιδί που έχει ικανότητα διάκρισης το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα που το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία του και το βαθμό ωριμότητάς του.
2. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει ιδίως να δίνεται στο παιδί η δυνατότητα να ακούγεται σε οποιαδήποτε διοικητική ή δικαστική διαδικασία που το αφορά, είτε άμεσα είτε μέσω ενός εκπροσώπου ή ενός αρμόδιου οργανισμού, κατά τρόπο συμβατό με τους διαδικαστικούς κανόνες της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο

13

1. Το παιδί έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία αναζήτησης, λήψης και διάδοσης πληροφοριών και ιδεών οποιουδήποτε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, υπό μορφή προφορική, γραπτή ή τυπωμένη, ή καλλιτεχνική ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο της επιλογής του.
2. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι:
 - α) Για το σεβασμό των δικαιωμάτων και της υπόληψης των άλλων ή
 - β) Για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών.

Άρθρο

14

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα και το καθήκον των γονέων ή, κατά περίπτωση, των νομίμων εκπροσώπων του παιδιού, να το καθοδηγούν στην άσκηση του παραπάνω δικαιώματος κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του.

3. Η ελευθερία της δήλωσης της θρησκείας του ή των πεποιθήσεών του μπορεί να υπόκειται μόνο στους περιορισμούς που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι για τη διαφύλαξη της δημόσιας ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών, ή των ελευθεριών των θεμελιωδών δικαιωμάτων των άλλων.

Άρθρο 15

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν τα δικαιώματα του παιδιού στην ελευθερία του να συνεταιρίζεται και του να συνέρχεται ειρηνικά.

2. Δεν τίθενται περιορισμοί για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, εκτός από αυτούς που ορίζει ο νόμος και που είναι αναγκαίοι σε μια δημοκρατική κοινωνία, προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης ή για την προστασία της δημόσιας υγείας ή των δημόσιων ηθών, ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων.

Άρθρο 16

1. Κανένα παιδί δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αυθαίρετης ή παράνομης επέμβασης στην ιδιωτική του ζωή, στην οικογένεια του, στην κατοικία του ή στην αλληλογραφία του, ούτε παράνομων προσβολών της τιμής και της υπόληψής του.

2. Το παιδί δικαιούται να προστατεύεται από το νόμο έναντι τέτοιων επεμβάσεων ή προσβολών.

Άρθρο 17

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν τη σημασία του έργου που επιτελούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και φροντίζουν ώστε το παιδί να έχει πρόσβαση σε ενημέρωση και σε υλικό, που προέρχονται από διάφορες εθνικές και διεθνείς πηγές, ιδίως σ' αυτά που αποσκοπούν στην προαγωγή της κοινωνικής, πνευματικής και ηθικής ευημερίας του, καθώς και της σωματικής και πνευματικής υγείας του. Για το σκοπό αυτόν, τα Συμβαλλόμενα Κράτη:

α) Ενθαρρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στη διάδοση πληροφοριών και υλικού που παρουσιάζουν κοινωνική και πολιτιστική χρησιμότητα για το παιδί που είναι σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 29.

β) Ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία για την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοση πληροφοριών και υλικού αυτού του τύπου, που προέρχονται από διάφορες πολιτιστικές, εθνικές και διεθνείς πηγές.

γ) Ενθαρρύνουν την παραγωγή και τη διάδοση παιδικών βιβλίων.

δ) Ενθαρρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τους τις γλωσσολογικές ανάγκες των αυτοχθόνων παιδιών ή των παιδιών που ανήκουν σε μια μειονότητα.

ε) Ευνοούν την επεξεργασία κατάλληλων κατευθυντήριων αρχών που να προορίζονται για την προστασία του παιδιού από την ενημέρωση και το υλικό που βλάπτουν την ευημερία του, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 13 και 18.

Άρθρο

18

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την εξασφάλιση της αναγνώρισης της αρχής, σύμφωνα με την οποία και οι δύο γονείς είναι από κοινού υπεύθυνοι για την ανατροφή του παιδιού και την ανάπτυξή του. Η ευθύνη για την ανατροφή του παιδιού και για την ανάπτυξή του ανήκει κατά κύριο λόγο στους γονείς, ή κατά περίπτωση, στους νόμιμους εκπροσώπους του. Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί τη βασική τους μέριμνα.

2. Για την εγγύηση και την προώθηση των δικαιωμάτων που εκφράζονται στην παρούσα Σύμβαση, τα Συμβαλλόμενα Κράτη παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια στους γονείς και στους νόμιμους εκπροσώπους του παιδιού, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους για την ανατροφή του παιδιού και εξασφαλίζουν τη δημιουργία οργανισμών, ιδρυμάτων και υπηρεσιών επιφορτισμένων να μεριμνούν για την ευημερία των παιδιών.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν στα παιδιά των οποίων οι γονείς εργάζονται το δικαίωμα να επωφελούνται από τις υπηρεσίες και τα ιδρύματα φύλαξης παιδιών, εφόσον τα παιδιά πληρούν τους απαιτούμενους όρους.

Άρθρο

19

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών,

εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανόμενης της σεξουαλικής βίας, κατά το χρόνο που βρίσκεται υπό την επιμέλεια των γονέων του ή του ενός από τους δύο, του ή των νομίμων εκπροσώπων του ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου στο οποίο το έχουν εμπιστευθεί.

2. Αυτά τα προστατευτικά μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν, όπου χρειάζεται, αποτελεσματικές διαδικασίες για την εκπόνηση κοινωνικών προγραμμάτων, που θα αποσκοπούν στην παροχή της απαραίτητης υποστήριξης στο παιδί και σε αυτούς οι οποίοι έχουν την επιμέλειά του, καθώς και για άλλες μορφές πρόνοιας και για το χαρακτηρισμό, την αναφορά, την παραπομπή, την ανάκριση, την περίθαλψη και την παρακολούθηση της εξέλιξής τους στις περιπτώσεις κακής μεταχείρισης του παιδιού που περιγράφονται πιο πάνω, και όπου χρειάζεται, για διαδικασίες δικαστικής παρέμβασης.

Άρθρο

20

1. Κάθε παιδί που στερείται προσωρινά ή οριστικά το οικογενειακό του περιβάλλον ή το οποίο για το δικό του συμφέρον δεν είναι δυνατόν να παραμείνει στο περιβάλλον αυτό δικαιούται ειδική προστασία και βοήθεια εκ μέρους του Κράτους.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προβλέπουν γι' αυτό το παιδί μια εναλλακτική επιμέλεια, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους.

3. Αυτή η επιμέλεια μπορεί να έχει, μεταξύ άλλων, τη μορφή της τοποθέτησης σε μια οικογένεια, της ΚΑΦΑΛΑΗ του ισλαμικού δικαίου, της υιοθεσίας ή, σε περίπτωση ανάγκης, της τοποθέτησης σε ένα κατάλληλο για την περίπτωση ίδρυμα για παιδιά. Κατά την επιλογή ανάμεσα σε αυτές τις λύσεις, λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ανάγκη μιας συνέχειας στην εκπαίδευση του παιδιού, καθώς και η εθνική, θρησκευτική, πολιτιστική και γλωσσολογική καταγωγή του.

Άρθρο

21

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη που αναγνωρίζουν και /ή επιτρέπουν την υιοθεσία διασφαλίζουν ότι εκείνο που λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη στην προκειμένη περίπτωση είναι το συμφέρον του παιδιού και:

α) Μεριμνούν ώστε η υιοθεσία ενός παιδιού να μην επιτρέπεται παρά μόνο από τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες αποφαίνονται, σύμφωνα με το νόμο και με τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες και επί τη βάση όλων των αξιόπιστων σχετικών πληροφοριών, εάν η υιοθεσία είναι δυνατή εν όψει της κατάστασης του παιδιού σε σχέση με τον πατέρα και τη μητέρα του, τους συγγενείς του και τους νομίμους εκπροσώπους του και εάν, εφόσον αυτό απαιτείται, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα έδωσαν τη συναίνεση τους για την υιοθεσία, έχοντας γνώση των πραγμάτων και μετά από την αναγκαία παροχή συμβουλών.

β) Αναγνωρίζουν ότι η υιοθεσία στο εξωτερικό μπορεί να αντιμετωπισθεί ως ένα άλλο μέσο εξασφάλισης στο παιδί της αναγκαίας φροντίδας, ένα αυτό δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε μία ανάδοχη ή σε μία υιοθετούσα οικογένεια ή να ανατραφεί σωστά στη χώρα της καταγωγής του.

γ) Μεριμνούν ώστε, σε περίπτωση υιοθεσίας στο εξωτερικό, το παιδί να απολαμβάνει των ίδιων προστατευτικών μέτρων και προδιαγραφών με εκείνα που υπάρχουν στην περίπτωση εθνικής υιοθεσίας.

δ) Παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι, σε περίπτωση διακρατικής υιοθεσίας, η τοποθέτηση του παιδιού δεν απολήγει σε ανάρμοστο υλικό όφελος για τα πρόσωπα που είναι αναμειγμένα σ' αυτή.

ε) Προωθούν τους αντικειμενικούς σκοπούς του παρόντος άρθρου με τη σύναψη διμερών ή πολυμερών διακανονισμών ή συμφωνιών, ανάλογα με την περίπτωση, και προσπαθούν μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, να επιτύχουν οι τοποθετήσεις παιδιών στο εξωτερικό να πραγματοποιούνται από αρμόδιες αρχές ή αρμόδια όργανα.

Άρθρο

22

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου ένα παιδί, το οποίο επιζητεί να αποκτήσει το νομικό καθεστώς του πρόσφυγα ή που θεωρείται πρόσφυγας δυνάμει των κανόνων και των διαδικασιών του ισχύοντος διεθνούς ή εθνικού δικαίου, είτε αυτό είναι μόνο είτε συνοδεύεται από τους γονείς του ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, να χαίρει της κατάλληλης προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας, που θα του επιτρέψουν να απολαμβάνει τα δικαιώματα που του αναγνωρίζουν η παρούσα Σύμβαση και τα άλλα διεθνή όργανα τα σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, στα οποία μετέχουν τα εν λόγω Κράτη.

2. Για το σκοπό αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη συνεργάζονται, όπως αυτά το κρίνουν αναγκαίο, σε όλες τις προσπάθειες που γίνονται από τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών και τους άλλους αρμόδιους διακυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς οργανισμούς που συνεργάζονται με τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, προκειμένου να προστατεύσουν και να βοηθήσουν τα παιδιά που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, και προκειμένου να αναζητήσουν τους γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας κάθε παιδιού πρόσφυγα και για να συλλέξουν πληροφορίες αναγκαίες για την επανένωση του παιδιού με την οικογένειά του. Σε περίπτωση που ούτε ο πατέρας ούτε η μητέρα ούτε κανένα άλλο μέλος της οικογένειας είναι δυνατόν να ανευρεθεί, το παιδί έχει δικαίωμα να τύχει της ίδιας προστασίας που παρέχεται σε οποιοδήποτε άλλο παιδί στερημένο οριστικά ή προσωρινά του οικογενειακού του περιβάλλοντος για οποιονδήποτε λόγο, σύμφωνα με τις αρχές της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο

23

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι τα πνευματικώς ή σωματικώς ανάπηρα παιδιά πρέπει να διάγουν πλήρη και αξιοπρεπή ζωή, σε συνθήκες οι οποίες εγγυώνται την αξιοπρέπειά τους, ευνοούν την αυτονομία τους και διευκολύνουν την ενεργό συμμετοχή τους στη ζωή του συνόλου.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ανάπηρων παιδιών να τυγχάνουν ειδικής φροντίδας και ενθαρρύνουν και εξασφαλίζουν, στο μέτρο των διαθέσιμων πόρων, την παροχή, μετά από αίτηση, στα ανάπηρα παιδιά που πληρούν τους απαιτούμενους όρους και σε αυτούς που τα έχουν αναλάβει, μιας βοήθειας προσαρμοσμένης στην κατάσταση του παιδιού και στις περιστάσεις των γονέων του ή αυτών στους οποίους τα έχουν εμπιστευθεί.

3. Εν όψει των ειδικών αναγκών των ανάπηρων παιδιών, η χορηγούμενη σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου βοήθεια παρέχεται δωρεάν, εφόσον αυτό είναι δυνατό, κατόπιν υπολογισμού των οικονομικών πόρων των γονέων τους και αυτών στους οποίους έχουν εμπιστευθεί το παιδί, και σχεδιάζεται κατά τέτοιον τρόπο ώστε τα ανάπηρα παιδιά να έχουν αποκλειστική πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην επιμόρφωση, στην περίθαλψη, στην αποκατάσταση αναπήρων, στην επαγγελματική εκπαίδευση και στις ψυχαγωγικές δραστηριότητες, έτσι που να επιτυγχάνεται η όσο το δυνατόν πληρέστερη κοινωνική ένταξη και προσωπική τους ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής και πνευματικής τους εξέλιξης.

4. Μέσα σε πνεύμα διεθνούς συνεργασίας, τα Συμβαλλόμενα Κράτη προωθούν την ανταλλαγή κατάλληλων πληροφοριών στον τομέα της προληπτικής περίθαλψης και της ιατρικής, ψυχολογικής και λειτουργικής θεραπείας των ανάπηρων παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης και της πρόσβασης στις πληροφορίες που αφορούν στις μεθόδους αποκατάστασης αναπήρων και στις υπηρεσίες επαγγελματικής κατάρτισης, με σκοπό να επιτραπεί στα Συμβαλλόμενα Κράτη να βελτιώσουν τις δυνατότητες και τις αρμοδιότητές τους και να διευρύνουν την πείρα τους σε αυτούς τους τομείς. Σ' αυτό το πεδίο λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών.

Άρθρο

24

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατόν επίπεδο υγείας και να επωφελείται από τις υπηρεσίες ιατρικής θεραπείας και αποκατάστασης αναπήρων. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επιδιώκουν να διασφαλίσουν το ότι κανένα παιδί δεν θα στερείται το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επιδιώκουν να εξασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή του παραπάνω δικαιώματος και ιδιαίτερα παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για:

α) Να μειώσουν τη βρεφική και παιδική θνησιμότητα.

β) Να εξασφαλίσουν σε κάθε παιδί την απαραίτητη ιατρική αντίληψη και περίθαλψη δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη της στοιχειώδους περίθαλψης.

γ) Να αγωνιστούν κατά της ασθένειας και της κακής διατροφής και μέσα στα πλαίσια της στοιχειώδους περίθαλψης, με την εφαρμογή -ανάμεσα στα άλλα- της ήδη διαθέσιμης τεχνολογίας και με την παροχή θρεπτικών τροφών και καθαρού πόσιμου νερού, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους της μόλυνσης του φυσικού περιβάλλοντος.

δ) Να εξασφαλίσουν στις μητέρες κατάλληλη περίθαλψη πριν και μετά από τον τοκετό.

ε) Να μπορούν όλες οι ομάδες της κοινωνίας, ιδιαίτερα οι γονείς και τα παιδιά, να ενημερώνονται για τα θέματα της υγείας και της διατροφής του παιδιού, για τα πλεονεκτήματα του φυσικού θηλασμού, την υγιεινή και την καθαριότητα του περιβάλλοντος και την πρόληψη των ατυχημάτων και να βρίσκουν υποστήριξη στη χρήση των παραπάνω βασικών γνώσεων.

στ) Να αναπτύξουν την προληπτική ιατρική φροντίδα, την καθοδήγηση των γονέων και την εκπαίδευση και τις υπηρεσίες του οικογενειακού προγραμματισμού.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα για να καταργηθούν οι παραδοσιακές πρακτικές που βλάπτουν την υγεία των παιδιών.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προωθήσουν και να ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία, ώστε να επιτύχουν σταδιακά την πλήρη πραγματοποίηση του δικαιώματος που αναγνωρίζεται στο παρόν άρθρο. Εν όψει αυτού, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών.

Άρθρο 25

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί, που τοποθετήθηκε από τις αρμόδιες αρχές σε μία οικογένεια, με σκοπό την παροχή φροντίδας, προστασίας ή θεραπείας της σωματικής ή πνευματικής του υγείας, το δικαίωμα σε μία περιοδική αναθεώρηση της παραπάνω θεραπείας και κάθε άλλης περίπτωσης σχετικής με την τοποθέτησή του.

Άρθρο 26

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν σε κάθε παιδί το δικαίωμα να επωφελείται από την κοινωνική πρόνοια, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών ασφαλίσεων, και παίρνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την πλήρη πραγματοποίηση του δικαιώματος αυτού, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους.

2. Τα ωφέληματα, όπου είναι αναγκαία, πρέπει να δίνονται, αφού ληφθούν υπόψη οι πόροι και η κατάσταση του παιδιού και των προσώπων που έχουν αναλάβει την ευθύνη της συντήρησής του, καθώς και κάθε άλλη εκτίμηση σχετιζόμενη με την αίτηση παροχής ωφελημάτων που γίνεται από το παιδί ή για λογαριασμό του.

Άρθρο 27

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε παιδιού για ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής που να επιτρέπει τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξή του.

2. Στους γονείς ή στα άλλα πρόσωπα που έχουν αναλάβει το παιδί ανήκει κατά κύριο λόγο η ευθύνη της εξασφάλισης μέσα στα όρια των δυνατοτήτων τους και των οικονομικών μέσων τους, των απαραίτητων για την ανάπτυξη του παιδιού συνθηκών ζωής.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υιοθετούν τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με τις εθνικές τους συνθήκες και στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, για να βοηθήσουν τους γονείς και τα άλλα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για το παιδί, να εφαρμόσουν το δικαίωμα αυτό και προσφέρουν, σε περίπτωση ανάγκης, υλική βοήθεια και προγράμματα υποστήριξης, κυρίως σε σχέση με τη διατροφή, το ρουχισμό και την κατοικία.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν την είσπραξη της διατροφής του παιδιού από τους γονείς του ή από τα άλλα πρόσωπα που έχουν την οικονομική ευθύνη γι' αυτό, είτε εντός της επικράτειας είτε στο εξωτερικό. Ειδικά στην περίπτωση που το πρόσωπο το οποίο έχει την οικονομική ευθύνη για το παιδί ζει σε ένα Κράτος διαφορετικό από εκείνο του παιδιού, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ευνοούν την προσχώρηση σε διεθνείς συμφωνίες ή τη σύναψη τέτοιων συμφωνιών, καθώς και την υιοθέτηση κάθε άλλης κατάλληλης ρύθμισης.

Άρθρο

28

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να επιτευχθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού προοδευτικά και στη βάση της ισότητας των ευκαιριών:

α) Καθιστούν τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους.

β) Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάφορων μορφών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, τις καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί, και παίρνουν κατάλληλα μέτρα, όπως η θέσπιση της δωρεάν εκπαίδευσης και της προσφοράς χρηματικής βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.

γ) Εξασφαλίζουν σε όλους την πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία με όλα τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση με τις ικανότητες του καθενός.

δ) Καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί τη σχολική και την επαγγελματική ενημέρωση και τον προσανατολισμό.

ε) Παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την τακτική σχολική φοίτηση και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της σχολικής πειθαρχίας με τρόπο που να ταιριάζει στην αξιοπρέπεια του παιδιού ως ανθρώπινου όντος, και σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προάγουν και ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της παιδείας, με σκοπό να συμβάλλουν κυρίως στην εξάλειψη της άγνοιας και του αναλφαβητισμού στον κόσμο και να διευκολύνουν την πρόσβαση στις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους. Για το σκοπό αυτόν, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χώρων.

Άρθρο

29

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμφωνούν ότι η εκπαίδευση του παιδιού πρέπει να αποσκοπεί:

α) Στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του.

β) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και για τις αρχές που καθιερώνονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

γ) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τους γονείς του παιδιού, την ταυτότητά του, τη γλώσσα του και τις πολιτιστικές του αξίες, καθώς και του σεβασμού του για τις εθνικές αξίες της χώρας στην οποία ζει, της χώρας από την οποία μπορεί να κατάγεται και για τους πολιτισμούς που διαφέρουν από το δικό του.

δ) Στην προετοιμασία του παιδιού για μια υπεύθυνη ζωή σε μια ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης, ειρήνης, ανοχής, ισότητας των φύλων και φιλίας ανάμεσα σε όλους τους λαούς και τις εθνικιστικές, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες και στα πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής.

ε) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον.

2. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου ή του άρθρου 28 δεν μπορεί να ερμηνευτεί με τρόπο που να θίγει την ελευθερία των φυσικών ή νομικών προσώπων για τη δημιουργία και τη διεύθυνση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, υπό τον όρο ότι θα τηρούνται οι εκφρασμένες στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου αρχές και ότι η παρεχόμενη στα ιδρύματα αυτά εκπαίδευση θα είναι σύμφωνη με τις ελάχιστες προδιαγραφές που θα έχει ορίσει το Κράτος.

Στα κράτη όπου υπάρχουν εθνικές, θρησκευτικές γλωσσικές μειονότητες ή πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής, ένα παιδί αυτόχθονος ή που ανήκει σε μία από αυτές τις μειονότητες δεν μπορεί να στερηθεί το δικαίωμα να έχει τη δική του πολιτιστική ζωή, να πρεσβεύει και να ασκεί τη δική του θρησκεία ή να χρησιμοποιεί τη δική του γλώσσα από κοινού με τα άλλα μέλη της ομάδας του.

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί το δικαίωμα στην ανάπαυση και στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, στην ενασχόληση με ψυχαγωγικά παιχνίδια και δραστηριότητες που είναι κατάλληλες για την ηλικία του και στην ελεύθερη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται και προάγουν το δικαίωμα του παιδιού να συμμετέχει πλήρως στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή και ενθαρρύνουν την προσφορά κατάλληλων και ίσων ευκαιριών για πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες και για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή του.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Για το σκοπό αυτόν, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις των άλλων διεθνών οργάνων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ειδικότερα:

α) Ορίζουν ένα κατώτατο όριο ή κατώτατα όρια ηλικίας για την είσοδο στην επαγγελματική απασχόληση.

β) Προβλέπουν μια κατάλληλη ρύθμιση των ωραρίων και των συνθηκών εργασίας.

γ) Προβλέπουν κατάλληλες ποινές και άλλες κυρώσεις, για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών, διοικητικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών μέτρων, για να προστατεύσουν τα παιδιά από την παράνομη χρήση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, όπως αυτές προσδιορίζονται στις σχετικές διεθνείς συμβάσεις, και για να εμποδίσουν τη χρησιμοποίηση των παιδιών στην παραγωγή και την παράνομη διακίνηση αυτών των ουσιών.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας. Για τον σκοπό αυτόν, τα Κράτη, ειδικότερα, παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν:

- α) Την παρακίνηση ή τον εξαναγκασμό των παιδιών σε παράνομη σεξουαλική δραστηριότητα.
- β) Την εκμετάλλευση των παιδιών για πορνεία ή για άλλες παράνομες σεξουαλικές δραστηριότητες.
- γ) Την εκμετάλλευση των παιδιών για την παραγωγή θεαμάτων ή υλικού πορνογραφικού χαρακτήρα.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν την απαγωγή, την πώληση ή το δουλεμπόριο παιδιών, για οποιονδήποτε σκοπό και με οποιαδήποτε μορφή.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προστατεύουν το παιδί από κάθε άλλη μορφή εκμετάλλευσης επιβλαβή για οποιαδήποτε πλευρά της ευημερίας του.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επαγρυπνούν ώστε:

- α) Κανένα παιδί να μην υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή σε άλλες σκληρές, απάνθρωπες ή εξευτελιστικές τιμωρίες ή μεταχείριση. Θανατική ποινή ή ισόβια

κάθειρξη χωρίς δυνατότητα απελευθέρωσης δεν πρέπει να απαγγέλλονται για παραβάσεις, τις οποίες έχουν διαπράξει πρόσωπα κάτω των δεκαοκτώ ετών.

β) Κανένα παιδί να μην στερείται την ελευθερία του κατά τρόπο παράνομο ή αυθαίρετο. Η σύλληψη, κράτηση ή φυλάκιση ενός παιδιού πρέπει να είναι σύμφωνη με το νόμο, να μην αποτελεί παρά ένα έσχατο μέτρο και να είναι της μικρότερης δυνατής χρονικής διάρκειας.

γ) Κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία να αντιμετωπίζεται με ανθρωπισμό και με τον οφειλόμενο στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου σεβασμό, και κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ηλικίας του. Ειδικότερα, κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία θα χωρίζεται από τους ενήλικες, εκτός εάν θεωρηθεί ότι είναι προτιμότερο να μη γίνει αυτό για το συμφέρον του παιδιού, και έχει το δικαίωμα να διατηρήσει την επαφή με την οικογένειά του δι' αλληλογραφίας και με επισκέψεις, εκτός εξαιρετικών περιστάσεων.

δ) Τα παιδιά που στερούνται την ελευθερία τους να έχουν το δικαίωμα για ταχεία πρόσβαση σε νομική ή σε άλλη κατάλληλη συμπαράσταση, καθώς και το δικαίωμα να αμφισβητούν τη νομιμότητα της στέρησης της ελευθερίας τους ενώπιον ενός δικαστηρίου ή μιας άλλης αρμόδιας, ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής, και για τη λήψη μιας ταχείας απόφασης πάνω σ' αυτό το ζήτημα.

Άρθρο

38

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται και να διασφαλίζουν το σεβασμό στους κανόνες του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που εφαρμόζονται σε αυτά σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης, και των οποίων η προστασία επεκτείνεται στα παιδιά.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα δυνατά μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα κάτω των δεκαπέντε ετών, δεν θα συμμετέχουν άμεσα στις εχθροπραξίες.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη απέχουν από την επιστράτευση στις ένοπλες δυνάμεις τους κάθε προσώπου κάτω των δεκαπέντε ετών. Κατά την επιστράτευση ανάμεσα σε πρόσωπα άνω των δεκαπέντε ετών αλλά κάτω των δεκαοκτώ ετών, τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσπαθούν να δίνουν προτεραιότητα στα πρόσωπα μεγαλύτερης ηλικίας.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη, σύμφωνα με την υποχρέωση που έχουν, δυνάμει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, να προστατεύουν τον άμαχο πληθυσμό σε

περίπτωση ένοπλης σύρραξης, παίρνουν όλα τα δυνατά μέτρα για την προστασία και την φροντίδα των παιδιών, που θίγονται από την ένοπλη σύρραξη.

Άρθρο

39

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνουν τη σωματική και ψυχολογική ανάρρωση και την κοινωνική επανένταξη κάθε παιδιού θύματος: οποιασδήποτε μορφής παραμέλησης, εκμετάλλευσης ή κακοποίησης, βασανισμού ή κάθε άλλης μορφής σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας ή ένοπλης σύρραξης. Η ανάρρωση αυτή και η επανένταξη γίνονται μέσα σε περιβάλλον, που ευνοεί την υγεία, τον αυτοσεβασμό και την αξιοπρέπεια του παιδιού.

Άρθρο

40

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν σε κάθε παιδί ύποπτο, κατηγορούμενο ή καταδικασμένο για παράβαση του ποινικού νόμου το δικαίωμα σε μεταχείριση που να συνάδει με το αίσθημα της αξιοπρέπειας του και της προσωπικής αξίας, που να ενισχύει το σεβασμό του για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των άλλων και που να λαμβάνει υπόψη την ηλικία του, καθώς και την ανάγκη για επανένταξη στην κοινωνία και την ανάληψη από το παιδί ενός εποικοδομητικού ρόλου στην κοινωνία.

2. Για τον σκοπό αυτόν, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις των διεθνών οργάνων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη επαγρυπνούν ιδιαίτερα ώστε:

α) Κανένα παιδί να μην καθίσταται ύποπτο, να μην κατηγορείται και να μην καταδικάζεται για παράβαση του ποινικού νόμου λόγω πράξεων ή παραλείψεων, που δεν απαγορεύονται από το εθνικό ή διεθνές δίκαιο κατά το χρόνο που διαπράχθηκαν.

β) Κάθε παιδί ύποπτο ή κατηγορούμενο για παράβαση του ποινικού νόμου να έχει τουλάχιστον το δικαίωμα στις ακόλουθες εγγυήσεις:

I) Να θεωρείται αθώο μέχρι να αποδειχθεί νόμιμα η ενοχή του.

II) Να ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση και απευθείας για τις εναντίον του κατηγορίες ή, κατά περίπτωση, μέσω των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του και να έχει νομική ή οποιαδήποτε άλλη κατάλληλη συμπαράσταση για την προετοιμασία και την παρουσίαση της υπεράσπισής του.

III) Να κρίνεται η υπόθεσή του χωρίς καθυστέρηση από μια αρμόδια, ανεξάρτητη και αμερόληπτη αρχή ή δικαστικό σώμα, σύμφωνα με μια δίκαιη κατά το νόμο διαδικασία με την παρουσία ενός νομικού ή άλλου συμβούλου και την παρουσία των

γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του, εκτός αν αυτό θεωρηθεί αντίθετο προς το συμφέρον του παιδιού, λόγω κυρίως της ηλικίας ή της κατάστασής του.

IV) Να μην υποχρεώνεται να καταθέσει ως μάρτυρας ή να ομολογήσει την ενοχή του, να υποβάλλει ερωτήσεις το ίδιο ή μέσω άλλου στους μάρτυρες κατηγορίας και να επιτυγχάνει την παράσταση και την εξέταση μαρτύρων υπεράσπισης κάτω από συνθήκες ισότητας.

V) Εάν κριθεί ότι παρέβη τον ποινικό νόμο, να μπορεί να προσφύγει κατ' αυτής της απόφασης και κατά οποιουδήποτε μέτρου που λήφθηκε ως συνέπεια αυτής ενώπιον μιας ανώτερης αρμόδιας, ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής ή δικαστικού σώματος, σύμφωνα με το νόμο.

VI) Να έχει τη δωρεάν βοήθεια ενός διερμηνέα, σε περίπτωση που δεν καταλαβαίνει ή δεν μιλάει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται.

VII) Να αντιμετωπίζεται η ιδιωτική του ζωή με απόλυτο σεβασμό σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσπαθούν να προαγάγουν τη θέσπιση νόμων, διαδικασιών, αρχών και θεσμών εφαρμοζόμενων ειδικώς στα παιδιά που είναι ύποπτα, κατηγορούμενα ή καταδικασμένα για παράβαση του ποινικού νόμου και ιδιαίτερα:

α) Τη θέσπιση ενός ελάχιστου ορίου ηλικίας κάτω απ' το οποίο τα παιδιά θα θεωρούνται ότι δεν έχουν την ικανότητα παράβασης του ποινικού νόμου.

β) Την εισαγωγή μέτρων, εφόσον αυτό είναι δυνατόν και ευκταίο, για την αντιμετώπιση τέτοιων παιδιών, χωρίς ανάγκη προσφυγής στη δικαιοσύνη, με την προϋπόθεση βέβαια ότι τηρείται ο απόλυτος σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις νόμιμες εγγυήσεις.

4. Μια σειρά διατάξεων σχετικών κυρίως με την επιμέλεια, την καθοδήγηση και την επιτήρηση, τους συμβούλους, τη δοκιμασία, την τοποθέτηση σε οικογένεια, τα προγράμματα γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και τις άλλες εναλλακτικές δυνατότητες πλην της επιμέλειας, θα εξασφαλίζει στα παιδιά μια μεταχείριση που να εγγυάται την ευημερία τους και που να είναι ανάλογη και με την κατάστασή τους και με την παράβαση.

την πραγματοποίηση των δικαιωμάτων του παιδιού και οι οποίες είναι δυνατόν να περιέχονται:

α) Στη νομοθεσία ενός Συμβαλλόμενου Κράτους ή

β) Στο ισχύον για το Κράτος αυτό διεθνές δίκαιο.

Άρθρο 42

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να κάνουν ευρέως γνωστές τόσο στους ενήλικες όσο και στα παιδιά, τις αρχές και τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης με δραστήρια και κατάλληλα μέσα.

Άρθρο 43

1. Με σκοπό την έρευνα της προόδου που έχει συντελεστεί από τα Συμβαλλόμενα Κράτη σε σχέση με την τήρηση των υποχρεώσεων, οι οποίες συμφωνήθηκαν δυνάμει της παρούσας Σύμβασης, συγκροτείται Επιτροπή για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία επιτελεί τα καθήκοντα που ορίζονται παρακάτω.

2. Η Επιτροπή αποτελείται από δέκα εμπειρογνώμονες υψηλού ήθους και αναγνωρισμένης ικανότητας στον τομέα που καλύπτει η παρούσα Σύμβαση. Τα μέλη της εκλέγονται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη ανάμεσα στους υπηκόους τους και συμμετέχουν υπό την ατομική τους ιδιότητα, αφού ληφθούν υπόψη η ανάγκη εξασφάλισης δίκαιης γεωγραφικής κατανομής και τα κύρια νομικά συστήματα.

3. Η εκλογή των μελών της Επιτροπής γίνεται με μυστική ψηφοφορία από έναν κατάλογο προσώπων που υποβάλλουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος έχει τη δυνατότητα να υποδεικνύει έναν υποψήφιο από τους υπηκόους του.

4. Η διεξαγωγή των πρώτων εκλογών θα γίνει το αργότερο έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Σύμβασης. Στη συνέχεια οι εκλογές θα γίνονται κάθε δυο χρόνια. Τέσσερις τουλάχιστον μήνες πριν από την ημερομηνία κάθε εκλογής ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών καλεί γραπτώς τα Συμβαλλόμενα Κράτη να προτείνουν τους υποψηφίους τους εντός δυο μηνών. Στη συνέχεια, ο Γενικός Γραμματέας ετοιμάζει έναν κατάλογο με τα ονόματα όλων των υποψηφίων σε αλφαβητική σειρά, αναφέροντας τα Συμβαλλόμενα Κράτη

που έχουν υποδείξει αυτούς και τον υποβάλλει στα Συμβαλλόμενα στην παρούσα Σύμβαση Κράτη.

5. Οι εκλογές γίνονται κατά τις συνόδους των Συμβαλλόμενων Κρατών, οι οποίες συγκαλούνται από το Γενικό Γραμματέα στην έδρα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Στις συνόδους αυτές, κατά τις οποίες η απαρτία σχηματίζεται από τα δυο τρίτα των Συμβαλλόμενων Κρατών, εκλέγονται μέλη της Επιτροπής εκείνοι που έλαβαν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων και την απόλυτη πλειοψηφία από τους παρόντες και ψηφίσαντες εκπροσώπους των Συμβαλλόμενων Κρατών.

6. Τα μέλη της Επιτροπής εκλέγονται για χρονική περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι επανεκλέξιμα εάν προταθεί εκ νέου η υποψηφιότητά τους. Η θητεία πέντε μελών από τα εκλεγμένα κατά την πρώτη εκλογή λήγει μετά τη συμπλήρωση δύο ετών. Τα ονόματα των πέντε αυτών μελών επιλέγονται με κλήρο από τον πρόεδρο της συνόδου, αμέσως μετά από την πρώτη εκλογή.

7. Σε περίπτωση θανάτου ή παραίτησης ενός μέλους της Επιτροπής, ή εάν, για έναν οποιονδήποτε άλλο λόγο, ένα μέλος δηλώσει ότι δεν μπορεί πλέον να ασκεί τα καθήκοντα του στα πλαίσια της Επιτροπής, το Συμβαλλόμενο Κράτος, που είχε υποδείξει αυτό το μέλος, διορίζει έναν άλλο εμπειρογνώμονα από τους υπηκόους του, για να υπηρετήσει για το υπόλοιπο της θητείας, με την επιφύλαξη της έγκρισης της Επιτροπής.

8. Η Επιτροπή θεσπίζει η ίδια τον εσωτερικό κανονισμό της.

9. Η Επιτροπή εκλέγει τους αξιωματούχους της για μία περίοδο δύο ετών.

10. Οι σύνοδοι της Επιτροπής συγκαλούνται κανονικά στην έδρα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ή σε οποιονδήποτε άλλο κατάλληλο τόπο, που καθορίζεται από

την

Επιτροπή.

Η Επιτροπή συνέρχεται κανονικά κάθε χρόνο.

Η διάρκεια των συνόδων της καθορίζεται και τροποποιείται, εάν είναι αναγκαίο από μια συνέλευση των Κρατών-Μελών στην παρούσα Σύμβαση, με την επιφύλαξη της έγκρισης από τη Γενική Συνέλευση.

11. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών θέτει στη διάθεση της Επιτροπής το απαραίτητο προσωπικό και τις εγκαταστάσεις για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί, δυνάμει της παρούσας Σύμβασης.

12. Τα μέλη της Επιτροπής που συγκροτήθηκε δυνάμει της παρούσας Σύμβασης εισπράττουν, με την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, απολαβές από τους πόρους του

Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζει η Γενική Συνέλευση.

Άρθρο

44

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υποβάλλουν στην Επιτροπή, μέσω του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που έχουν υιοθετήσει για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στην παρούσα Σύμβαση, καθώς και σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε ως προς την απόλαυση αυτών των δικαιωμάτων:

α) Εντός των δύο πρώτων ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης για κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος.

β) Κατόπιν, κάθε πέντε χρόνια.

2. Οι εκθέσεις που συντάσσονται σε εφαρμογή του παρόντος άρθρου, πρέπει να επισημαίνουν τους παράγοντες και τις δυσκολίες, εάν υπάρχουν, που εμποδίζουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη να τηρήσουν πλήρως τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση. Πρέπει επίσης να περιέχουν επαρκείς πληροφορίες, για να δώσουν στην Επιτροπή μια ακριβή εικόνα της εφαρμογής της Σύμβασης στην εν λόγω χώρα.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη τα οποία έχουν υποβάλει στην Επιτροπή μια αρχική πλήρη έκθεση, δεν χρειάζεται να επαναλάβουν στις επόμενες εκθέσεις που υποβάλλουν, σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τις βασικές πληροφορίες που έχουν ήδη κοινοποιήσει.

4. Η Επιτροπή μπορεί να ζητά από τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικές, με την εφαρμογή της Σύμβασης.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει κάθε δυο χρόνια στη Γενική Συνέλευση, μέσω του Κοινωνικού και Οικονομικού Συμβουλίου, εκθέσεις για τις δραστηριότητές της.

6. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη καθιστούν ευρέως προσιτές τις εκθέσεις τους στο κοινό της χώρας τους.

Άρθρο

45

Για την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της Σύμβασης και για την ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας στο πεδίο το οποίο καλύπτει η Σύμβαση:

α) Οι ειδικοί οργανισμοί, το ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλα όργανα των Ηνωμένων Εθνών έχουν το δικαίωμα να εκπροσωπούνται κατά την

εξέταση της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης, οι οποίες εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει τις ειδικευμένες οργανώσεις, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλους αρμόδιους οργανισμούς, τους οποίους κρίνει κατάλληλους, να παράσχουν ειδικευμένες γνώμες για την εφαρμογή της Σύμβασης στους τομείς που ανήκουν στις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Μπορεί να καλεί τις ειδικευμένες οργανώσεις, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλα όργανα των Ηνωμένων Εθνών να της υποβάλουν εκθέσεις για την εφαρμογή της Σύμβασης στους τομείς που ανήκουν στο πεδίο δραστηριότητάς τους.

β) Η Επιτροπή διαβιβάζει, εάν το κρίνει αναγκαίο, στις ειδικευμένες οργανώσεις, στο Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και στους άλλους αρμόδιους οργανισμούς κάθε έκθεση των Συμβαλλόμενων Κρατών που περιέχει ένα αίτημα ή υποδεικνύει μια ανάγκη για τεχνική συμβουλή ή βοήθεια, μαζί με τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις της επιτροπής, εάν υπάρχουν, σχετικά με το παραπάνω αίτημα ή υπόδειξη.

γ) Η Επιτροπή μπορεί να συστήσει στη Γενική Συνέλευση να ζητήσει από το Γενικό Γραμματέα να αναλάβει για λογαριασμό της μελέτες πάνω σε ειδικά θέματα, σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

δ) Η Επιτροπή μπορεί να κάνει υποδείξεις και συστάσεις γενικής φύσεως βασισμένες στις πληροφορίες που έχει δεχτεί κατ' εφαρμογή των άρθρων 44 και 45 της παρούσας Σύμβασης. Οι υποδείξεις αυτές και οι συστάσεις γενικής φύσεως διαβιβάζονται σε κάθε ενδιαφερόμενο Συμβαλλόμενο Κράτος και αναφέρονται στη Γενική Συνέλευση, μαζί με τις παρατηρήσεις των Συμβαλλόμενων Κρατών μερών όπου υπάρχουν.

Άρθρο 46

Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για υπογραφή σε όλα τα Κράτη.

Άρθρο 47

Η παρούσα Σύμβαση υποβάλλεται σε επικύρωση. Τα έγγραφα της επικύρωσης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 48

Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για προσχώρηση οποιουδήποτε Κράτους. Τα έγγραφα της προσχώρησης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού

Άρθρο

49

1. Η παρούσα Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά από την ημερομηνία κατάθεσης στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών του εικοστού εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.
2. Για κάθε Κράτος που επικυρώνει την παρούσα Σύμβαση ή προσχωρεί σε αυτήν μετά την κατάθεση του εικοστού εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης, η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά από την ημερομηνία κατάθεσης από το Κράτος αυτό του δικού του εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.

Άρθρο

50

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να προτείνει μια τροπολογία και να καταθέσει το κείμενό της στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Εν συνεχεία ο Γενικός Γραμματέας διαβιβάζει όλα τα σχέδια τροπολογιών στα Συμβαλλόμενα Κράτη ζητώντας τους να του γνωρίζουν εάν επιθυμούν να συγκληθεί διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Κρατών, με σκοπό να εξετάσουν και να τεθούν σε ψηφοφορία αυτά τα σχέδια. Εάν, εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία της διαβίβασης αυτής, το ένα τρίτο τουλάχιστον των Συμβαλλόμενων Κρατών κηρυχτεί υπέρ της σύγκλησης μιας τέτοιας διάσκεψης, ο Γενικός Γραμματέας συγκαλεί τη διάσκεψη υπό την αιγίδα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Κάθε τροπολογία, που υιοθετείται από την πλειοψηφία των παρόντων και ψηφισάντων στη διάσκεψη Συμβαλλόμενων Κρατών, υποβάλλεται για έγκριση στη Γενική Συνέλευση.
2. Κάθε τροπολογία, που υιοθετήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, αρχίζει να ισχύει όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και γίνει δεκτή με πλειοψηφία των δύο τρίτων των Συμβαλλόμενων Κρατών.
3. Όταν μία τροπολογία αρχίσει να ισχύει έχει αναγκαστική ισχύ για τα Συμβαλλόμενα Κράτη που την αποδέχτηκαν, ενώ τα υπόλοιπα Συμβαλλόμενα Κράτη παραμένουν δεσμευμένα από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης και από όλες τις προηγούμενες τροπολογίες που έχουν αποδεχτεί.

1. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών θα δεχτεί και θα διαβιβάσει σε όλα τα Κράτη το κείμενο των επιφυλάξεων που έκαναν τα Κράτη κατά το χρόνο της επικύρωσης ή της προσχώρησης.

2. Δεν επιτρέπεται καμία επιφύλαξη, που είναι ασυμβίβαστη με το αντικείμενο και το σκοπό της παρούσας Σύμβασης.

Οι επιφυλάξεις μπορούν να αποσυρθούν ανά πάσα στιγμή με γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος ενημερώνει γι' αυτό όλα τα Συμβαλλόμενα στη Σύμβαση Κράτη. Η γνωστοποίηση παράγει τα αποτελέσματά της από την ημερομηνία κατά την οποία παρελήφθη από το Γενικό Γραμματέα.

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση με γραπτή γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Η καταγγελία παράγει τα αποτελέσματα της ένα χρόνο μετά από την ημερομηνία κατά την οποία η γνωστοποίηση παρελήφθη από το Γενικό Γραμματέα.

Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ορίζεται θεματοφύλακας της παρούσας Σύμβασης.

Το πρωτότυπο της παρούσας Σύμβασης, της οποίας τα κείμενα στην αγγλική, αραβική, κινεζική, ισπανική, γαλλική και ρωσική γλώσσα έχουν την ίδια ισχύ, θα κατατεθεί στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. (www.unicef.gr/reports/symb.php)